

Júu³ tyú² 'e gajmaa¹ a San Lucas

Prólogo

¹ Fúu¹ mo tsá² nigataan¹ an ni mo'jí² la gali² jilaa²¹ 'e nigali² jee²¹² jna'.

² Joon 'in tsá² 'in niga'e¹ e jna' niganii²¹ o ca la mo 'wiin²¹² joon gatyaa¹ o júu³.

³ La joon jon jna nigacoon²¹ oo cwáain¹ coon²¹ tún² ca la mo 'wiin²¹². 'Wii¹² joon líi² na 'e tyú²-u 'e tóon¹³ oon ni mo'jí² jilaa²¹ la lí² 'e nigali².

⁴ La joon jmáa³ aan tsá² tyú¹ Teófilo 'e litsáai¹-'o'o 'e la ja² mo jilaa²¹ júu³ 'e niga'e² tsá² nu.

Jaain²¹ ángel jmoo¹ o júu³ iliseein²¹ Wó³ saa¹ i tsá² jmü²¹

⁵ La jee²¹² líi¹ Herodes røøi¹³ fu li sii²¹ Judea seein²¹ jaain²¹ tsá² Israel 'in sii²¹ Zacarías. Líi¹ tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ Abías. Tsam¹² tya'a sii²¹ Elisabet. Jaain²¹ jún² tya' 'líi²¹² Aarón 'ii.

⁶ Jiwáa² mo do tyú¹ mo tyani Dios i. Joongi jmaa¹ a jilaa²¹ tii² coon¹³ jilaa²¹ to² tyu² Dios. Jo 'e tsaa² tya'a sá².

⁷ Jo 'in xuui²¹² tya'a seein²¹ tsu 'wii¹³ Elisabet do jo lí² tsatyéen¹ in. Joongi nitsáa² mo jiwáa² mo.

⁸⁻⁹ Cafu mo líi¹ Zacarías untsá² tyani Dios gatíi² tsajiin²¹ fuusún² ni altar tya' Dios. Gatíi² tsajmaa¹ a 'elo jii¹³ la tii² si² 'e jmoo¹ o untsá² do. Gacoo¹ o untsá² 'iin²¹² in litsáai¹-tsi 'ee to² ijmáa¹ a.

Joon mo gatí² 'ii'²¹ ga'í² Zacarías cwo'¹ tya' Dios do 'e tsajiin²¹ fuusún².

10 Jileei'²¹ 'in catyaaí²gi do gajaan¹an caluu faa'²¹a júu³ tyú².

11 La tsifu joon gajnéi¹ jaain²¹ ángel tya' Dios Jmii²¹ siin¹³in lí' tsáa¹ 'e lí juun¹un fuusún².

12 Mo gajnéi¹ 'in ángel do 'áa¹mo gafooi'²¹ Zacarías jiin¹³ jo ñii¹ 'ee jmáa¹a.

13 Joon 'in ángel do gajin'²in sii'²¹i 'ii:

—Jo foo'¹³o, Zacarías, tsu Dios niganúu²o júu³ tyú² tyi'i. Itsatyéen¹³mo tsamí² tyi'i jaain²¹ yuun²¹. Joon unsii²¹o'lo Wó² 'ii.

14 Líi¹ tyuu'¹³u jløø¹³mo'lo 'wii'²¹² tya'a. Fúu¹mo 'in jløø¹³mo 'e galiseein²¹.

15 Tsu 'in yuun²¹ tyi'i do 'in lityú¹mo tyani Dios. Jo 'e 'uun'²¹un coonti jon' vino jon'gi máa¹. Joon ca la mi liseen²¹mo un'øø¹²mo Espíritu Tyú² tya' Dios 'ii.

16 Joon coon¹² júu² tya'o fúu¹mo tsá² seen²¹ Israel ici²o coon¹³ Ña'ñu'^{1u} Dios tya'a.

17 'In Wó³ no tsáa¹a jée¹gi lagi Ña'ñu'^{1u} ijmáa¹a la gajmaa¹a Elías. Joon 'ii'²¹ tya' 'ii ijmáa¹a 'e jileei'²¹ tsá² coon¹³ jóon¹on iliseein² mo tyú². Joon 'in jo mo nuu¹³ ninuu¹o júu² røø²¹. Joon la joon tyaa¹ tyú² tya'a tsá² i'ii'²¹mo Ña'ñu'^{1u} —jin² ángel do.

18 Joon Zacarías do gaunngii¹ 'in ángel do:

—Xiiala ijmáa²aa 'e iun'øø¹²na 'elo tsu 'áa¹mo nitsaa¹moo la joon tsaamí² tyiia jon.

19 'In ángel do gañii¹:

—Jna-a Gabriel. Siin¹³moo tyani Dios. 'Ii gasii¹in jna 'e fuu²¹²uu 'nu. Joongi 'e jmáa³aa 'nu júu³ jilaa²¹

júu³ tyá² lo.

20 Pe nano jo lí² foo^{'13}gi'i ca gatsín¹ jilaa^{'21} júu³ lo tsu jo gajo^{'1} lí²u'u júu³ tyiia. 'E júu³ lo 'ná¹ tsín¹ mo gatí^{'2} 'ii^{'21} tya'a.

21 La 'íi^{'212} joon 'in tsá² catyaai² téin² caluu^{'212}-u sijéen^{'13} mo Zacarías. Lí^{'1} tsa'goo^{'1}-tsi 'wii^{'13} lí^{'1} gali'íi^{'212}i inuu cwo^{'1} do.

22 Pe galili^{'20} 'e nigajóø^{'2} coon^{'21} li² tsu 'wii^{'13} mo gacwa'íi^{'1}i jo lí² faa^{'21}gi. Joon gajmaa^{'1}a li² coon^{'13} cwo^{'21}o tsu jo lí² faa^{'21}gi.

23 La tsifu joon mo gatsín¹ to² tya'a 'e cwo^{'1} do ganga^{'2}mo fu tya'a.

24 Mo gang'íi^{'1}giXu jmi^{'212} joon gacán^{'1}mo tsamí^{'2} tya'a yuu^{'21}. Joon gajaan^{'1}o inuu, jo gacwa'íi^{'1}i ce gatsín^{'1} 'ñéei^{'2} sii^{'21}. Gajin^{'2}in:

25 —Ña'ñu^{'1}o' nigajmaa^{'1}a coon^{'21} 'e tyá^{'2} tyiia joon nigatyí^{'3}o fa'íi^{'21} tyiia tyani tsá^{'2}.

Jaain^{'21} ángel jmoo^{'1}o júu^{'2} iliseein^{'21} Jesús

26 Ningóo^{'1} jnúui^{'2} sii^{'21} 'e tyéein^{'1} Elisabet do yuu^{'21} mo gasii^{'1}in Dios 'in ángel Gabriel do fu coon^{'21} fuu^{'21} sii^{'21} Nazaret li náa^{'1} Galilea.

27 Ngafee^{'13}i jaain^{'21} simí^{'2} sii^{'21} María. 'Ido-o náa^{'1} júu^{'3} tya'a coon^{'13} jaain^{'21} tsañuu^{'1} sii^{'21} Sé^{'3}. Sé^{'3} do jún^{'2} tya' 'líi^{'212} David 'ii.

28 'In ángel do gangatyéein^{'1} li tyíin^{'1}in 'in simí^{'2} do. Joon gajin^{'2}in:

—i'Aa^{'212}mo'o fuu^{'212}uu 'nu! Nigauncwai^{'2} Dios 'nu líi^{'1}gi lagi jileei^{'21} tsamí^{'2} —jin^{'2} ángel do.

29 Mo ganii²¹ María 'in ángel do lí¹ ganga'goo²¹-tsi. Joon ga'í¹-tsi 'ee 'øøi²¹-tsi 'e júu³ do.

30 Joon 'in ángel do gasii²¹; 'ii:

—Jo foo¹³'o, María. Nigajmaa¹a Dios coon²¹ 'e tyú²-u tyi'i.

31 Cwoliñi²¹'in icaan²¹²mo'o yuun²¹ joon liliseein²¹ jaain²¹ yuun²¹ tyi'i 'e unsii²¹o'o JESÚS.

32 'In lifee¹mo 'ii. Ilisii²¹ Joon¹ Dios 'in feei¹gi. Joon Ña'ñu¹'u Dios Jmii²¹ icwo²o 'ii 'án³ li gatyú² júu² tya' 'lí²¹² yuun¹³ tya'a David to².

33 Iíin²'in røøi¹³ tya' jileei²¹ tsá² Israel coon²¹ tøø²mo. Jo tyee²¹ 'ii²¹ tya'a coonti.

34 Joon gaunngii¹; María 'in ángel do:

—¿Xiiala ilí² 'elo, tsu jo 'in ñu¹ tyiia seen²¹?

35 'In ángel do gajin²'in:

—Ijoo²¹o Espíritu Tyú² tya' Dios tyi'i. Joon coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios, 'in feei¹gi, icaan²¹un yuun²¹, tsu 'wii¹³ joon ilicwaa³mo 'in yuun²¹ do. Joon ilisii²¹ Joon¹ Dios.

36 Iliseen²¹mo jon jaain²¹ yuun²¹ tya' ruu²¹'u Elisabet fiin¹³ nitsáa¹mo. Jin² tsá² 'e jo lí² caain²¹ yuun²¹ pe nano ningóo¹ jnúui² sii²¹ 'e tyéein¹'in yuun²¹.

37 Tsu 'wii¹³ Dios ce jilaa²¹-a lii¹i —jin² 'in ángel do.

38 María do gajin²'in:

—Lo-o siin¹³na 'e jmáa³oo jilaa²¹ to² 'e tyú² Ña'ñu¹'u. Cwali²-i la lí¹ 'e nigasii²¹; jna.

Mo ngayuui¹³ joon gatúu²mo 'in ángel do 'ii.

Tsafeei¹³ María ruu²¹; Elisabet

39 Jee²¹² jmi²¹² joon María do gangóo¹ la jmoono coon²¹ fuu²¹ ná¹ jee²¹² moo²¹. Coon²¹ fuu²¹ ná¹ cwoo¹³ 'wó² sii²¹ Judea.

40 Mo gatyí¹ a tya' Zacarías do gafee¹ i Elisabet.

41 Joon mo ganúu² Elisabet do júu³ tya' María do joon 'in y^{un}²¹ 'yuui tu² u gajøø² i.

42 Joon 'in Espíritu Tyá² tya' Dios ga'ii²¹ Elisabet do. Joon ga'láa² 'wii²¹² faa²¹ a coon¹³ júu³ tá² x^u, jin² in:

—Nigauncwaai³ Dios 'n^u lí¹ gi lagⁱ jileei²¹ tsamí². Joongi nigauncwaai³ Dios y^{un}²¹ 'in tyéen² un.

43 ¿'In jna wa'a jó¹ sáa³ 'Ña'ñ^u¹ o' jafee¹³ i jna?

44 La tsifu mo ganúu³ uun júu³ tyi' i 'in y^{un}²¹ tyiia lo gajøø²¹ i jløø¹³ mo n^u ' tu³ uu.

45 Jløø¹³ mo' o' e nigalitsáa¹ mo' o' o' e tyú² -^u 'ii²¹ tya' Ña'ñ^u¹ 'u' 'e nigajin² in.

46 Joon María do gajin² in:

Fee¹ mo Ña'ñ^u¹ 'u' 'ái¹.

47 Joon jløø¹³ moo coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹ o Dios 'in jmoo¹ o tiin¹³ na.

48 Dios nigacón² cwáain¹ 'e tañí² jna.

Ts^u fúu² nigalí¹ i jna 'in jmoo¹ o to² ty^u² u.

Pe jilaa²¹ jmi²¹² li ngóo¹ gi jilee²¹ mo tsá² iuntyú¹ mo jna.

49 Ts^u Dios 'in jmi²¹² gi-tsi nigajmaa¹ a coon²¹ to² fee¹ tyiia.

Jiin¹³ 'ii-o 'in tyú¹ mo.

50 'Woo²¹-tsio tya' ce jileei²¹ 'in un'goo²¹ 'ii la tsá² seein²¹ nano lagⁱ tsá² 'in nogⁱ iliseein²¹.

51 Jilaa²¹ to² fee¹ jmoo¹ o Dios.

'In jmaa¹ jløøi¹³ yaai tyaní¹³i ga'aa¹o fa'ii²¹.

⁵² Ga'woo¹mo Dios tsá² 'in tyín² 'án³ tya'a.

Joon jilee²¹ 'in tsá² 'wói¹ gasaa²¹mo.

⁵³ 'In sityéin¹³ jmii²¹² gaunrøø²¹mo Dios 'ii coon¹²
'e tyú²-u.

Pe 'in tsá² sá² cuu² gasii¹in líi²mo.

⁵⁴ Gauncoon¹³o tsá² Israel 'in jmoo¹o to² tyu²u.

⁵⁵ Fúu² galíi²i 'in jo ga'ín¹-tsi júu³ ga'ii¹ 'líi²¹²
tsacøøi¹³ tyi' Abraham coon¹³ jilee²¹ jún²
tya'a coon²¹ tøø²mo

—jin² María do.

⁵⁶ Gaa²¹ sii²¹gi gajan¹ María coon¹³ Elisabet do.
Mo ngayuui¹³ joon ganga²mo fu tya'a.

Galiseein²¹ Wó² saai¹ tsá² jmii²¹²

⁵⁷ Mo gatsín¹ jmii²¹² 'e Elisabet do 'ná¹-a liseein²¹
jóon¹on. Joon galiseen²¹mo.

⁵⁸ Joon líi¹ jløøi¹³ jilee²¹ tsá² néei¹ tyan' coon¹³
jilee²¹ ruu²¹i mo ganúu² 'e tyú²-u 'e nigajmaa¹a
Ña'ñu¹u' tya'a.

⁵⁹ Mo gatí² jñá² jmii²¹² gatí² 'ii²¹ i'ii²¹in 'in yuun²¹
do li² jii¹³ la tii²sí². Jmii²¹² joon 'in tsá² jalíin² tí²
jmii²¹² gali'in²¹²in lisii²¹ 'in yuun²¹ do la sii²¹ jmii²¹.

⁶⁰ Pe sáa³o gajin²in:

—Jon' la joon, 'ná¹-a lisii²¹ Wó³-o.

⁶¹ 'In catyaa² do jo cwoo¹ júu³, jin²in:

—Pe jii¹³ jaain²¹ tsacøøi¹² tyi'i jo sii²¹ la joon
—jin².

⁶² Joon gajmaa¹a li² coon¹³ cwoo²¹o tya' jmii²¹
yuun²¹ do 'ee 'iin²¹²in lisii²¹ yuun²¹ do.

63 'I-igi gami¹i coon²¹ mo'ji². Joon gataan¹an ni do 'e lisii²¹o Wó³. Ganga'goo²¹-tsi jilee²¹mo. La tsifu joon galí²-i gafaa²¹ Zacarías do.

64 Joon gacwo²o 'maai¹³ Dios.

65 Coon¹³ 'e lo-o gafoo¹mo jilee²¹ 'in néei¹ la 'ui tsaa' moo²¹ li sii²¹ Judea do. Tyaa¹ júu³ jee²¹² 'ii jilaa²¹ 'e nigalí².

66 Jilee²¹ 'in nuu¹un 'elo gacón² cwáain¹. Joon gajin²in:

—¿'Ee ilíin² 'in xuui²¹² no? Tsu 'e la ja²mo un-coon¹³ Ña'ñu¹'u' 'ii.

Júu³ gafaa²¹ Zacarías

67 Joon Zacarías, jmii²¹ 'in Wó³ do, røøi¹ Espíritu Tyú² tya' Dios gafaa²¹a júu² tya' Dios. Jin²in:

68 Untyú¹moo Ña'ñu¹'u' Dios Jmii²¹ tya' tsá² Israel. Tsu nigauncoon¹³ tsá² tya'a joon gauntiin¹³mo jna'.

69 'Lii²¹² David gajmaa¹a la to² tyu²u joon nigatyii¹²mo Dios jaain²¹ júu² tya'a 'in piin²gi 'e ijmáa¹a tiin¹³ jna'.

70 La joon júu³ ga'íi² 'wii²¹² tya' tsá² tyú¹ 'in gacwo¹ júu³ tyú² ca lii²¹².

71 Ga'íi² júu³ itiin¹³ jna' tya' jilee²¹ 'in 'eei¹ jna'. Joon i'wóo¹i jna' ja'cwoo²o jilee²¹ 'in 'iin²¹²in jmeei²¹ jna' jilaa²¹ 'e gó².

72 Dios ga'íi²o júu³ tya' 'lii²¹² tsacøøi¹² tyi' 'e fúu² iliin¹ Dios 'ii.

Jo 'ín²-tsi 'e júu³ tyiin² do 'e nigajmaa¹a coon¹³.

73 La lo-o 'e júu³ ga'íi² Dios tya' 'lii²¹² yuu¹³ tyi' Abraham:

74 Gacwo²o 'ii²¹ 'e tiin¹³na' 'e lí²-i tsáa¹mo-tsi' 'ii.

Jo cu²-tsi' coon¹³ 'in 'eei¹ jna'.

⁷⁵ Joon lí²-i jmoo²¹ o' jilaa²¹ to² tyu²-u coon¹³ jilaa²¹
'e tyú²-u la 'ii²¹² sáan³an'.

⁷⁶ Joon 'nu-u, yuun²¹ tyiia, iunsii²¹ tsá² 'nu jaain²¹
tsá² 'in cwó¹ júu³ tya' Dios 'in feei¹.

Joon' 'nu-u icwoo²¹ o nifu itya²¹ a tyú² tsá² i'ii²¹ mo
Ña'ñu¹u'.

⁷⁷ Joon la joon litsáai¹-tsi tsá² tya'a xiiala itiin¹³
Dios tsá² mi 'iin² in tsaá² tya'a.

⁷⁸ 'Wii¹³ fúu² líi² Dios jna' joon gasii¹ in jóon¹ on 'in
nigajmaa¹ a jná² joo²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ li
ngii²¹ i'.

⁷⁹ Nigajná² joo²¹ tya' jilee²¹ 'in néei¹ li nuu²¹,
joongi 'in néei¹ li 'ii¹ foo¹³ 'mó¹.

Joon lí²-i linee²¹ e' xiiala ngii²¹ i' 'e tyú²-u tyani
Ña'ñu¹u',
jin² Zacarías do.

⁸⁰ Joon 'in xuui²¹² Wó³ do gacwán¹ mo. Joon
gali'øø²¹ mo-tsi 'áai¹ jilaa²¹ 'e 'iin²¹² in Dios. Joon
gatéein² coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ ca gatsín¹ jmi²¹²
'e 'ná¹ licwii¹ in tsá² Israel 'ii.

2

Galiseein²¹ Jesús

¹ Jee²¹² jmi²¹² joon 'in tsaá² to² tyín¹ Roma sii²¹
Augusto. Joon 'in Augusto do gatyu²-u to² 'e tsataai²
tsá² ni jí² ce jilee²¹ tsá² 'in seein²¹ coonti.

² 'E jí² lo nifu ga'láa² 'wii²¹² gajmaa¹ a mo líi¹ i
Cerenio to² fu li sii²¹ Siria.

³ Jilee²¹ mo tsá² 'ná¹-a tsalín² fu goo¹ o 'e tsataai²
ni jí².

4 'Wii¹³ joon gacwo^í¹ Sé³ fuu²¹ Nazaret náa¹ li sii²¹ Galilea. Joon gangóo¹ fuu²¹ Belén, coon²¹ fuu²¹ náa¹ li sii²¹ Judea. Do-o li galiseein²¹ 'lii²¹² David tsu Sé³ do jaain²¹ jún² 'lii²¹² David.

5 Ngóo¹ fu Belén caan²¹mo coon¹³ María 'e tsa-tai² ni jí². Nináa¹³a júu³ tya'a 'e tí² li cui² cwoo²¹o. Joongi nityéen²mo yuun²¹.

6 Joon galí² la 'ii²¹² taain²¹² fu Belén joon do-o li galiseein²¹ jóon¹ María.

7 'Ido-o jóon¹on 'láa² 'wii²¹². Joon gapaa²¹ ni 'ido coon²¹ 'mi². Joon gatyaa¹i coon²¹ tsi momóo¹ tsu jo sá² 'nú¹ li ján³.

Jaain²¹ ángel jafee¹³; tsá² 'in 'aai¹ joo'saa²¹

8 Tyan¹ fuu²¹ Belén ningi¹ coon²¹ poo²¹² tsá² 'in 'aai¹ joo'saa²¹. Do-o nijoon¹o la coon²¹ 'woo¹ 'aa¹mo joo'saa²¹ tya'a.

9 La tsifu joon gajnéi¹ jaain²¹ ángel tya' Ña'ñu¹'u'. Joon la tøøi² 'oo² ñu'fú² tya' Ña'ñu¹'u' gajná² joo²¹ la cu² li' li née¹i.

10 Joon líi¹ gafoo²¹i pe 'in ángel-gi do gajin²in sii²¹i 'ido:

—Jo foo¹³naa' tsu coon²¹ júu³ tyú²-u 'e tyaan² 'e fuu²¹²uu 'naa' ilijløøi¹³ jilee²¹mo tsá².

11 Nano galiseein²¹ fuu²¹ goo¹o David jaain²¹ 'in jmá¹ tiin¹³ 'naa' 'in sii²¹ CRISTO. Ña'ñu¹'u' 'ii.

12 Lawa coon²¹ li² imáa¹³naa' 'in yuun²¹ do raain¹ coon²¹ tsi momóo¹ sipaa²¹i 'mi² —jin² 'in ángel do.

13 La tsifu joon co' li siin¹³ 'in ángel do joon gajnéi¹ fúui¹gi ángeles. Joon cwoo¹ 'maai¹³ Dios. Joon jin²in:

14 ꞑꞑꞑꞑꞑ¹ 'maai¹³ Dios jileei²¹ 'in néei¹ ñu'fú²!
La joon jon ni 'wó² cwolisá² 'ii²¹ tya' tsá² 'in jløøi¹³
'wii²¹² tya'a.

15 Joon mo ngalín²in 'in ángeles do fu ñu'fú² 'in
tsá² 'aai¹ joo'saa²¹ do ga'láa² 'wii²¹² gasii²¹ⁱ ruu²¹ⁱ:

—Moo^{21o}. Mojøø^{21ø} fu Belén jilaa²¹ 'e nigalí² lo.
Mojøø^{21ø} jilaa²¹ 'e nigajin² Ña'ñu^{1u}'.

16 Joon ngalín²mo jmoonó lí¹. Joon mo
gatyalín²in gatsee²¹mo María coon¹³ Sé³ joongi
'in yuun²¹ do raain¹ tsi momó¹.

17 Mo gatsee²¹ⁱ gatyá^{1o} júu³ jilaa²¹ 'e nigajin² 'in
ángel do cwáain¹ tya' 'in yuun²¹ do.

18 Joon jileei²¹ 'in ganúu² líi¹ tsa'goo²¹-tsi jilaa²¹
júu³ tya' 'ido.

19 Joon María tii¹³ⁱ-tsi jilaa²¹ 'elo. Joon ga'i¹-tsi
'wii²¹² tya'a.

20 Joon 'in tsá² 'aai¹ joo'saa²¹ do ngalín²mo
jløø¹³mo cwáain¹ tya'a. Ngalín²mo un'goo^{21o} Dios.
Cwoo^{1o} 'maai¹³ Dios jilaa²¹ 'e niganúu² joongi 'e
niganii²¹. Tsu 'wii¹³ jilaa²¹-a nigalí² la nigajin² 'in
ángel do sii²¹ⁱ 'ii.

*Tsacøøi¹³ tya' Jesús tyaa^{1a} cwoo²¹ Dios Jmii²¹ 'in
yuun²¹ Jesús*

21 Mo gati² jñá² jmii²¹² 'e galiseein²¹ Jesús gaj-
maa^{1a} tsacøøi¹³ tya'a li² 'ii. Joon gaunsii²¹ JESÚS
jiin¹³ la 'e nigajin² 'in ángel do nigasii²¹ⁱ María la
nu'gi 'e gacaain²¹ María Jesús.

22 Mo gatsiin¹ jmii²¹² 'e gauntyú¹-i jiin¹² la tñisi²
tya' Moisés gangajée¹³mo Jesús fu Jerusalén 'e tyá²
cwoo^{21o} Dios.

23 La lo-o gajmaa¹a tsu 'wii'¹³ ni jí² tya' Ña'ñu'^{1u}' jin'²: “jileei'²¹ yuun²¹ tsañuu'¹ 'in liseein²¹ nifu jmaa¹a tsá² coon²¹ tya' Ña'ñu'^{1u}.”

24 Gangaliin²mo gacwo'^{2o} Ña'ñu'^{1u}' Dios jiiin¹³ la to² tyu'² ni jí² tya'a. 'E jin'² jí² do 'e 'ná² cwóo¹ⁱ tsá² canéei¹ posii'²¹² si gáí¹ maa²¹² 'ee lawa coon²¹ fa¹.

25 Jee²¹² jmi'²¹² joon niseein²¹ Jerusalén jaain²¹ tsañuu'¹ sii²¹ Simeón. 'Ii jaain²¹ tsañuu'¹ 'in tyú¹ coon¹³ Dios. Lí¹ un'goo²¹ 'ii Dios. Joongi sijan^{2o} mi jó¹ 'in jmá² tiin¹³ tsá² Israel. Joon 'in Espíritu Tyú² tya' Dios siin¹³mo coon¹³ Simeón do.

26 Nigajin²in Espíritu tya' Dios 'e jo ijúuin² jiiin¹³ la jo mo nii²¹ Cristo 'in siin¹in Ña'ñu'^{1u}'.

27 'In tsañuu'¹ lo gangó¹ fu cwo'¹ fee¹ si'² Jerusalén to² tyu'² Espíritu Tyú² tya' Dios. Joon mo gajaliin²in tsacøøi'¹³ tya' Jesús coon¹³on fu cwo'¹ 'e jmáa¹a jiiin¹³ la to² tyu'² ley.

28 Joon gariin¹ 'in Simeón do 'in yuun²¹ do. Joon gacwo'^{2o} 'maai'¹³ Dios. Jin'²in:

29 Ña'ñu'^{1u}', lí²-i cwo'^{3o} júun²moo 'e tyú²-u, tsu ni-gauntsiin¹mo 'ii'²¹ 'e gajmaa²a coon¹³ tsá² tyi'i.

30 Nigamá¹moo coon¹³ unní^{3o} 'in jmá² tiin¹³ tsá²,

31 'in nigasín²un tyani jileei'²¹ tsá².

32 Joon 'ino-o lí¹i lawa coon²¹ jí² 'e jnéei² tya' jileei'²¹ 'in jo seein²¹ Israel.

Joon coon²¹ 'e tyú²-u tya' tsá² tyi'i 'in seein²¹ Israel.

33 Sé³ coon¹³ sáa³ Jesús lí¹ ganga'goo²¹-tsi jilaa²¹ 'e gajin² Simeón cwáain¹ tya' xuui'²¹² do.

34 La 'hí²¹² joon gataain² Simeón cwa³ 'ii. Joon gajin²in síi²¹i María, sáa³ Jesús:

—'In yuun²¹ lo 'yuui 'ii²¹ 'e jmáa¹a 'e cii¹²i tsá² Israel síx^u 'e rón²on 'ee. 'E joon lawa coon²¹ lí² 'e líí¹ fúui¹ 'in faa²¹ 'laa²¹ tya'a.

35 Coon¹³ 'e la joon 'e nilí² xiiala 'i¹-tsi tsá² la jaain²¹ la jaain²¹. Joon 'e tyi'n^{u-u} jilaa²¹ 'elo lawa coon²¹ ñí³ 'e ga'í² tsi alma tyi'i —jin² Simeón do.

36 Do-o jon 'yuu²i jaain²¹ tsamí² 'in nisii²¹ Ana. Jamí¹i jaain²¹ tsañ^u sii²¹ Fanuel. 'Ido-o líí¹i tsá² tya' coon²¹ poo²¹² tsá² seen²¹ Israel 'in¹ nisii²¹ Aser. Ana do-o tíí²i cwoo¹o júu³ tya' Dios. Líí¹ natsáai² tsu simí²¹²gi 'ii la mo gacui² cwoo²¹o. Joon dyá¹ jii²¹ nigacwoo²¹ coon¹³ ñ^u tya'a.

37 Joon nano ningóo¹ dyajñ^u jii²¹ 'ná¹gi itsín¹ coon²¹ cíein¹³ jii²¹in. Jo ga'woo²i 'e cwo¹ do. 'Yuu²i cwo¹ la 'woo¹ tiin¹³ la jmí¹ 'e untyú¹i Ña'ñ^u. Faa²¹o júu³ tyá² joongi jo gøø²¹ø la tíí² si².

38 'In tsamí² do gangatyéin¹ la tsifu joon. Joon mo ngayuui¹³ gacwo²o 'maai¹³ Dios ga'láa² 'wii²¹² gafee²¹i tsá² cwáain¹ tya' 'in yuun²¹ Jesús do. Fee²¹i jilee²¹mo 'in siján² 'ii²¹ iláa²mo 'in seen²¹ Jerusalén.

Nga²mo Jesús fu Nazaret

39 Mo ngayuui¹³ gauntsiin¹ jilaa²¹ 'e tyu² to² ni jí² tya' Ña'ñ^u gangaliin¹mo fu Galilea. Gangaliin¹in fu goo¹o Nazaret.

40 Joon 'in yuun²¹ do gacwán¹mo. Lí¹gi pí²-tsi joongi lí¹gi øøi²¹gi-tsi. Joon líí¹ gauncwai¹³ Dios 'ii.

Xuui²¹² Jesús 'yuui² cwo¹ fee¹ sii² Jerusalén

41 Joon tsacøøi¹³ tya'a la coon²¹ jiin²¹ tsalín² Jerusalén 'e tsajøø² jmii²¹² sii²¹ pascua mo tii¹³-tsi tsá² Israel mo gacwa'woo²¹i tsacøøi¹³ tya'a Egipto.

42 Mo gatsín¹ Jesús dyatun¹ jiin¹in ngalín²mo coon¹³ tsacøøi¹³ tya'a fu Jerusalén jiin¹³ la tñsi² 'e tí² jmii²¹² do.

43 Mo gacii¹²i jaliin¹mo gatséi¹ jmii²¹² do 'in xuui²¹² Jesús do gajaan¹o fu cwo¹ fee¹ Jerusalén. Ce jiin¹³ jo galili³ tsacøøi¹³ tya'a.

44 Ga'i¹-tsi 'e jaa¹³mo Jesús jee²¹² tsá² fúui¹ líí¹ do. La joon ngatái² fu² coon²¹ jmii²¹². Joon ga'naa¹²i jee²¹² tsaruu²¹i coon¹³ jileei²¹ 'in cwii¹ingi.

45 Pe jo gatsee²¹i. Joon ngalín²mo tún¹ fu Jerusalén 'e tsa'nee¹³i 'ido fu joon.

46 Joon mo gatsín¹ 'ni¹ jmii²¹² joongi gatsee²¹i 'ido fu inuu cwo¹ do. Tyín¹³in jee²¹² tifo² tya' ley nuu¹u joongi ungi¹ 'ido.

47 Jileei²¹ 'in nuu¹u júu² tya'a líí¹ tsa'goo²¹-tsi jilaa²¹ júu³ cwáain¹ cwoo¹ Jesús coon¹³ jilaa²¹ 'e 'øøi²¹-tsi.

48 Mo gani²i tsacøøi¹³ tya'a 'ii líí¹ ganga'goo²¹-tsi. Joon gajin² sáa³a:

—Yuu²¹ tyiia, ¿'ee li' gacwoo¹³ 'o jna'a fa'í³ la no? Ñu²¹u coon¹³ jna líí¹ cu²-tsii'i naga'nee¹³ na'a 'nũ.

49 Joon gasii²¹ Jesús 'ii:

—¿'Ee líí¹ 'naa²¹naa' jna? ¿Ti jo ñí²'ii' 'e 'ná²a jmá³aa jilaa²¹ to² 'e nicwo¹ Ñu³ũ jmáa³aa?

50 Pe tsacøøi¹³ tya'a jo ga'øøi²¹-tsi 'e gajin² Jesús gasii²¹ 'ii.

51 Joon gangaliin¹mo coon¹³ Jesús fu Nazaret. La joon galinuu¹³u to² tyu²u. Pe sáa³o jo ga'in¹-tsi jilaa²¹ 'elo.

52 La joon Jesús líi¹ tyú² gacwáan¹in. Joongi 'øøi²¹gi-tsi. 'Yaa¹mo-tsi Dios coon¹³ Jesús. La joon jon 'yaa¹mo-tsi jileei²¹ tsá² coon¹³ Jesús.

3

Cwoo¹ júu³ Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹ li jo 'in tsá² seein²¹

1 Ningóo¹ dya'ñá² jii²¹ 'e Tiberio 'in tyiin¹³ Roma líi¹i tsaa'to² nifu. Joon Poncio Pilato-gi líi¹i tsaa'to² fu Judea. Joon Herodes-gi líi¹i tsaa'to² fu Galilea. Joon ruu²¹i dogi sii²¹ Lii²¹² tyu²u to² fu Iturea coon¹³ li sii²¹ Traconite. Joon Lisancias líi¹i tsaa'to² fu Abilinia.

2 Joon Anás coon¹³ Caifás líi¹ untsá² 'in tyiin¹gi nifu. La 'ii²¹² joon taain²¹² Wó³ jóon¹ Zacarías coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹. Joon gacwo²o Dios 'ii coon²¹ júu³ 'e tya¹ tsá².

3 Joon Wó³ gangíi¹i la caain²¹ co' ti' jmii²¹ Jordán 'e sii²¹i tsá² 'e 'ná²-a unsi¹i 'e 'i¹-tsi jilaa²¹ 'e gó² joon 'ná²-a saai²¹ jmii²¹. Joon la joon 'iin²mo tsaa² tya'a.

4 'Elo-o gauntiin¹³mo jii²¹ la jin² ni jí² 'e gaj-maa¹a 'in gacwo¹ júu² tyú² ca líi²¹² 'in sii²¹ Isaías: Tá² coon²¹ ni'oo¹o jaain²¹ tsá² fu coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹. Nijin²in:

“'Ijó¹ Ña'ñu¹u'. Tyaa²aa' tyú² tyii' i'ii²¹moo' 'ii. Tsáa¹mo-'oo' 'e tyú¹moo'.

Jmáa²aa' fu uncwii²¹ tyii' lawa coon²¹ fu¹ coon²¹ tsáa¹.

⁵Unrøø¹moo' jilaa²¹ juu¹³ cwó².

'E unrøø²¹moo' jilaa²¹ po¹³ moo²¹.

Joongi fu¹ tuu²¹ nijmaa²aa' tsáa¹.

Jilaa²¹ fu¹ gó² 'ná² lí² røø²¹.

⁶Joon jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ ni ní²o xiiala tiin¹³ Dios tsá²."

Jin² jí² tya' Dios do.

⁷Mo tsalín² tsá² 'e saai¹ Wó³ 'ii jmii²¹ joon jin²in Wó³:

—iTsá² 'in coon²¹ tsá² to² 'naa'! ¿'Iin nigasi¹³ 'naa' 'e laa²¹²naa' yaanaa' jee²¹² coon²¹ wúu¹ 'e nijatyéin¹?

⁸Cwojmáa²aa' jiin¹³ la tíi² jmá¹ 'in nigajo²-tsi. Joon jo 'i¹-oo': "Jo 'e tsangi¹na' tsu jún² tya' 'lii²¹² Abraham jna'", tsu fuu²¹²uu 'naa' 'e ca 'e cuun²¹² roon¹ lo lí² jmá² Dios jún² tya' 'lii²¹² Abraham.

⁹Dios nityaa¹ tyá² ñityí² tya'a 'e tyu²u 'mó², joon jilaa²¹ 'mó² 'e jo cwó² 'oofuu²¹ tyá² tya'a ityu²o joon ijún² coon¹³ jí² —jin² Wó².

¹⁰Joon gaunngii¹i 'in tsá² do 'ii jin²in:

—¿'Ee-gi 'ná² jmoo²¹o'on jon?

¹¹Wó²gi gajin²in sii²¹i 'ido:

—Jileei²¹ 'in 'oo¹o tún² 'mi'tyi² 'ná²-a cwo¹o coon²¹ tya' 'in jo 'oo¹o coon²¹ tí².

¹²Gajalín²mo jon 'inlíi¹³ 'in cón² 'laa¹³ tya' 'e 'ni¹ tsá² wa'a 'e saai²¹ jmii²¹. Joon gaunngii¹i, jin²in sii²¹i Wó²:

—Tifo², ¿'ee 'ná¹ jmó³ jna'a?

¹³Joon gajin² Wó³:

—Jo mí²hí' líi¹gi jiiin¹³ la 'ii²¹ na tyan¹.

14 Inlíi¹³gi 'láa² gaungí¹i 'ii jin²in:

—Jna'gíi'i, ¿'ee-gi 'ná² jmoo²¹o'o?

Joon gajin² Wó³:

—Jo tí' tyí²ii' coon²¹ tí² tya' doñi'iin tyitsaai²¹², jogi tyí²ii' cuu² coon¹³ tajúu³. Cwoli'yaa¹mo-'oo' jiiin¹³ la 'lee¹³naa'.

15 'In tsá² do téein² 'áai¹ sijáan¹³an. Joon 'i¹-tsi wana jon' Wó² no líi² Cristo 'in sín¹ Dios.

16 Pe Wó³ dogi gajin²in sii²¹i jileei²¹:

—Jna-a, 'e la ja²mo jiiin¹³ coon¹³ jmí²¹ saa²na 'naa' jmí²¹. Pe jó¹-o jaain²¹ 'in cwói¹ Espíritu Tyú² tya' Dios 'in ngí¹ coon¹³ 'naa'. Joon iuntyú¹mo 'naa' coon¹³ coon²¹ lawa coon²¹ jí². Joon 'oo¹gi 'ii²¹ lagi jna ce jiiin¹³ jo tíi²na 'e sii¹³ii loo²¹ tsi mii²¹²i.

17 'Ijó¹o ijmáa¹a la jmoo¹ tsá² mi untyuu²¹ trigo. Mo untyuu²¹ trigo do tyii¹³o jilaa²¹ jún² tyú² joon coon¹o fu tya'a. Pe jilaa²¹gi tyi¹ dya²o ni jí² li jo guu²¹.

18 Coon¹³ láai²gi júu³ la lo-o ga'e² Wó³ tsá² júu³ tyú².

19 Joon ca-gi tsaa'to² Herodes gajín²mo tsu¹ 'wii¹³ Herodes do tyíin¹³in coon¹³ Herodías tsamí² tya' ruu²¹i Lii²¹² lawa tsamí² tya'o. Gajín²mo jon 'wii¹³ jilaa²¹gi 'e gó² nigajmaa¹a.

20 Joon coon¹³ jilaa²¹ 'elo-o gajmaa¹a 'e gó²gi ca gataan¹²in Wó³ 'nuñi³.

Saai¹ Wó³ Jesús jmí²¹

21 La nu'gi 'e lí² jilaa²¹ 'elo mo gangi¹ Wó³ saai¹ tsá² jmi²¹ joon gasaa¹ mo jon Jesús jmi²¹. Joon la 'hi²¹² cwo²o 'maai¹³ Dios ganó¹ 'ooñu'fú².

22 Joon 'in Espíritu Tyú² tya' Dios gajngáa¹i líi¹ maa²¹² fu lí siin¹³ Jesús. Joon ganúu² coon²¹ júu³ jó¹ fu ñu'fú² 'e jin²:

—'Nu-u yuun²¹ tyiia 'in 'iin²¹²na.

Jileei²¹ 'hi²¹² tsacøøi¹³ tya' Jesucristo

23 Ningóo¹ Jesús jiin¹³ dyadya¹ jiin¹in xulíi¹ xuxaai¹ la mo ga'láa² 'wii²¹² cwoo¹o júu³ tyú² tya' Dios. Jiin¹³ la 'øøi²¹-tsi tsá² 'e 'ii jóon¹on Sé³. Sé³ do-gi jóon¹on Elí.

24 Elí do-gi jóon¹on Matat. Matat do-gi jóon¹on Leví. Leví do-gi jóon¹on Melqui. Melqui do-gi jóon¹on Jana. Jana do-gi jóon¹on Sé³.

25 Sé³ do-gi jóon¹on Matatías. Matatías do-gi jóon¹on Amós. Amós do-gi jóon¹on Nahum. Nahum do-gi jóon¹on Esli. Esli do-gi jóon¹on Nagai.

26 Nagai do-gi jóon¹on Maat. Maat do-gi jóon¹on Matatías. Matatías do-gi jóon¹on Semei. Semei do-gi jóon¹on Sé³. Sé³ do-gi jóon¹on Judá.

27 Judá do-gi jóon¹on Joana. Joana do-gi jóon¹on Resa. Resa do-gi jóon¹on Zorobabel. Zorobabel do-gi jóon¹on Saltiel. Saltiel do-gi jóon¹on Neri.

28 Neri do-gi jóon¹on Melqui. Melqui do-gi jóon¹on Adi. Adi do-gi jóon¹on Cosam. Cosam do-gi jóon¹on Elmodam. Elmodam do-gi jóon¹on Er.

29 Er do-gi jóon¹on Josué. Josué do-gi jóon¹on Eliezer. Eliezer do-gi jóon¹on Jorim. Jorim do-gi jóon¹on Matat.

³⁰ Matat do-gi jóon¹on Leví. Leví do-gi jóon¹on Simeón. Simeón do-gi jóon¹on Judá. Judá do-gi jóon¹on Sé³. Sé³ do-gi jóon¹on Jonán. Jonán do-gi jóon¹on Eliaquim.

³¹ Eliaquim do-gi jóon¹on Melea. Melea do-gi jóon¹on Mainán. Mainán do-gi jóon¹on Matata. Matata do-gi jóon¹on Natán.

³² Natán do-gi jóon¹on David. David do-gi jóon¹on Isaí. Isaí do-gi jóon¹on Obed. Obed do-gi jóon¹on Booz. Booz do-gi jóon¹on Salmón. Salmón do-gi jóon¹on Naasón.

³³ Naasón do-gi jóon¹on Aminadab. Aminadab do-gi jóon¹on Aram. Aram do-gi jóon¹on Esrom. Esrom do-gi jóon¹on Fares. Fares do-gi jóon¹on Judá.

³⁴ Judá do-gi jóon¹on Jacob. Jacob do-gi jóon¹on Isaac. Isaac do-gi jóon¹on Abraham. Abraham do-gi jóon¹on Taré. Taré do-gi jóon¹on Nacor.

³⁵ Nacor do-gi jóon¹on Serug. Serug do-gi jóon¹on Ragau. Ragau do-gi jóon¹on Peleg. Peleg do-gi jóon¹on Heber. Heber do-gi jóon¹on Sala.

³⁶ Sala do-gi jóon¹on Cainán. Cainán do-gi jóon¹on Arfaxad. Arfaxad do-gi jóon¹on Sem. Sem do-gi jóon¹on Noé. Noé do-gi jóon¹on Lamec.

³⁷ Lamec do-gi jóon¹on Matusalén. Matusalén do-gi jóon¹on Enoc. Enoc do-gi jóon¹on Jared. Jared do-gi jóon¹on Mahalaleel. Mahalaleel do-gi jóon¹on Cainán.

³⁸ Cainán do-gi jóon¹on Enós. Enós do-gi jóon¹on Set. Set do-gi jóon¹on Adán. Joon 'in Adán do jóon¹on Dios 'ii.

4

Satanás coon²¹on cwáain¹ 'e jmoo¹o Jesús coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹

¹ Jesús røø²¹mo 'in Espíritu Tyá² tya' Dios gaci¹²i fu ti' jmi²¹ Jordán. Joon 'in Espíritu do-o gangajéei¹ 'ii coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹.

² Do-o gateen¹in tunló¹ jmi²¹². Jo 'ee gagøø²¹ø jiin¹³xu. Jee²¹² jmi²¹² joon gatsaa²¹² un'aa²i. Joon Satanás do gacón²du cwáain¹ xiiala líii² Jesús.

³ Joon gajin² Satanás do gasi²¹i 'ii:

—Wana Joon¹ Dios 'nø jmaa²a 'e cuun²¹² lo lí¹ 'iñi¹.

⁴ Pe Jesús-gi gañii¹i:

—Jin² ni jí² tya' Dios: “Jon¹ jiin¹³ coon¹³ 'iñi¹ 'e seein²¹ tsá², ca-gi jilaa²¹ júu³ tya' Dios seein²¹ tsá².”

⁵ Joon gangajéei Satanás do Jesús coon²¹ moo²¹ ñí¹ lí². Joon ga'e²e Jesús coon²¹ catá² la tøøi² fuu²¹ 'e sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹.

⁶ Joon gajin²:

—Nicwo¹³oo 'nø jilaa²¹ 'ii²¹ tya' jilaa²¹ 'e fuu²¹ lo coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya³gi tya'a. Tsø jna niga'ii¹³na jilaa²¹ 'elo. Joon cwo¹³oo doñi'iin 'in 'yaai¹-tsii.

⁷ Cwo¹³oo 'nø wana sii¹³i 'wojni²¹i tyaní³ii joongi mi¹³i tyaní³ii.

⁸ Pe Jesús-gi gañii¹i:

—Jeen¹³mo'o coon²¹on coon¹³ jna. Satanás 'nø. Tsø ni jí² tya' Dios jin²: “Un'goo²¹ 'naa' jiin¹³ 'ña'-o Dios. Joon untiin¹³moo' jiin¹³ la to² tyø² 'ii.”

⁹ Mo ngayuui¹² joon Satanás do gangajéei¹ Jesús fu Jerusalén. Joon gasaa¹i ti yø¹ cwo¹ fee¹ do. Joon gajin² Satanás gasi²¹i Jesús:

—Wana Jóon¹ Dios 'nɛ cwó² cwotee²¹u ni 'wó²
 10 tsɛ ni jí² tya' Dios jin²:

Dios cwoo²¹ 'ii²¹ 'e jalín² ángeles tya'a 'e 'aa¹i 'nɛ.

11 Nisaan²¹in 'nɛ coon¹³ cwoo²¹o. Joon jo liwúui¹
 tíi¹³i coon¹³ cuun²¹².

12 Jesús-gi gajin²in:

—Jin²in jon ni jí² tya' Dios: “Jo jmaa²¹a
 litsáai¹-o'o Ña'ñɛ¹ɛ' Dios.”

13 Mo jo gatsaa²¹a Satanás 'e jmaa²¹gi coon¹³
 Jesús gangawíin²mo coon¹³ Jesús coon²¹ sii¹³.

Jesús 'láa² 'wii²¹² to² tya'a fu Galilea

14 Jesús do nga²mo fu Galilea røø²¹mo 'in Espíritu
 Tyú² tya' Dios. Joon líi¹ faa²¹ tsá² 'wii²¹² tya'a la
 caan²¹mo co' do.

15 Joon Jesús ga'e³e tsá² tsi inɛ la caan²¹mo cwo¹
 sinagoga. Joon jilee²¹mo untyúu¹ 'ii la caan²¹mo do.

Jesús ngaa¹²i fu Nazaret

16 Joon gangai² Jesús fu Nazaret. Fuu²¹ do-o
 li gacwáan¹in. Joon mo gatí² jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹
 tsá² ngaa¹³i fu cwo¹ sinagoga tya' tsá² Israel si²
 do jiiin¹³ la tíisi² tya'a. Joon gajmaa¹a siin¹²in 'e
 faa²¹a jí² taa¹³ júu³ tyú² tya' Dios.

17 Joon gacwo² tsá² 'ii coon²¹ jí² tya' 'in gafaa²¹
 júu³ tyú² ca líi²¹² sii²¹ Isaías; joon mo ganá¹ joon
 gatsaa²¹a coon²¹ li jin² la lo:

18 In Espíritu Tyú² tya' Ña'ñɛ¹ɛ' ngii¹ coon¹³ jna
 tsɛ nigauntyú¹mo jna 'e cwó²oo júu³ tyú² tya'a tya'
 jileei²¹ tsá² tañí².

Joongi 'e jmáa³aa júu³ xiiala iláa²mo jileei²¹ 'in
 sijníi¹³.

Joongi unjnaa¹ unni² jileei²¹ tsá² 'in tíuu².

Joongi jmáa³aa tiin¹³ jileei²¹ tsá² 'in jmaai²¹ tsá².

¹⁹ La joon lisá²-a júu³ 'e gacwaa²¹² jiin²¹ mo jmoo¹o
Ña'ñu¹'u' 'e tyú²-u tya' tsá².

²⁰ Mo ngayuui¹² joon gajni¹ Jesús 'e jí² do joon gacwo²o 'in tsá² 'in uncoon¹³ 'in tyu² to² cwo¹ do. Joon gacwoo²¹-o. Joon jilee²¹mo 'in tsá² taai² cwo¹ do jóøi² Jesús 'ái¹.

²¹ Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² gafaa²¹a jin²in:

—Nano-o nigatsín¹mo 'e jin² ni jí² tya' Dios lo tyaní²ii' —jin² Jesús.

²² Jilee²¹mo tsá² faa²¹ a tyú² tya' Jesús. Joongi líi¹ tsa'goo²¹tsi júu³ 'ya² 'e sii²¹ Jesús 'ii. Joon gaunngii¹i la 'oo²¹ jee²¹² 'ii. Jin²in:

—¿Tí jon' 'in lo-o 'in jóon¹ Sé³ do?

²³ Joon gasii²¹i Jesús 'ii:

—'E la ja²mo ifu³naa' jna 'e júu³ lo: “Tími¹, un'láai² 'wo'o.” Joongi 'e fú²uu' jna: “Jilaa²¹ 'e ganuu²¹'u' 'e gajmaa²¹ a fu Capernaum jmaa²¹ a jon fuu²¹ góo²o lo.”

²⁴ Joon gafaa²¹gi Jesús gasii²¹i 'ido:

—'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', ce jiin¹³ jaain²¹ tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² jo faa²¹ tsagoo¹o tyú² tya'a.

²⁵ 'E ja²mo fuu²¹²uu 'naa' 'e fúu¹ 'yíia'níi² 'in seein²¹ fu Israel mo gacwo¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Elías júu³ tyú² tya' Dios. Joon jo gajó² jmí¹ 'ni¹ jiin²¹ tsi ca'no¹³. Joon líi¹ galisá² 'oo² la caain²¹ fuu²¹.

²⁶ Pe Dios jo gasii¹in Elías tya' jiin¹³ jaain²¹ 'yíia'níi² 'in néei¹ fu Israel do. Gasii¹mo Dios 'ii tya'

jaain²¹ 'yiaa'níi² 'in seein²¹ fu li sii²¹ Sarepta tyan' co' fuu²¹ Sidón.

27 Líi¹ jon seein²¹ tsatsaa¹³ jgøøi¹³ fu Israel jee²¹² jmíi²¹² tya' tsá² gacwo¹ júu³ tyú² sii²¹ Eliseo. Pe jiin¹³ jaain²¹ jo ga'láai². Jiin¹³ Naamán 'in seein²¹ li tyú² to² Siria gaun'láai² Eliseo —jin² Jesús.

28 Mo ganúu² jileei² 'in tsá² táai² cwo¹ do jilaa²¹ 'elo líi¹ gati² 'nii²¹-tsi.

29 Joon garóon². Joon gatyii¹mo Jesús fu caluu²¹² fuu²¹ do. Joon gangajée¹³i Jesús fu coon²¹ yá' moo²¹ li náa¹ fuu²¹ do. Do-o la mo 'iin²¹²in 'e 'lee¹²i Jesús fu tyi² xá² do.

30 Pe Jesús-gi gangíi¹i tún² tsa¹ jee²¹² 'ii. Joon ganga¹mo.

Jesús un'láai² jaain²¹ tsá² 'in 'yuu² 'in 'líi¹³ alma tya'a

31 Joon gangó¹ Jesús fuu²¹ Capernaum, coon²¹ fuu²¹ náa¹ li sii²¹ Galilea. Joon do-o gajaan¹an 'e²e tsá² fu in^{uu} cwo¹ sinagoga mo tí² jmíi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

32 Líi¹ tsa'goo²¹-tsi tsá² jilaa²¹ 'e 'ee¹e tsu 'wii¹³ faa²¹a lawa jaain²¹ 'in 'oo¹o to².

33 Cwo¹ do-o 'yuu² jaain²¹ tsá² 'in 'yuu² 'in 'líi¹³ alma tya'a. Joon ga'oo¹o jin²in:

34 —Táui¹ jna'a. ¿'Ee li 'u¹'u jee²¹² jna'a, Jesús tsá² Nazaret? ¿Tí ñi²'i 'e untyee¹u jna'a? Ñí²oo 'iin 'nə. 'In tyú¹mo tya' Dios 'nə —jin² 'in 'líi¹³ do.

35 Pe Jesús gajíi²in 'in espíritu gó² do. Joon gajin²in:

—¡Ca tii²! ¡Tiui² 'in tsañ^{uu}¹ lo!

Joon 'in espíritu gó² do gajmaa¹a cii²¹mo 'in tsañuu¹ do ni 'wó² tyani jileei²¹ 'in táai² do. Joon gacwo¹í¹o 'in espíritu gó² 'ii. Ce jiin¹³ coon²¹ 'e gó² jo gajmee²¹i.

³⁶ Joon jilee²¹mo gafoo¹i. Joon gasii²¹i ruu²¹i:

—¿'Ee-gi júu³ 'elo? ¿'Ee to² 'oo¹o 'in tsañuu¹ lo? jJó² xiiala tyu²u to² 'in espíritu gó² do, gatyu²u to² 'woo¹i, joon ga'woo¹mo!

³⁷ Joon líi¹ faa²¹ tsá² tya' Jesús la caan²¹mo co' do.

Un'láai² Jesús 'yiaunsáa³ Simóoi¹³, 'in sii²¹o jon Tú³

³⁸ Joon gacwo¹í¹ Jesús fu cwo¹ do. Joon gan-gaa¹²i fu tya' Simóoi¹³. Joon 'in 'yiaunsáa³ Simóoi¹³ nitsaa¹³o joongi 'yu tyí²mo. Joon gamii¹i tyani Jesús 'wii²¹² tya' 'ido.

³⁹ Joon gangatyéen¹ Jesús tyani li raain¹ 'ido. Joon ga'wó² 'e tyí²in do. Joon gajeen²¹mo. La tsifu joon garóon²o joon ga'láa² 'wii²¹² 'e unjí¹mo 'in tsá² do.

Un'láai² Jesús fúui¹ tsatsaa¹³

⁴⁰ Mo gayoin² ñi¹ jileei²¹ 'in 'aai¹ tsatsaa¹³, coon¹³ 'láai² nii² jmoowúu¹ 'e tyaan¹ tsá² gan-gajée¹³i li siin¹³ Jesús. Joon gauntsii¹i Jesús cwo²¹o tya' 'ido. Joon gaun'láa²mo fúu¹mo tsatsaa¹³.

⁴¹ Joongi ga'woo¹ 'in 'lii³ taai² alma tya' tsá². Joon mo ga'woo¹i gajin²in:

—Jóon¹ Dios 'nu.

Pe Jesús-gi gajii²mo 'ido, jo gacwo¹gi faa²¹ 'ido tsu ñii²¹ 'in 'lii³ do 'e 'ii-o Cristo.

Jesús cwoo¹ júu³ fu Galilea

⁴² Mo gajná² jmii²¹² Jesús do gacwo'íi¹o 'e fuu²¹ do. Joon gangóo¹ coon²¹ li 'ña'a. Pe 'in tsá² do ga'na²mo 'ii. Joon gatyalín²mo li siin¹² Jesús. 'Iin²¹²in jnii²¹i wa'a jo tsáa¹a.

⁴³ Pe Jesús-gi gajin²in:

—'Ná²-a cwóo³oo júu³ tyá² tya' xiiala tyu² Dios to² tsá² ce jilaa²¹ fuu²¹ tsu 'wii¹³ cwáain¹ la lo-o gagoo²¹²oo.

⁴⁴ La joon gangí¹ Jesús cwoo¹o júu³ tyá² la caain²¹ cwo¹ sinagoga li san² Galilea.

5

Tsá² saain² joo²¹ jmii²¹ coon¹³ 'ii²¹ tya' Jesús

¹ Coon²¹ naa¹³ galí² siin¹³ Jesús ti' jmii²¹ tyíia¹ li sii²¹ Genesaret. Joon líi¹ fúui¹ tsá² gatyalín². Joon lí' cuu¹² lí' lí' siin²¹ Jesús tsu 'iin²¹²in núu¹un júu³ tyá² tya' Dios.

² Joon ganí² Jesús tún² barco líii² si'íi¹³ co' do. Jo 'in tsafii²¹² do seein²¹. Ni'woo²¹mo caluu²¹² run²un núu³ tya'a¹.

³ Joon ga'í² Jesús tsi coon²¹ barco do 'e nitya' Simóoi¹³. Joon gatyu² Jesús to² nga'ii²¹ 'ido ga'la²giXu 'e barco do ti tsigi jmii²¹. Joon gacwó¹ Jesús tsi barco do. Joon ga'láa² wii²¹² 'e²e tsá² júu³ tyá² ti li tyíin¹in do.

⁴ Mo ngayuui¹³ ga'e²e tsá², joon gasii²¹i Simóoi¹³:

—Tyán² barco lo ti li 'o² jmii²¹. Joon 'íi³íi' núu³ tyii'. Joon saan¹³naa' joo²¹ jmii²¹.

⁵ Simóoi¹³gi gañii¹i:

—Tifo², la tøøi² 'woo¹ nigajmoo²¹o'o to² saain²¹ joo²¹ pe coonti jo 'in mo taan¹³na'a. Pe nano 'wii¹³ tyu²gi'i to² 'í³duu núu³ tyiia.

⁶ Mo ngayuui¹³ gajmaa¹a la joon líi¹ fúui¹ joo²¹ jmii²¹ gali¹i ca ga'gii²¹ núu³ do.

⁷ Joon gajmaa¹a li² gasii²¹i 'in tsá² ngi¹ coon¹³on do, 'in taai² barco coon²¹ do 'e tsaliin² tsaun-coon¹³on. Gajalín²mo. Joon gaunrøø¹mo la ji tún² barco ca xuu jo gatá².

⁸ Mo ngayuui¹³ 'elo Simóoi¹³ Tú³ gasii²¹i wojní¹i tyani Jesús. Joon gajin²in:

—Túui² jna Ña'ñu¹u' tsujaain²¹ 'in 'oo¹o tsaa² jna.

⁹ Simóoi¹³ do líi¹ ganga'goo²¹-tsi coon¹³ 'in catyaa²gi 'in téein² coon¹³ do mo ganii² jileei²¹ joo²¹ jmii²¹ do.

¹⁰ Líi¹ jon ganga'goo²¹-tsi Jacobo coon¹³ Wó³ jóon¹ Zebedeo. 'Ii jmoo¹o to² caain²¹ coon¹³ Simóoi¹³ do. Pe joon gasii²¹ Jesús Simóoi¹³ do:

—Jo foo¹³naa'. La mo jée¹ jmoo²oo' to² saain²¹ joo²¹ jmii²¹ pe nano jmáa³aa' to² tyiia saan¹³naa' tsá².

¹¹ Joon gatyii²¹ barco do fu ti' jmii²¹. Do-o gasáa¹a coon²¹ tyaa¹. Joon ngalín²mo coon¹³ Jesús.

Un'láai Jesús jaain²¹ tsá² líi¹ jgøøi²¹

¹² Gatyía¹ Jesús coon²¹ fuu²¹. Joon ganí² jaain²¹ tsañuu¹ líi¹ jgøøi²¹ 'ii. Joon gasii²¹i moojni¹i ca ni 'wó² tyani Jesús. Joon gamii¹i tyani Jesús, gajin²in:

—Ña'ñu¹u', wa' 'iin²¹²u'un lí²-i un'láa²u jna.

¹³ Joon gason¹ Jesús tya' 'ido. Gajin²in:

—'iin²¹² moo un'láa² na 'nũ. Jmáa³ oo 'láa²-o —jin² Jesús.

La tsifu mo gajin² in 'elo gajeen²¹ mo 'e jgoo²¹ do tya'a.

14 Joon gatyũ² Jesús to² 'e jo 'in sii²¹ i ce jjin¹³ jaain²¹. Gasii²¹ o 'ido:

—Cwoo²¹ o jjin¹³ tyani untsá². Joon untyú¹ 'wo'o coon¹³ to² 'e nigatyũ² Moisés. Coon¹³ 'e la joon liñi² tsá² 'e niga'láa² mo'o.

15 Jin² Jesús sii²¹ i 'in tsá² do la do, pe jilaa²¹ 'e tyá² 'e jmoo¹ Jesús 'áai¹ gi gafaa²¹ tsá² tya'a. Joon fúui¹ gi tsá² licaain²¹ janúũ² júu³ tya'a, joongi 'e un'láa² i Jesús 'ii coon¹³ jmoowúu¹ 'e tyaan¹ an.

16 Pe Jesús gatyin¹ mo 'ña'a coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹. Joon do-o ngafee¹³ i Dios.

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsá² sitsũũ¹³ cwoo²¹ tii²

17 Coon²¹ jmii²¹² 'yuui Jesús coon²¹ tsi inũũ 'e² e tsá². Joon néei¹ 'in líii¹³ tsá² fariseo coon¹³ tifo² tya' ley 'in nijalín² la caain²¹ co' Galilea coon¹³ Judea coon¹³ Jerusalén. Coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios jmoo¹ o Jesús un'láai² jileei²¹ tsatsaa¹³.

18 La 'ii²¹² joon gatyalín² jaain²¹ gáí¹ tsañũũ¹ jée¹ i jaain²¹ tsá² sitsũũ¹³ cwoo²¹ tii² 'in raan¹ in coon²¹ nityi¹. La 'iin²¹² mo taan¹ in inũũ do joon tyáai¹ tyani Jesús.

19 Pe jo gatsaa²¹ a xiia' fu tsataai² tsũ líi¹ fúui¹ tsá² taai². Joon gasoo²¹ o fu yũ 'nú¹ do. Joon gajan² an coon²¹ sii¹³ teja. Joon gaxáai² 'in tsatsaa¹³ do tsiin¹ in nityi¹ do jee²¹² tsá² fúui¹ do tyani li siin¹³ Jesús do.

20 Mo ganí² Jesús 'e tsáa¹mo-tsi 'ido joon gasii²¹i 'in tsatsaa¹³ do:

—Tsañuu¹, niga'ín²mo tsaa² tyi'i.

21 Joon 'in tifo² tya' ley coon¹³ tsá² fariseo do galáa² 'wii²¹² 'i¹-tsi. Jin²in:

—'In tsañuu¹ lo faa^{21a} 'laa²¹ tya' Dios coon¹³ júu³ tya'a. Ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'in lí² 'ín² tsaa² tya' tsá² ce jiin¹³ 'ña'a Dios.

22 Tsu nii² Jesús jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi 'in tsá² do joon gajin²in:

—¿'Ee lí'i 'i¹-'oo' la no?

23 ¿Noo 'e jogi tyan¹ to² fuu^{212uu} 'in tsá² lo: “Jo 'ee tsaa² røøi²¹gi'i”, owa fuu^{212uu} 'ee: “Ráan^{2un} no, ngi² no”?

24 Pe nano ijmáa³aa tyaní²ⁱⁱ 'e tsáa¹mo-'oo' 'e Ruu²¹ⁱ Tsá² tii² 'ín² tsaa² tya' tsá² mo taain¹ fu juncwii²¹.

Joon gajin²in sii²¹ⁱ 'in tsá² 'in sitsuu¹³ cwoo²¹ tii² do:

—'Nu-u, fuu^{212uu}. Ráan^{2un}, saa¹³ tyi¹ tyi'i, cwee²¹ fu tyi'i —jin² Jesús.

25 La tsifu joon 'in tsá² sitsuu¹³ cwoo²¹ tii² do garoon^{1on} tyani jileei²¹ 'in tsá² do. Joon gasaa^{13a} tyi¹ tya'a lí raan¹ⁱⁿ. Joon gangaa¹²ⁱ fu tya'a cwo^{2o} 'maai¹³ Dios.

26 Jilee^{21mo} ganga'goo²¹-tsi. Joon gacwo^{2o} 'maai¹³ Dios. 'Goo^{21o} lílí¹ gajin²in:

—Nano niganee^{21e} coon²¹ 'e fee¹ 'áai¹.

Tøø²¹ Jesús Levi

27 Mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo gacwo¹ⁱ Jesús. Joon ganí² jaain²¹ 'in cón² 'laa¹³ 'e 'ni¹ tsá² sii²¹ Leví.

Tyín¹³in coon²¹ li cí¹ tsá² 'laa¹³ tya' jilaa²¹ 'e 'nii¹i.
Joon gasii²¹i Jesús 'ido, jin²in:

—Ná¹ coon¹³ jna.

²⁸ Joon garóon² Leví do. Gatú²o jilaa²¹. Joon gangóo¹ coon¹³ Jesús.

²⁹ Mo li ciiin²¹giX# joon gajmaa¹a Leví coon²¹ jmii²¹² fee¹ li fu tya'a tya' Jesús. Joon líi¹ fúui¹ 'in cón² 'laa¹³ tya' 'e 'nii¹ tsá² taai² coon¹³. 'In líi¹³gi tsá² néei¹ coon¹³.

³⁰ Pe tsá² fariseo coon¹³ 'in tifo² tya' ley ga'láa² 'wii²¹² sii²¹i tsá² tya' Jesús, jin²in:

—ǂ'Ee líi¹ cǂ²ǂǂ' joongi 'ú²uu' coon¹³ 'in cón² 'laa¹³ tya' 'e 'nii¹ tsá² coon¹³ 'in catyaa²gi 'in rǂǂ²¹ tsaa²?

³¹ Jesús-gi gasii²¹i 'ido:

—Jo 'néi¹ timí¹ tya' jileei²¹ 'in tyúi¹. 'Né¹mo jiiin¹³ tya' tsatsaa¹³.

³² Jo mo gagoo²¹²oo wa'a tǂ¹³ǂǂ jileei²¹ 'in tyúi¹. Tǂ¹³oo jiiin¹³ 'in rǂǂ²¹ tsaa² 'e jaa²¹a-tsi.

Ungii¹ tsá² Jesús xiiala jmoo¹ tsá² taa²¹a jo gǂǂ²¹ǂ

³³ Joon gaungii¹i 'in tsá² do Jesús jin²in:

—ǂ'Ee líi¹ jmoo¹ 'in tsá² ngi¹ coon¹³ Wó³ taa²¹a jo gǂǂ²¹ǂ joongi faa²¹a júu³ tyú²? Joon la joon jon jmoo¹ tsá² fariseo. Pe tsá² tyi'gi¹ gǂ¹²o joongi 'un²o —jin² 'in tsá² do.

³⁴ Joon gajin² Jesús:

—'Goo²¹ wa'a jo dǂ¹ tsá² mi tyalíin² coon²¹ li gacui² cwoo²¹ tsá² la 'ii²¹² tyín¹³ 'in tsá² gacui² cwoo²¹ do gǂ¹²ǂ.

35 Pe ijó² coon²¹ jmii²¹² mo jo seein²¹gi 'in tsá² gacui² cwoo²¹ do jee²¹² 'naa'. Joon jmii²¹² joon lí²-i jmá¹ tsá² taa²¹a jo døø²¹ø.

36 Gajin²in jon Jesús gasii²¹i 'ido 'e cwáain¹ lo:

—Jin²in tsá² 'e jo tyú² wa'a tyu² tsá² ca'no³ siin¹³ 'mii² joon taan¹²an coon¹³ siin¹³ tsáai². Wana gajmaa¹ tsá² la joon tsaíi¹³i siin¹³ 'mii² joon jo jnee¹in røø² coon¹³ siin¹³ tsáai² do.

37 Joongi tún² jo lí³ wa'a tyiia²¹ tsá² jmi'móo¹ 'mii² tsi loo²¹ tsáai² tsu wana gajmaa¹ tsá² la joon 'e jmi'móo¹ do mo 'yá² joon 'gí¹o 'e loo²¹ tsáai² do. Joon la joon 'e tsaíi¹³ jmi'móo¹ coon¹³ 'e loo²¹ do.

38 Tsu 'ná²-a tyiia²¹ tsá² jmi'móo¹ 'mii² coon²¹ tsi loo²¹ 'mii². Joon la joon røø²¹ tsatiin¹³.

39 Jo 'iin²¹²in tsá² 'uun²un vino 'múui² tsifu mo ngayuui¹³ gaun¹ tsá² vino tsáai² tsu jin² tsá² 'e jmá²gi vino tsáai².

6

Tsá² tya' Jesús cuun¹ mi² trigo mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²

1 Coon²¹ jmii²¹² galí² mo gatí² jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² ngóo¹ Jesús coon²¹ jee²¹² li sijna² trigo. Joon tsá² tya'a ngalín² cuun¹un mi² trigo do. Joon untyuu²¹ coon¹³ cwoo²¹o. Joon gø²ø mi² tya'.

2 Joon 'in líi¹³ tsá² fariseo gaunngii¹i sii²¹i 'ido:

—¿'Ee li' jmoo²oo' to² 'e jo tíi² jmoo¹ tsá² mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo² tsá²?

3-4 Jesús-gi gañii¹i:

—Tyú²-u ñí³ 'naa' 'e gajmaa¹ 'lhi²¹² David. Coon²¹ jmii²¹² ga'ii²¹ coon¹³ tsá² seein²¹ tyú² coon¹³ mo gatsá² un'áai² fu tsi inuu cwo¹ tya' Dios. Joon gagøø¹²¹ø 'e 'iñi¹ ni cwaai¹³ fiin¹³ jiiin¹³ untsá² tii² gø¹ø 'e 'iñi¹ do.

⁵ La joon jon Ruu²¹i Tsá² tii²mo tyu²-u to² mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsá² tyuu²¹ cwoo²¹o

⁶ Mo gati² coon²¹gi jmii²¹² 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Jesús nga'ii²¹ fu inuu cwo¹. Joon ga'láa² 'wii²¹² 'e²e tsá². Joon do-o 'yúui² jaain²¹ tsá² 'in tyuu²¹ cwoo²¹ tsáa¹.

⁷ Joon 'in tifo² tya' ley coon¹³ tsá² fariseo jóø²i Jesús. Gacón² cwáain¹ wana iun'láai² Jesús 'in tsá² do mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². Coon¹³ 'e la joon lí²-i jmáa¹a tsaa² tya' Jesús.

⁸ Pe Jesús ñi¹o 'e 'i¹-tsi 'in tsá² do. Joon gasii²¹i 'in tsá² tyuu²¹ cwoo²¹ do:

—Ráan²un. Jmáa² siin¹³u'un tún² tsa² no.

Joon garóon² 'in tsá² do. Joon gajmaa¹ siin¹²in.

⁹ Joon gajin² Jesús gasii²¹i 'in tsá² catyaa² do:

—Niunngii²duu 'naa', ¿'ee 'e tii² jmaa¹ tsá² mo 'e jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá², ti 'e tyú² owa 'e gó²'ee? ¿Ti 'e jmá¹ tsá² tiin¹³ tsá² owa 'e jóoin² tsá²'ee?

¹⁰ Joon gajjóø²i Jesús jilee²¹ 'in téein² co' li siin¹³in. Joon gasii²¹i 'in tsañuu¹ do:

—Nii¹³ cwoo¹o.

Joon gajmaa¹ 'in tsá² do. Joon ga'lóo² cwoo²¹.

¹¹ Pe 'in catyaa²gi do gatsá² 'nii²¹-tsio. Joon ga'láa² 'wii²¹² unngii¹i la 'oo²¹ jee²¹² 'ii 'ee ijmáa¹a 'e gó² tya' Jesús.

Tyii¹³ in Jesús ji dyatuuin¹ tsá² tya'a

¹² Jee²¹² jmii²¹² joon gangó¹ Jesús fu coon²¹ moo²¹. Ngafaa¹²a júu³ tyá². Joon do-o gajaan¹ la tøø²mo 'woo¹ fee¹i Dios.

¹³ Joon mo gajná² joon gatø¹² Jesús tsá² tya'a 'in ngí¹ coon¹³. Joon gatyii¹³ in dyatuuin¹ jee²¹² 'ii. 'Ii 'in galisii²¹ apóstol. ('øøi²¹-tsi tsá²: tsá² tya'a 'in gasii¹in.)

¹⁴ In lo do 'in sii²¹ Simóoi¹³, 'in gaunsii²¹ o jon Tá³. Jaain²¹ gi 'in sii²¹ Díi³, ruu²¹i Simóoi¹³. 'In catyaa² gi do sii²¹ Jacobo coon¹³ Wó³ coon¹³ Lii²¹² joongi coon¹³ Bartolomé coon¹³

¹⁵ Untøø³ coon¹³ Tomóo¹³. Joongi coon¹³ Jacobo jóon¹ Alfeo coon¹³ Simóoi¹³, jaain²¹ tsá² tya' coon²¹ poo²¹² sii²¹ cananista.

¹⁶ Coon¹³ Judas ruu²¹i Jacobo coon¹³ Judas Iscariote, 'in mo licii²¹ ga'nii¹ Jesús.

Ga'e² Jesús tsá² fúui¹

¹⁷ Jesús gajgái¹ fu moo²¹ do coon¹³ 'in tsá² ngii¹ coon¹³. Joon gajaan¹ coon²¹ ni míi³ coon¹³ 'in ngii¹ coon¹³. Joon líi¹ fúui¹ tsá² seein²¹. 'In tsá² do nijalín² la caain²¹ li san² Judea coon¹³ Jerusalén coon¹³ li tyu² to² Tiro coon¹³ Sidón. 'In tsá² lo nijalín² 'e janáú² júu³ tya' Jesús. Joongi jalín² wa'a un'láai² Jesús 'ii jilaa²¹ jmoowúu¹ 'e tyaan¹.

¹⁸ Joongi jileei²¹ 'in ní² wúu¹ coon¹³ espíritu gó² un'láa²mo.

¹⁹ Jileei²¹ mo tsá² 'iin²¹² in 'in soon²¹ on tya' Jesús tsu tyá² jmoo¹ o míi¹ coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ tya'o. Joon ga'láa²mo jileei²¹.

Cwoo¹ Jesús júu³ xiiala seein²¹ tsá² tyú²

20 Joon gajøøi² Jesús tsá² ngii¹ coon¹³. Joon gajin²in:

—Tyú²-u si'ii¹³-'oo' tsá² tañí² 'naa', tsu ityu² Dios to² 'naa'.

21 'Tyú²-u si'ii¹³-'oo' 'naa' 'in un'aai² no, tsu mi li ciiin²¹ niró¹mo tu¹uu'.

'Tyú²-u si'ii¹³-'oo', 'naa' 'in ci² nano, tsu mi li ciiin²¹gi nilijløø¹³moo'.

22 'Tyú²-u si'ii¹³-'oo' jileei²¹ 'naa' mo 'eei¹ tsá² 'naa', joongi mo 'wooi¹ tsá² 'naa' fu caluu, mo faa²¹a tsá² 'laa²¹ tyii', mo faa²¹ tsá² gó² 'wii¹³ tyii' tsu 'wii¹³ ngii¹³' coon¹³ 'in Ruu²¹i Tsá².

23 Unjløøi¹³ 'yaanaa' coon¹³ 'e jmi²¹² joon tsu líi¹ fee¹gi tyii' mo tyalíin²'naa' ñu'fú². La joon jon gajmaa¹a 'in 'lii²¹² tsacøøi¹³ tya' 'in tsá² no, gajmee²¹i 'in tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² cali.

24 'Líi¹ fúu² 'naa' tsá² sá² cuu² tsu nigali'óo²oo' 'e tyú² seen²¹'naa'.

25 'Líi¹ fúu² jileei²¹ 'in seein²¹ tyú² nano tsu mi li ciiin²¹gixu nityaa²¹² un'aa²'naa'.

'Líi¹ fúu² 'naa' 'in jløøi¹³ nano tsu mi li ciiin²¹gixu 'incii¹³'oo' coon¹³ jilaa²¹ faí².

26 'Líi¹ fúu² 'naa' jileei²¹ 'in faa²¹ tsá² tyú² tyii' nano tsu la joon gajmaa¹a 'lii²¹² tsacøøi¹³ tya'a coon¹³ 'in gacwo¹ júu³ gó² lawa júu³ tyú².

'E² Jesús tsá² 'e ná² 'iin²¹² tsá² 'in 'eei¹ 'ii

Faa²¹gi Jesús jin²in:

27 —Pe jilee²¹naa' 'in nuu¹u júu³ tyiia fuu²¹²uu 'elo: Cwoli'iin²¹²moo' jileei²¹ 'in 'eei¹ 'naa'. Joongi jmaa^{2aa} jilaa²¹ 'e tyú² tya'a.

28 Cwauncwaa³naa' jileei²¹ 'in un'líi¹³ 'naa'. Mí²ⁱⁱ 'wii²¹² tya'a tyani Dios jileei²¹ 'in cwo¹ tsaa² 'naa'.

29 Wana 'in gapó² cataain²¹ ni¹'i, cwoo¹³'o wa'a pó² 'e cataain²¹gi do. Wana 'in gatyí² 'mí² tyíia² tyi'i cwoo¹³'o cwotyaa²¹ jon 'e 'mí² tyii¹³'i.

30 Cwoo¹³ doñi'iin 'in gamí¹. Wana 'in gacón² 'e 'óo²-o'jo mii²gi'i.

31 Jmaa^{2aa} tya' tsá² xeei²¹ ce jilaa²¹ 'e 'iin²¹²naa' 'e jmá¹ tsá² tyii'.

32 'Jmaa^{2aa} 'e tyú² jon' jii¹³ tya' 'in tsá² 'in 'néi¹ 'naa' tsu tsá² gó² jmoo¹'o 'e tyú² tya' jii¹³ 'in 'iin²¹²mo.

33 Jo jmaa^{2aa} 'e tyú² wana jmoo^{2oo} tyú²-u jii¹³ tya' 'in tyú¹ coon¹³ 'naa' tsu cagi 'in jo tyú¹mo jmoo¹'o la joon.

34 Joongi jo jmaa^{2aa} 'e tyú² wana tyí^{2oo} jii¹³ coon¹³ 'e líi² 'naa' 'e joon¹³on jilaa²¹ tún¹ tsu la joon jon 'in gó² tyí^{2oo} tya' 'in gó². 'i¹-tsi 'e 'ii²¹mo jilaa²¹ tún¹ tya' 'ido.

35 Pe 'naa' ná¹ un'nee²¹naa' ce jileei²¹ 'in 'eei²¹ 'naa'. 'Ná¹-a jmaa^{2aa} jilaa²¹ 'e tyú¹ tya'a. 'Ná¹-a tyí^{2oo} tya'a. Cwoo^{2oo}, jo 'e 'i¹gi-'oo' 'e có²gi¹ tún¹ jii¹³ xu. Tsu la joon jon lí² lifee¹gi jilaa²¹ 'e cwo¹ Dios 'naa'. Joon la joon lín^{2naa} jón¹ Dios 'in Ñí¹gi. Tsu 'in feei¹-tsi 'ii coon¹³ jileei²¹ 'in jo cwoo²¹ 'maa¹³'i 'ii coon¹³ jileei²¹ 'in gó².

36 Cwoli'woo¹-oo' jon la 'woo¹-tsi Ñu¹'u'.

Jo jmaa²aa' tsaa² tya' tsaruu²¹naa'

'E²gi Jesús tsá² gajin²in:

37 —Jo cwó²oo' tsaa² tya' tsaruu²¹naa' la joon jon Dios jo icwó¹ tsaa² tyii'. Jo piin²¹²naa' tsá² xeei²¹ la joon jon Dios jo píin² 'naa'.

38 Cwoo¹³gii' tsá² xeei²¹ 'e tyú² la joon jon cwo²gi Dios 'naa' 'e tyú². Mo tyaa¹ 'ii²¹ tyii' coon¹³ 'mó² 'ii²¹ cwuu²¹ róøi²gi tó²oo'. Tá²gi táa²aa'. Nijmaa¹ Dios 'ii²¹ tyii' coon¹³ 'ii²¹ 'e 'naa' gajmee¹³ 'naa' to² coon¹³ tsá² xeei²¹.

39 Jesús gasii²¹gi tsá² cwáain¹ lo:

—Jo lii¹i jaain²¹ tsatiuui² 'méei² jaain²¹gi tsatiuui² tsu la jiwáa²mo ixuu²¹i coon²¹ tsi too²¹.

40 Xufiin¹³ cwo²-tsi 'áai¹ 'in untsáa¹ do pe jo lí² tíi²gi jiiin¹³ la tíi² tifo² tya'a. Pe mo natíi² tyú²-u itíi² la tíi² tifo² tya'a.

41 'Áai¹ jo tyan¹ to² lí² jóø¹³ø coon²¹ tyi¹ 'y_u unni² ruu²¹u. Pe joon jo mo tyaan²du'u cwáain¹ coon²¹ po'mó² sicu³ unni²i 'wo'o.

42 ¿Xiiala tá²-o'o fu³u ruu²¹u?: “Ru¹u' cwodu' tyi³ii tyi¹ 'y_u unni²i.” Pe jo mo tyan¹du'u cwáain¹ xiiala lí¹ po'mó² 'y_u unni²i 'wo'o. ¡Tsá² tajuui²¹ 'nø! Tyi²du' jéei¹ po'mó² 'y_u unni²i joongi lí² jóø¹³ø 'e lí² tyi³i tyi¹ 'y_u unni² ruu²¹u —gajin² Jesús.

Cwii¹ tsá² 'mó² 'oofuu²¹ 'e 'oofuu²¹ sí'í¹

43 Faa²¹gi Jesús jin²in:

—Jo sá² 'mó² 'oofuu²¹ tyú² 'e cwo¹ 'oofuu²¹ gó² jon'gi sá² 'mó² 'oofuu²¹ gó² 'e cwo¹ 'oofuu²¹ tyú².

44 Cwii¹ tsá² 'mó² 'e 'íi¹ 'oofuu²¹ coon¹³ 'oofuu²¹ sí'í¹. Jo cun¹ tsá² mi³ cworí³ 'e tsi wuu²¹ tóon¹ fií¹.

45 Jileei²¹ tsá² tyúi¹ faa²¹o jilaa²¹ 'e tyú²-u tsu tsi alma tya'o náa¹ jilaa²¹ 'e tyú². Jileei²¹gi tsá² gó² faa²¹o jilaa²¹ 'e go tsu tsi alma tya'o náa¹ jilaa²¹ 'e gó². Ce jilaa²¹ 'e gafaa²¹ tsá² coon¹³ 'oo²o 'e jalí² tsi alma tya'a tsá² joon.

Tún² nii² tífuu²¹ 'e jmoo¹o tsá²

46 Jesús jin²in:

—'Naa' fuu²¹ jna: “Ña'ñu¹u.” Pe jogi jmoo²oo' la to² tyu³uu.

47 Fú³duu 'naa' xiiala líi² jileei²¹ 'in jalín² janú² jú³ tyiia, joongi jmoo¹o la to² tyu³uu.

48 Líi¹i lawa jaain²¹ tsañuu¹ 'in gajmaa¹² coon²¹ 'nú¹. Pe nifu ga'in¹in 'o² líi¹. Joongi gajmaa¹a tífuu²¹ ni cuun²¹² do. Joon la joon mo gali'láai² jmii²¹ do líi¹ ga'la²a 'e 'nú¹ do. Pe jo gali²i gatyían² tsu 'wi¹³ ni cuun²¹² lí¹ tífuu²¹ do.

49 Pe jileei²¹ 'in nuu¹un joon jo jmoo¹o la to² tyu³uu líi² lawa jaain²¹ tsañuu¹ 'in gajmaa¹²a 'nú¹ ni 'wó². Jo 'ee tífuu²¹ gasii²¹i. Joon mo gali'láai² jmii²¹ joon gatyían²o 'e 'nú¹ do. Joon gaci²mo. Joon nga'í¹ coonti —jin² Jesús.

7

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsa'leei¹² tya' jaain²¹ 'láa² tya' Roma

¹ Mo ngayuui¹³ gatséi¹ gafeei²¹ Jesús 'in tsá² do joon gangó¹ fu Capernaum.

² Do-o ni seein²¹ jaain²¹ 'in tyu² to² cíein¹³ 'láa² tya' Roma. Joon ni'áa¹i jaain²¹ tsá² tya'a 'in ni'in²¹²in líi¹. Niraain¹ ti li júun²mo.

3 Mo ganúu² 'in tyu² to² 'láa² do 'e faa²¹ tsá² tya' Jesús joon gasii¹in jaain²¹ gáí¹ tsacøøi¹³ jee²¹² tsá² Israel 'e tsamii¹i tyaní¹i wa'a jó¹ jaun'láai² tsá² tya'a.

4 Joon gangatyéein¹ 'in tsá² do tyani Jesús. Joon ga'láa² 'wii²¹² gamii¹i tyani Jesús, jin²in:

—'In tyu² to² 'láa² do tii²mo 'e uncoon¹³on

5 tsu líi¹ fee¹-tsi tya' fuu²¹ goo²¹o'. Joon 'i-o tyu² to² líi¹i cwo¹ tyii¹.

6 Joon gangó¹ Jesús coon¹³on. Pe mo gatyíia¹ tyan' co' lí si² 'nú¹ do joon 'in tyu² to² 'láa² do gasii¹in jaain²¹ tsá² seein²¹ tyú² coon¹³ 'e tsasii¹³i Jesús:

—Ñi'fii²¹i', jo untyíin²gi 'wo'o, tsu jo tii²na 'u²u 'inuu tyiia.

7 'Wii¹³ joon jo gatá²-tsii ga'nee²¹na 'nñ. Lí goon foo²¹o'o joon la joon i'láa²mo tsá² tyiia.

8 Lawa'a jna 'ii¹³moo to² tyu² tsá² xeei²¹ joongi tyu³oo to² tsá². Joon mo tyu³uu to² 'e tsalín² tsá², tsalín²mo jon. Joongi motyu³uu jó¹, jó¹-o. Joongi mo tyu³uu to² tsá² tyiia jilaa²¹a jmoo¹-o.

9 Joon mo ganúu² Jesús 'elo líi¹ ganga'goo²¹-tsi. Joon gajóøi² jileei¹³ tsá² jalín² coon¹³ do. Joon gajin²in:

—'E la ja²mo, jiin¹³ jaain²¹ jee²¹² tsá² Israel jo mo gatsee²¹na 'in tsáai¹-tsi la tsáai¹-tsi 'in tsañuu¹ lo.

10 Joon mo gangaliin¹in 'in tsá² gasii¹in do gatsee²¹i 'in tsá² do nityú¹mo.

Gajmaa¹a Jesús gajiin¹ jóon¹ jaain²¹ 'yiia'nñ²

11 Mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo Jesús ngóo¹ fu coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Naín. Joon ngalín² mo coon¹³ tsá² ngí¹ coon¹³ on coon¹³ fúui¹ gí tsá² xeei²¹.

12 Joon mo gatyíia¹ co' fuu²¹ do ganii²¹ jéei¹ tsá² jaain²¹ 'lii²¹² itsa'áa¹³i. Jiin¹³ 'in do-o jóon¹ 'yiaañii² 'in niseein²¹. Líi¹ fúui¹ tsá² seein²¹ fuu²¹ do ngalín² coon¹³ on.

13 Mo ganíi¹ in Jesús 'ii fúu² galíi² 'ido. Joon gajin² in gasii²¹ i 'ido:

—Jo cii²¹ i.

14 Joon gangatyéein¹ Jesús. Joon gasuu²¹ 'e cwóo¹ do. Joon 'in tyan¹ cwóo¹ do gajan¹ o. Joon gasii²¹ Jesús 'in 'lii²¹² do:

—Simii²¹, jna-a fuu²¹² uu 'nɛ: ¡Raan² un no!

15 Joon 'in tsá² nigajúin¹ do nigacwoo²¹-o. Joon ga'láa² 'wii²¹² faa²¹a. Joon Jesús gajaan²¹ mo sáa³ o 'ido.

16 Mo ganii²¹ 'in tsá² taain²¹² do jilaa²¹ 'elo jmai² 'in gafoo²¹ mo. Joon ga'láa² 'wii²¹² cwo² o 'maai¹³ Dios. Jin² in:

—Jaain²¹ tsá² feei¹ 'in cwo¹ júu² tyú² nigajnéi¹ jee²¹² jna'.

Jin² o jon:

—Dios nigajó² 'e uncoon¹³ on fuu²¹ goo²¹ o'.

17 La tóøi² Judea coon¹³ la cu' li' li san² galiñii¹ tsá² 'e nigajmaa¹ a Jesús.

Tsá² 'in gasii¹ in Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹

18 'In tsá² ngii¹ coon¹³ Wó³ gajma² o júu³ jilaa²¹ 'e nigalí². Mo galiñí² Wó³ 'elo joon gatø²ø ngái¹ jee²¹² 'ii.

19 Joon gasii¹in tyani Jesús 'e tsasii¹³i wana jo²o 'i-o Cristo 'in 'ná² jó¹ owa'a sijéen¹in 'in xee²¹mo 'ee.

20 'In tsá² gasii¹in Wó³ do gangatyéen¹mo li siin¹² Jesús. Joon gasii²¹i 'ido:

—Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹ nigasii¹in jna'a 'e unngii²i 'i 'nɛ wana 'nɛ-ɛ Cristo 'in 'ná² jó¹ owa 'ná²-a jeen²na'a 'in xee²¹mo 'ee.

21 La tsifu joon mo gatyalín² 'in tsá² do, Jesús gaun'láai² fúui¹ tsatsaa¹³ coon¹³ jmoowúu¹ tsáai² coon¹³ 'láai² nii²gi jmoowúu¹. Ga'wooi¹ 'in 'lii³ táai² alma tya' tsá². Líi¹ jon fúui¹ tsatiuui² gaun'láai².

22 La joon gasii²¹i Jesús 'in tsá² do:

—Cwolín²naa', joon cwosí²ii' Wó³ la li 'e ni-gañí²ii' joongi nináa²ɛɛ'. Cwosí²ii' xiiala la lí² jòø² tsatiuui². Joongi tsajluui¹³ lí²-i ngí³. Joongi tsá² jgøøi²¹ ga'láa²mo. Joongi tsá² cwuui²¹² nuu¹o. Joongi 'lii²¹² gajjin²¹o. Joongi tsá² tañí² nuu¹o júu³ tyá² tya' 'e tiin¹³ tsá².

23 Jløø¹³mo 'áai¹ jileei²¹ 'in jo cu²-tsi coon¹³ jna.

24 Mo ngayuui¹³ gangalín² 'in tsá² gasii¹in Wó³ Jesús ga'láa² 'wii²¹² gasii²¹i tsá² cwáain¹ tya' Wó³, jin²in:

—'Naa' jo mo tyalín²naa' tyajòø²oo' li jo 'in tsá² seein²¹ coon²¹ tó² 'e jøø²¹ coon¹³ tyi².

25 Jon'gi mo tyajøøi²¹ 'naa' jaain²¹ tsá² 'in tyi² 'mi² tyú². Niñí³ 'naa' jileei²¹ 'in tyi³ 'mi² tyú² 'in seein²¹ tyú² 'ii néei¹ lacaain²¹ tya' røø¹³mo.

26 'Naa' nigatyajøø²¹²naa' jaain²¹ tsá² 'in cwo¹ júu³ tyú². Joon la joon gañí²ii'. La joon fo²oo 'e

'ido-o 'in tyín²gi la jee²¹² jileei²¹ 'in nigacwo¹ júu³ tyá².

27 Tsu cwáain¹ tya' 'ii la mo gajin² ni jí² tya' Dios la lo:

Síi³na tsá² tyan¹ júu³ tyá² nifugi li cwóo²'o. Joon 'e tyáa² tyá² tsá² 'ii²¹mo 'nu.

28 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', jee²¹² jileei²¹ tsá² jo mo cwai² jaain²¹ tsá² 'in cwo¹ júu³ tyá² 'in feei¹gi lagi Wó³ sai¹ tsá² jmü²¹. Pe doñi¹'iin 'in 'wói¹gi 'in seein²¹ li tyu² Dios to² 'ido 'in feei¹gi lagi Wó³.

29 Mo ganuu¹un jileei²¹ tsá² 'elo coon¹³ 'in cón² 'laa¹³ tya' jilaa²¹ 'e 'nii¹ tsá² 'in nigasaai¹ Wó³ jmü²¹ gajin²'o 'e ja²mo Dios.

30 Pe 'in tsá² fariseo coon¹³ tifo² tya' ley 'in cwói¹ yaai 'e saai¹ Wó³ 'ii jmü¹ jo ga'ii²¹i jilaa²¹ 'e la mo 'iin²¹² Dios jmáa¹ 'a 'wii²¹² tya'a.

31 Gajin²gi Jesús:

—Nanogi cón³duu cwáain¹ xiiala líi¹ tsá² 'in seein²¹ nano. Fo³duu xiiala líi¹.

32 Líi¹ la líi¹ xuui²¹² 'in néei¹ to² coo¹'o la caain²¹ fu 'moo¹³. Tøø²¹ø xuui²¹² ngü¹ coon¹³ jin²in: “Xuü²¹u'ü lúu¹ pe jo tseen²¹²naa'. 'øø²¹øø coon²¹ júu³ fa'í³ tyii' pe jo cí²ü.”

33 Gajó² Wó³ saai¹ tsá² jmü²¹ joon jo 'ee gø²'ø 'iñi¹ jon'gi vino 'uun²¹un. Joon 'naa'gü' foo²¹'oo' 'e tyaan¹ coon²¹ espíritu gó².

34 Joon mo ngayuui¹³ joongi gagó² jna 'in Ruu²¹na Tsá². Gø³oo joongi gu³oo. Joongi foo²¹'oo' 'e jlo² tu³uu, 'e gø³øø joongi gu³uu líi¹gi. Joongi foo²¹'oo' 'e seen²¹na tyá² coon¹³ jileei²¹ 'in røøi²¹ tsaa² coon¹³ 'in cón² 'laa¹³ tya' 'e 'nii¹ tsá².

35 Iliñi¹ tsá² 'e jmi¹-tsi Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹ 'in jai² líi²i 'ii.

Tyín¹³ in Jesús fu tya' jaain²¹ tsá² fariseo sii²¹ Simóoi¹³

36 Jaain²¹ tsá² fariseo gatø¹ø Jesús 'e tsa'ee²¹e 'í¹ fu tya'a. Joon gangó¹ Jesús fu tya'a. Joon jii¹³ la tiisi² gacwoo²¹ Jesús caai¹ mesa.

37 Joon galiñi¹ jaain²¹ tsami² 'in nirøøi²¹ tsa² 'in seein²¹ 'e fuu²¹ do 'e nigangó¹ Jesús nga'ee²¹ 'í¹ fu tya' 'in fariseo do. Joon gatyí¹a 'in tsami² do tyaan¹ coon²¹ tsuu² lí¹ cuun²¹² alabastro si²o jmi²¹ jmafuu²¹.

38 Joon líli¹ ci²i xuui²¹²-tsi. Gatyí¹a caluu li tyín¹² Jesús. Joon ga'láa² 'wii²¹² garun²un tii² Jesús coon¹³ jmi²¹ toon²¹ uní¹i. Mo ngayuui¹³ joon gauntyuu²¹ coon¹³ jñtyí¹i. Joon gajun¹un tii² Jesús. Joongi ga'íi² jmi²¹ jmafuu²¹ tii² Jesús.

39 Joon mo ganí² 'in tsá² fariseo 'in nigatø¹ Jesús do joon ga'i¹-tsi: “Wana 'in tsañuu¹ no 'e la jai² jaain²¹ tsá² cwo¹ júu³ tyá² nilili³o 'iin 'in sá² tya'a.

40 Joongi nilili³o xiiala líi¹ 'in tsami² do. Tsu jaain²¹ tsami² 'in røøi²¹ tsa² no.” Joon gasii²¹i Jesús 'in tsá² fariseo do:

—Simóoi¹³, sá² coon²¹ 'e fuu²¹²uu 'nu.

Joon gañii¹i 'in tsá² fariseo do:

—Faa¹³du', tifo².

41 Joon gajin² Jesús:

—Lawa gáí¹ tsañuu¹ nirøøi²¹ cuu² tya' jaain²¹ tsañuu¹ 'in tyí² cuu². Jaain²¹ 'ido nirøøi²¹ 'ñá² cíein¹³ cuu². 'In jaain²¹ dogi nirøøi²¹ ca'no³ cíein¹³.

42 Joon jo nii²¹ 'e ityí²gi 'e røøi²¹ tya' 'ido. Joon 'in tsá² tyí² cuu² do galifee¹mo-tsi 'e røøi²¹ 'ido tya' la jiwaa²mo. Joon nano jmáa²du' júu³, ¿'iin jee²¹² ngái¹ do 'in gali'in²¹²gi 'in tsá² tyí² cuu² do?

43 Joon gañii¹i Simóoi¹³:

—Líi²na 'in tsañuu¹ 'in garøøi²¹gi líi¹gi.

Joon gajin² Jesús:

—Jo²o júu³ tyi'i.

44 Joon gajøøi² Jesús 'in tsamí² do. Joon gasii²¹²i Simóoi¹³:

—Jøøi²¹²du' 'in tsamí² lo. Ga'uu²¹²uu fu tyi'i. Joon jo gacwo²¹o jmii²¹ 'e ruun¹³uun tíi³ii, pe 'in tsamí² logi garun²un tíi³ii coon¹³ jmii²¹ toon²¹ unní¹i. Joon gauntyuu²¹ coon¹³ jñutyí¹i.

45 Jo gajiin¹'in tyiia pe 'in tsamí² logi jo mo jan¹ jun²o tíi³ii jiin¹³ la ga'uu²¹ tyi'i.

46 Jo ga'ee²'e aceite mootyí³ii, pe 'i-gi nigaxéi² jmii²¹ jmafuu²¹ tíi³ii.

47 'Wii¹³ joon fo³oo: Liili¹ røøi²¹ tsaa² pe 'ee²¹o xiiála 'ín²na tsaa² tya'a tsu 'wii¹³ líi¹ gali'in²¹² jna. Pe jileei²¹ tsá² 'in xuu tsaa² 'ín²na tya'a 'e joon xuu 'e 'iin²¹²in jna —jin² Jesús.

48 Joon gajin²'in sii²¹i 'in tsamí² do:

—Niga'ín¹moo tsaa² tyi'i.

49 Joon jileei²¹ tsá² 'in nijalín² néei¹ do coon¹³ 'i ga'láa² 'wii²¹² síi¹i jee²¹² 'ii:

—¿'in 'in tsañuu¹ lo 'e ca jigi tsaa² tya' tsá² 'ín²in?

50 Pe Jesús-gi gasii²¹²i 'in tsamí² do:

—Nigajmaa²¹²aa tiin¹³mo'o tsu 'wii¹³ ja²mo galíi²u. Jløø¹³mo'o cwoo²mo'o.

8

Tsamí² 'in gauncoon¹³ Jesús coon¹³ 'e jmaa²¹; to²

¹ Mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo Jesús ngii¹ la caan²¹mo fuu²¹ coo¹³ coon¹³ fuu²¹ pi³ do. Cwoo¹⁰ júu³ tyú² joongi 'e¹²e tsá² xiiala tyu¹² Dios to² tsá². Ngalín²mo coon¹³ ji dyatuuin¹ tsá² tya'a.

² Ngalín²mo jon 'in líi¹³gi tsamí² 'in niga'wooi¹ 'in 'líi³ taai² alma tya'a coon¹³ 'láai² nii²gi jmoowúu¹. Jee²¹² 'ii ngóo¹ María 'in sii²¹ Magdalena. 'Ido-o niga'wooi¹ dyái¹ 'in 'líi³ taai² alma tya'a.

³ Do-o jon ngóo¹ Yawuun², tsamí² tya' jaain²¹ tsañuu¹ sii²¹ Chuza 'in líi¹ to² tya' Herodes. Do-o jon ngóo¹ Susana coon¹³ 'in líi¹³gi tsamí² 'in un-coon¹³ Jesús coon¹³ jilaa²¹ 'e jmaa²¹; to².

Tyaa¹ Jesús júu³ cwáain¹ tya' jaain²¹ tsá² jñí² mi³ jún²

⁴ Líi¹ fúui¹ tsá² ga'wooi²¹ la caain²¹ fuu²¹ do 'e tsajøø²¹² Jesús. Joon mo galicaain²¹ tsá² fúui¹ líi¹ joon gafaa²¹ Jesús coon¹³ coon²¹ cwáain¹. Gajin²in:

⁵ —Lawa jaain²¹ tsá² gacwo'íi¹ ijñí² mi³ jún². La 'íi²¹² ngóo¹ dya²a 'e mi³ jún² do 'e líi¹³ mi³ jún² do gaxuu²¹ tya'i fu. Joon ga'ø¹²ø tsá² joongi gagøø¹²¹ø tón¹-on 'e mi³ do.

⁶ Joon 'e líi¹³gi gaxuu²¹ jee²¹² cuun²¹². Joon mo ga'yiaa¹ ñi¹ galityuu²¹ tsu jo 'ee cwoo¹³ sá².

⁷ 'E líi¹³gi gaxuu²¹ jee²¹² tóon¹. Joon gajgoo²¹⁰ coon¹³ 'e tóon¹ ga'yiaa¹ caain²¹ coon¹³ do.

8 Pe 'e líi¹²gi mi³ jún² do gaxuu²¹ jee²¹² cwoo¹³ li tyá². Joon mo gacwáin¹ tyá²u gacwo¹. Ca cíein¹³ mi³ líi¹gi la ca mi³ gacwo¹.

Mo ngayuui¹³ gafaa²¹ Jesús 'elo joon gasii²¹i tsá² coon¹³ coon²¹ júu³ tá² líi¹:

—Wa'a sá² loocwoo¹oo', núu²duu'.

'Ee lo 'íi³ 'e cwáain¹ do

9 Joon gaunngii¹i tsá² tya'a:

—ǂ'Ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ cwáain¹ tya' jún² do?

10 Joon gasii²¹ Jesús 'ii:

—Dios ijmaa¹a 'e líi² 'naa' coon²¹ júu³ 'uui²¹ tya'a. Coon²¹ júu³ tya' xiiala ity^u² Dios to² tsá². Pe 'in catyaa²gi fuu²¹²uu coon¹³ jmai² júu³ cwáan¹mo. Tsu joon mo jóø² jan²o lawa'a jo jóø²o. Joongi mo ganúu²o ján² lawa'a jo 'ee ga'øøi²¹-tsio.

Jesús faa²¹a xiiala 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ cwáain¹ tya' tsá² jñí² mi³

11 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—'Elo-o 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ cwáain¹ lo: 'E mi³ jún² do li la li júu³ tya' Dios.

12 Joon mo gaxuu²¹ 'e jún² tya'i fu do 'e gagøø²¹ ton¹ 'øøi²¹-tsi tsá² la li mo ganúu² tsá² júu³ tyá². Joon 'in 'líi³ jóo¹o joon tyí²o júu³ tyá² do yu tsi alma tya'a. Joon jo lí²-in litsáai¹-tsi 'e tiin¹³in.

13 Joon mo gaxuu²¹ jún² do jee²¹² cuun²¹² 'øøi²¹-tsi tsá² li la li mo ganúu² tsá² júu² tyá². Yaa¹mo-tsi ga'ii²¹i 'e júu³ tyá² do. Pe mi ti 'ii²¹ iníi²in wúu¹ 'wii¹³ tya' 'e júu³ do ilicoon²¹on. Líi¹ la li coon²¹ sa³ 'mó² 'e jo jmóo³ 'láai² sá². Jo ta²¹a.

14 Mo gaxuu²¹ 'e mi³ jún² jee²¹² tóon¹ do 'øøi²¹-tsi lawa'a mo ganúu² tsá² júu³ tyú². Nuú¹o pe ngalín²mo jiin¹³ la fu¹ taai². Jiin¹³ la gajgoo²¹ 'e sa³ do jee²¹² tóon¹ do lawa la joon jon jileei²¹ 'in ngí¹ cu²-tsi coon¹³ jilaa²¹ 'e tyín² coon¹³ jilaa²¹ 'e tyú² seein²¹. Jo 'ee garoo²¹ mi³ tya'a.

15 Joon mo gaxuu²¹ jún² do jee²¹² cwoo¹³ 'oo³ 'øøi²¹-tsi tsá² mo ganúu² tsá² júu³ tyú² do. Nuú¹o joon cón²o cwáain¹ 'e júu³ tyú² do. Joon jmoo¹-o taa²¹a. Joon 'e la joon garoo²¹ 'láai²gi.

Júu³ cwáain¹ tya' po³ jí² coo²¹

16 Jin²gi Jesús:

—Ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'iin dyi² coon²¹ jí² joon mi yuui¹³ joon jlii²¹ si sii²¹i nã' coo'mó² 'ee. Mo dyi² tsá² jí² li' yã'u sii²¹ tsá² joon jnéei² tya' jileei²¹ 'in tsá² taai²¹².

17 Ce jiin¹³ coon²¹ 'e si'mo² jo lí² wa'a jo lí² jneeí¹. Jon'gi sá² coon²¹ júu³ 'uui²¹ wa'a 'e jo liñi¹ tsá². Joon nilisá² júu³.

18 'La joon náuu²duu' tyú² tsu jileeí²¹ 'in 'ii²¹mo júu³ tyú² do cwo² Dios 'e 'øøi²¹-tsi tyú²gi. Pe jileeí²¹ 'in jo 'ii²¹ 'e júu³ tyú² do cwo² Dios 'e jo 'øøi²¹-tsi coonti.

Sáa³ Jesús coon²¹ ruu²¹i

19 Joon gatyalín² ruu²¹i Jesús coon¹³ sáa³a li siin¹² Jesús. Pe jo lí² tsatyéin¹ tyan¹ tsu líi¹ fúui¹ tsá² taai²¹².

20 Pe 'in líii¹³ tsá² gasii²¹o Jesús:

—Saa²¹a coon¹³ ruu²¹'u téein² caluu. Joon 'iin²¹²in jøøi² 'nã.

21 Pe joon gajin² Jesús:

—Jileei²¹ 'in nuu¹ júu³ tyá² tya' Dios joongi cón²du cwáain¹ coon²¹ tún² 'ii sáa³aa joongi 'ii ruu²¹na.

Un'woo² Jesús tyí² 'í¹ ni jmí²¹

22 Coon²¹ jmí²¹² galí² nga'í² Jesús tsi coon barco coon¹³ tsá² tya'a. Joon gasí²¹i:

—Tsa²¹a' lí' tí cataain² tyí¹a no.

Joon ngalín²mo.

23 Joon la 'íí²¹² ngalín² ni jmí²¹ do-o gacwuu²¹mo Jesús. Joon galí² lí ngalín² do ga'íí² coon²¹ tyí² tá² lí' 'e ni jmí²¹ do. Joon ga'láa¹ 'wíí²¹² garó¹mo jmí²¹ tsi barco do. Joon ga'íí¹ fo²-tsi lí táai² do itá².

24 Joon ngalín² gaunjnaa¹-tsi Jesús. Joon gasí²¹i Jesús:

—¡Tífo²! ¡Tífo²! ¡Nítee²mo'!

Joon garóon² Jesús. Joon ga'woo¹ 'e tyí² do coon¹³ 'e jnóo¹ jmí²¹ do coon¹³ júu³ tya'a. Joon coon²¹ ga'íí² tíí².

25 Joon gajin² Jesús gasí²¹i tsá² tya'a:

—¿'Ee lí' jo tsáai¹-'oo'?

Pe 'ido-gí gafoo²¹mo. Joon tsa'goo²¹-tsi. Joon gaunngí¹i ruu²¹i la jaain²¹ la jaain²¹:

—¿'lín 'in tsañ¹ lo 'e ty²o to² tyí² coon¹³ jmí²¹² joon n¹³o?

Tsá² 'in 'yuui² 'in 'líí³ alma tya'a 'in seein²¹ fu Gadara

26 Pe gatyalín²mo fu cwoo¹³ sii²¹ Gadara. 'E náa¹ lí' ngoo¹³ tyí¹a do tyani Galilea.

27 Mo gacwo^{íí}1 Jesús fu tsi barco do gangatyéin¹ jaain²¹ tsañuu¹ seein¹ fuu²¹ do. Lii²¹² 'áai¹ ningóo¹ 'in tsañuu¹ do 'yuui jaain²¹ 'in 'lii³ alma tya'a. Jo tyi²gi 'mi². Jon'gi jon¹gi inuu. Jee²¹² 'aan¹ tya' 'lii²¹² joon¹on.

28 Mo ganii¹in Jesús joon gasii²¹i 'wojní¹i tyani Jesús. Joon ga'oo¹o jin²in:

—¿'Ee jmaa²a tyiia, Jesús? Joon¹ Dios 'in ñí¹mo 'nu. Mí³ii tyani²i 'e jo 'e²e wúu¹ jna.

29 La lo-o gajin²in tsu 'wii¹³ Jesús nigatyu^{2u} to² 'in espíritu taai² alma tya' 'ido 'e 'woo²¹mo. Líi¹ 'láai² fu 'in espíritu gó² do nigasaan¹in 'in tsá² do. Joon niga'ñuu² tsá² cwoo²¹ ti². Niga'ñuu² coon¹³ cadena joon jo laai²¹gi. Pe 'gii¹o cadena do. Joon 'in espíritu gó² taai² jmoo¹o cwiin¹ 'ido ti li jo 'in tsá² seein²¹.

30 Joon gaunngii¹i Jesús 'ii:

—¿Xiiala sii²¹ 'nu?

'Ido-gi gañii¹i:

—Legión-mo sii²¹ jna.

'E lo-o gajin²in tsu 'wii¹³ líi¹ fúui¹ espíritu gó² 'in nigataai² alma tya'a.

31 Joon 'in espíritu do gami²i Jesús 'e jo sii¹²in 'ii li 'lii³.

32 Joon líi¹ fúui¹ ñí¹ taai² gø¹²⁰ co² do. Joon 'in espíritu gó² do gami²i Jesús 'e cwoo²¹ tsataai² tu² 'in ñí¹ do. Joon gacwóo¹o Jesús 'ii²¹.

33 Joon 'in espíritu do ga'woo²¹mo tya' 'in tsañuu¹ do. Joon ngataai² tu² 'in ñí¹ do. Joon 'in ñí¹ do gacwiin¹in li siji² joon gapée¹i xuu²¹i tsi tyiia¹ do. Joon do-o gajgo²¹o jmii²¹.

34 Mo gani² jileei²¹ 'in 'aai¹ ñí¹ do jlaa²¹ 'e galí² gafoo¹ mo 'áai¹ joon gacwiin¹o. Joon gangaliin¹ ngajmaa¹²a júu³ tsá² fuu²¹ coon¹³ la caain²¹gi li taain²¹² tsá².

35 Joon ga'woo²¹mo 'in tsá² seein²¹ do ngajóø^{2ø} jilaa²¹ 'e nigalí². Mo gatyalin² ti li siin¹² Jesús gatsee²¹mo 'in tsañuu¹ 'in niga'wooi²¹ espíritu gó² alma tya' 'ido. Tyín¹³in 'wii²¹² tii² Jesús. Tyi²i 'mi² joon niga'i²i-tsi. Joon gafo¹mo 'in tsá² do.

36 Joon jileei²¹ 'in niganí² gatyaa¹o júu³ xiiala niga'láai² 'in tsañuu¹ 'yuui 'in 'lii¹³ alma tya' do.

37 Coon¹³ cwáain¹ lo-o jileei²¹ tsá² seein²¹ li sii²¹ Gadara do ga'láa² 'wii²¹² mii¹i tyani Jesús 'e cwo'í¹o 'e fuu²¹ do, tsu líi¹ 'goo²¹o. La joon nga'i² Jesús tsi barco. Joon ganga²mo.

38 La nu'gi 'e tsee²i, 'in tsañuu¹ 'in ga'wooi²¹ 'in 'lii¹³ alma tya' do gamii¹i tyani Jesús 'e tse²mo coon¹³on. Pe Jesús-gi gatyuu^{2u} to² 'e ján²o. Joon gasii²¹i 'ido:

39 —Cweei¹ fu tyi'i joon cwotya²a júu³ jilaa²¹ 'e nigajmaa¹a Dios coon¹³ 'nu.

Joon ganga²mo 'in tsañuu¹ do. Joon gatyaa¹o júu³ la jilaa²¹ 'e nigajmaa¹a Jesús 'wii²¹² tya'a.

Jamí¹i Jairo coon¹³ tsamí² 'in gasú² sñin³ Jesús

40 Mo gacii¹² Jesús fu 'ngoo¹³ jmi²¹ do ga'ii²¹mo tsá² 'ii jløø¹³mo tsu jilee²¹mo sijéen¹³in 'ii.

41 Joon gacwéi¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Jairo. 'Ii 'in tyu² to² cwo¹. 'In tsañuu¹ lo gasii²¹i 'wojní¹i 'wii²¹² tii² Jesús joon gamii¹ tyani Jesús 'e tsáa¹a fu tya'a.

42 Jaan²¹ mo jóon¹ seein²¹ 'in ngóo¹ dyatun¹ jiin¹. 'In raain¹ ti li júun² mo. Mo gangó¹ Jesús líi¹ fúui¹ tsá² ngalín² coon¹³ on. 'Áa¹ mo cuu¹² li ngalín² do.

43 Joon jee²¹² 'ii ngóo¹ jaain²¹ tsamí² tsaa¹³. Ningóo¹ dyatun¹ jiin²¹ 'e niganii²¹ wúu¹ 'áai¹ coon¹³ 'e jmoowúu¹ tuuin²¹ do. Joon 'áa¹ mo niga'ín² cuu² coon¹³ timí¹. Nigatsaa²¹² jilaa²¹ 'e 'oo¹ pe jo mo ga'láai².

44 Joon gangatyéen¹ in li caluu Jesús. Joon gasuu²¹ ti' siin³ 'ido. Joon la tsifu joon gawuun¹³ mo tuuin²¹.

45 Joon gaunngii¹ i Jesús:

—'¿'in gasú² sin³ in?

Jilee²¹ mo tsá² jo júu³ gatyaa¹ a. Joon Tú³ coon¹³ 'in catyaa² gi do gajin² in:

—Tifo², líi¹ cuui²¹ tsá² 'nə joongi 'lee¹² i tsá² 'nə. Joon unngii² i: “¿'in gason¹ tyi'i?”

46 Joon gajin² Jesús:

—Líi¹³ moo la li'i seein²¹ 'in gasú² tyiia tsu galili³ oo gaun'láa² moo jaain²¹ tsá² coon¹³ 'ii²¹ tyiia.

47 Mo galili³ i 'in tsamí² do 'e galili² i Jesús 'e niga'láa² mo joon gajó² jlee¹ i. Joon gasii²¹ i 'wo-jní¹ i tyani Jesús. Joon gatyaa¹ a júu³ tyani jileei²¹ tsá² do 'ee cwáain¹ nigason¹ on siin¹³ in joon xiiala niga'láa² mo coon¹³ jmoowúu¹ 'e tyaan¹.

48 Joon gasii²¹ Jesús 'ii:

—Niga'láa² mo'o, 'mí², tsu 'wii¹³ nigal-itsáa¹ mo-'o'o jna. Jløø¹³ mo'o icwoo² mo'o.

49 Siin¹² mogi Jesús faa²¹ gi mo gatyía¹ jaain²¹ 'in jó¹ fu tya' Jairo, 'in tyu² to² cwo¹ do. Joon gasii²¹; Jairo jin² in:

—Najuun²¹ mo yuun²¹ tyi'i. Jo untyín² gi'i 'in tifo² no.

50 Pe ganúu² Jesús joon gajin² in:

—Jo jmaa²¹ a 'goo²¹ o canii² jmáa² tsáai¹-'o'o. Joon i'láa² mo yuun²¹ tyi'i.

51 Mo gatyía¹ Jesús 'a inu do joon jo gacwoo¹ ngatáai² jiiin¹³ jaain²¹ 'in catyáai². Jiiin¹³ Tú³-u nga'í² coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³. Joongi jiiin¹³ jmii²¹ 'in yuun²¹ do coon¹³ jiiin¹³ sáa³ o nga'í².

52 Jilee²¹ mo tsá² ci²; xuui²¹²-tsi tya' 'ido. Joon gajin² Jesús:

—Jo cí²ii' tsu jo mo júuin¹ 'in yuun²¹ no jiiin¹³ lí¹ 'e cwuu²¹ mo.

53 Pe jmai² 'in gangí³; tsu ñi¹ o 'e najuun²¹ mo 'ido.

54 Joon gason¹ Jesús cwo²¹ o tya' 'in najóin¹ do. Joon gafaa²¹ a coon¹³ coon²¹ júu³ tá² lí², jin² in:

—Simí², ráan¹ un.

55 Joon gajiiin¹ o 'ido tún¹. Joon la tsifu joon garóon². Joon gatyú² Jesús to² 'in tsá² do 'e cwo²¹ xu¹ 'e dø¹ 'ido.

56 Joon lí¹ tsa'goo²¹-tsi tsacøøi¹³ tya'a. Pe joon gatyú² Jesús to² 'e jo 'in sii²¹; ce jiiin¹³ jaain²¹ jilaa²¹ 'e nigalí¹ do.

9

Sii²¹; Jesús ji dyatuuin¹ tsá² tya'a 'e tsacwo¹ júu³ tyú²

1 Jesús gauncaain²¹ ji dyatuuin¹ tsá² tya'a joon gacwo^{2o} 'ido 'ii²¹ to² jmáa^{1a} 'e 'wooi²¹ 'ido jileei²¹ nii² espíritu gó² taai² alma tya' tsá² joongi un'láai² tsatsaa¹³:

2 —Sí³na 'naa', jin²in, 'e cwolín²naa cwocwó^{2oo} tsá² júu³ tyú² tya' xiiala tyu² Dios to² tsá² joongi un'láa²naa tsatsaa¹³.

3 Joongi sí³ Jesús 'ii:

—Jo 'ee cón²oon' coonti tya' tya'i fu li cwolín²naa'. Jo són^{2oo} 'mo'u² jon'gi cón²oon' mora². Jon'gi cón²oon' 'iñi¹ jon'gi cuu² cón²oon'. Tyaan¹aan' jmai² coon²¹ 'mi² tyí²ⁱⁱ jo cón²oon' tún².

4 Joon jmoo³ joon³ coon²¹ 'nú¹ li tyalín²naa', do-o jon²oon' jii¹³ la i'woo²¹naa' 'e fuu²¹ do.

5 Joon doñixia¹ li jo 'iin²¹²in tsá² 'ii²¹ 'naa' joon xú^{2uu} 'laa²¹ toon²¹² tí¹³hí¹ lawa coon²¹ li² 'e jmá²aa' cwáain¹ tya'a.

6 Joon ga'woo²¹mo. Joon ngalín²lacaain²¹ li san² do ngacwoo¹ júu³ tyú² tya' xiiala tyu² Dios to² tsá². Joongi gaun'láai² jileei²¹ tsatsaa¹³ 'in sein²¹ lacaain²¹ do.

Mo gajúin¹ Wó³ saai²¹ tsá² jmí²¹

7 Tsaat² Herodes mo galiñii¹ jilaa²¹ 'e jmoo^{1o} Jesús jii¹³ jo ñii¹ 'ee 'í-tsi tsu¹ 'wii¹³ 'inlíi¹³ tsá² jin²in 'e Wó³-o nigajii¹in jee²¹² 'lí²¹².

8 'Inlíi¹³gi tsá² jin²in 'e nigajnéi¹ jaain²¹ tsá² nigacwo¹ júu³ tyú² sii²¹ Elías. 'Inlíi¹³gi jin²in 'e nigajii¹in jaain²¹ tsá² 'in nigacwo¹ júu³ tyú² cali¹.

9 Pe joon gajin² Herodes:

—Jna-a tsai' gatyu^{3uu} to² gawuun²¹ mootyi² Wó³. ¿'lingi 'in lo 'in núu³uu faa²¹ tsá² líi¹?

'Áai¹ líi¹ gajóoin²-tsi Herodes wa'a tyii^{12a} xiiala nii¹in Jesús.

Cwoo¹ Jesús 'e gø² 'ñá² mil tsá²

¹⁰ Mo gatyaliin¹in tsá² tya' Jesús joon gasii^{21o} jilaa²¹ 'e nigajmaa^{1a}. Joon gajée¹ⁱ Jesús 'ii 'e gan-galín² coon²¹ co² fuu²¹ Betsaida.

¹¹ Joon mo galiñi¹ tsá² joon ngalín²mo jon. Joon ga'ii²¹ Jesús 'ii. Joon gasii²¹ⁱ 'ido xiiala mo tyu² Dios to² tsá². Joon gaun'láai² tsatsaa¹³.

¹² Ningóo¹ nica'lóo^{2xH}. Joon gangatyéen¹in tsá² tya' Jesús. Joon gasii²¹ⁱ 'ido:

—I² júu³ tsá² 'e cwotyaliin² 'ii^{21xH} 'woo^{21o}. Joongi tsa'naa^{21xH} 'e dø^{1ø} 'e li tyan' no tsu 'e li toon^{212on} lo jo 'ee sá² coonti.

¹³ Joon gajin² Jesús sii²¹ⁱ 'ido:

—Cwoo^{13xH} 'naa' 'ino 'e dø^{1ø}.

Joon gajin² tsá² tya'a do:

—Jo 'ee sá² coonti. Líi²mo jiiin¹³ 'ñá² 'iñi¹ joongi gá¹mo joo²¹ taai² jmii²¹. Joon xiiala lí² laa²¹na'a 'e dø¹ jileei²¹ 'in tsá² lo.

¹⁴ Tsu tii² la coon²¹ 'ñá² mil 'in tsá² do. Joon gajin² Jesús gasii²¹ⁱ tsá² tya'a:

—Sii¹³ tsá² cwocwaa¹ ti' coon²¹ 'iin¹³ ca'no³ cíein¹³.

¹⁵ La joon gajmaa^{1a}. Gacwó² jilee²¹mo.

¹⁶ Joon gason¹ Jesús ji 'ñá² 'iñi¹ do coon¹³ 'in gá¹ joo²¹ taai² jmii²¹ do. Joon gajóø² fu yu' fu uncwii²¹. Joon gacwo^{2o} 'maai¹³ Dios tya' 'e dø^{1ø} do. Joon mo ngayuui¹³ gajmaa^{1a} 'no³ joon gacwo^{2o} tsá² tya'a 'e jmaa^{1a} jmai^{2xH} jee²¹² tsá² do.

17 Jilee²¹ mo tsá² gagøø²¹∅ ce ganeei¹³ tyú²-tsi. Joon mo ngayuui¹³ joon jilaa²¹ 'no¹³ 'e gasá¹ garøø² mogi dyatun¹ 'motó²gi.

Jmaa¹ Tú³ júu³ 'e Jesús líi¹ i Cristo

18 Coon²¹ jmíi²¹² mo gafaa²¹a Jesús júu³ tyú² coon²¹ li yaa-i joon téen² mo tsá² tya'a coon¹³ on. Joon gaunngíi¹ Jesús:

—¿'lin jna jin² tsá²?

19 'Idogí gañii¹, jin² in:

—'Inlíi¹³ tsá² jin² in 'e 'n_u-u Wó³ saai¹ tsá² jmíi²¹. 'Inlíi¹³ gí tsá² jin² in 'e 'n_u-u Elías. Pe 'inlíi¹³ jin² in 'e 'n_u-u jaain²¹ tsá² 'in nigacwo¹ júu³ tyú² calíi 'in nigajiin¹ tún¹.

20 Joon gaunngíi¹ i tún¹ Jesús:

—¿'Naa'gíi', 'ee fó²oo' 'in jna?

Joon gañii¹ Tú³ do jin² in:

—'N_u-u Cristo Joon¹ Dios.

Jesús jmoo¹o júu³ xiiala mi júun² in

21 Pe Jesús líi¹ ga'íi¹ júu³ joongi gauntsaa¹²i 'e jo 'in síi²¹ tsá² tya'a 'elo ce jiin¹³ jaain²¹.

22 Joon gajin² in:

—'In Tsá² Ruu²¹ mo tsá² noogi iní² wúu¹ líli¹. Joongi jo 'ii²¹ tsacøø¹³ 'ii. Caan²¹ mo coon¹³ 'in tyú² to² tya' untsá² coon¹³ tífo² tya' ley ijaan²¹ in injnga² mo 'i. Pe mo tí 'ni¹ jmíi²¹² ijmáa¹ a jiin¹o tún¹.

23 Mo ngayuui¹³ joon gasíi²¹ i jileei²¹:

—Wana 'in 'iin²¹² in jó¹ coon¹³ jna cwojmaa¹a 'íin²-tsi jilaa²¹ 'e 'oo¹o. 'Ná²-a cwotyaa¹an crúu¹³ tya'a la coon²¹ jmíi²¹² joon cwojaa¹ coon¹³ jna.

24 Tsu jileei²¹ 'in 'iin²¹²in láí¹ yaai icaa²¹mo fu juncwii²¹ tya'a. Pe jileei²¹ 'in caai²¹ fu juncwii²¹ tya' 'wii²¹² tyiia 'in tiin¹³mo 'ii.

25 Jo 'ee to² 'í³ tya' tsá² wa'a 'e galí² tya'a la tóøi² fu juncwii²¹ joon caa²¹mo fu juncwii²¹ tya'a 'ña'a.

26 Tsu wana 'in ga'aa¹ fa'ii²¹ 'wii²¹² tyiia coon¹³ jilaa²¹ júu³ tya' xiiala mo tyu² Dios to² la joon jon jna, 'in Ruu²¹na Tsá², ni 'aa²¹oo fa'ii²¹ 'wii²¹² tya'a mi yí³aa lawa Róøi¹³ coon¹³ 'ii²¹ tya' Ña'ña¹u' coon¹³ jileei²¹ ángeles tya'a.

27 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' inlíi¹³ jee²¹² 'in téein² lo nano jo ijúun²in nu'gi la jo mo gatyu² Dios to² tsá².

Unsii² Jesús la líi¹

28 Mo gatí² jná² jmii²¹² 'e gafaa²¹ Jesús 'elo joon gasoo¹o coon²¹ moo²¹ 'e tsafaa¹²a júu³ tyú². Ngoo²¹-o coon¹³ Tú³ coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³.

29 Joon la 'ii²¹² faa²¹ Jesús júu³ tyú² la tóøi² níi¹i coonti coon²¹ galisii²mo la 'ii¹. Joongi siin¹³in gali taa²¹ jii¹ líi¹.

30 Joon gajnéi¹ gáí¹ tsañuu¹ co' li siin¹²in. Gajná² joo²¹ la 'ui li siin¹³in. Jaain²¹ sii²¹ Moisés, jaain²¹gi sii²¹ Elías.

31 Téein² coon¹³ Jesús síi¹i xiiala mi jóon²in. 'E 'ná² nii²¹ wúu¹ fu Jerusalén.

32 Líi¹ jalicwuu¹i Tú³ coon¹³ 'in tsá² catyaaí²¹gi do. Pe jo gacwuu²¹i. Joon ganii²¹o jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya' Jesús. Joon ganí²in ji gáí¹ tsañuu¹ do 'in téein² coon¹³on.

33 Mo gangaliin² 'in tsá² do co' li siin¹² Jesús joon gajin² Tú³ do:

—Tifo², jii¹ tyá² 'e toon²¹o'on lo! Jmoo²¹o'o 'ni¹ 'nú¹ lo; coon²¹ 'nú²'u coongi tya' Moisés coongi tya' Elías.

Pe Tú³ do coonti jo ñi¹ jilaa²¹ 'e faa²¹a.

34 La 'ii²¹² faa²¹a do-o gajó² coon²¹ jní¹ 'e gaciin¹³in. Joon gafoo¹mo mo gatáai² jee²¹² jní¹ do.

35 Joon ganuu¹ coon²¹ júu³ jee²¹² jní¹ do 'e gajin² 'elo:

—Yuu²¹ tyiia 'in 'iin²¹²na lo. Nu²uu² júu³ tya'a.

36 Mo ngayuui¹³ gafaa²¹a 'e júu³ do joon ganí²mo jii¹³ 'ña'a Jesús. Jo 'ee gajin²in coonti jon'gi gasii²¹; tsá² ce jilaa²¹ 'e niganí²i.

Gaun'láai² Jesús jaain²¹ simii²¹ 'in 'yuui 'in 'lhi³ alma tya'a

37 Mo gajná² jmii²¹² do coon²¹ gajgáa¹i 'e moo²¹ do joon líi¹ fúui¹ tsá² ngaunjiin²¹in Jesús.

38 Joon jaain²¹ tsañuu¹ 'in ngó¹ jee²¹² tsá² do gasii²¹; coon²¹ júu³ tá² lí¹, jin³in:

—Tifo², jmaa²'a feei¹-'o'o jøøi²¹²du' yuu²¹ tyiia lo tsu camuui¹³ 'in no seein²¹ tyiia.

39 'Yuui jaain²¹ espíritu gó² 'e jmoo¹ 'e 'oo¹o joongi joon²¹in ñii¹i. Joongi 'yee²¹ jon¹ moo'oo²o. Joongi 'e²e wúu¹. Jo 'iin²¹²in túu¹i.

40 Nigamí³oo tyani tsá² tyi'i 'e tyíi²mo 'in 'lhi³ 'yuui alma tya'a pe jo mo gali²i.

41 Joon gajin² Jesús sii²¹; 'in tsá² fúui¹ do:

—jTsá² 'in jo tsáai¹-tsi 'naa! Jiin¹³ 'e gó² 'øøi²¹-'oo'. Jo ní³ii líi²¹ 'e 'ná²-a 'e siin¹³na coon¹³ 'naa' joongi jmáa³aa taa²¹a 'wii²¹² tyii'.

Joon jin² Jesús si²¹i jmi²¹xuui²¹² do:

—Ñijee¹du' yuun²¹ tyi'i fu lo.

⁴² Pe mo gangatyéen¹ 'in simii²¹ do 'in espíritu gó² do gapín² 'ii ni 'wó². Gajmaa¹a 'e gajooi²¹ ñii¹i 'ido tún¹. Pe Jesús gatyu² to² 'in espíritu do wa'a cwo¹íi. Joon gaun'láa²mo 'in simii²¹ do. Joon gajaan¹mo 'ido jmi²¹.

⁴³ Jilee²¹mo tsá² ganga'goo²¹-tsi jilaa²¹ 'e jmi²¹² cii¹³ Dios jmaa¹a.

Jmoo¹ Jesús júu² xiiala mi júun²in

La 'ii²¹² jmoo¹o tsa'goo²¹-tsi tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e faa²¹ Jesús joon gasii²¹i Jesús tsá² tya'a:

⁴⁴ —Núu²duu' coon²¹ tún² 'elo. Joon jo cwa'iin¹³-'oo'. Jna-a 'e Ruu²¹na Tsá². Pe 'ná²-a ijaain²¹ tsá² jna ja'cwoo²¹ tsá².

⁴⁵ Pe tsá² tya' Jesús do jo ga'øøi²¹-tsi jilaa²¹ 'e si²¹i 'ii tsu jo mo galisá² 'ii²¹ wa'a 'øøi²¹-tsi. Joon 'goo²¹-o wa'a mi²¹i Jesús wa 'e nijin²in la li 'e najin²in.

'E²e Jesús tsá² 'iin 'in tyín¹³gi ni fu

⁴⁶ Joon tsá² tya'a ga'láa² 'wii²¹² jo cwo²o júu³ ruu²¹i 'iin jee²¹² 'ii 'in tyín¹³gi.

⁴⁷ Pe Jesús galili³o jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi 'ido. Joon gasaan¹²in jaain²¹ xuui²¹² joon gasiin²¹in jee²¹² 'ii.

⁴⁸ Joon gasii²¹i 'ido:

—Jileei²¹ 'in 'ii²¹ 'in xuui²¹² lo coon¹³ 'e sii²¹ jna 'ii²¹mo jon jna. Joon jileei²¹ 'in 'ii²¹ jna 'ii²¹mo jon

'in gasii²¹in jna. Jileei²¹ 'in 'woi¹gi jee²¹² 'naa' 'ii 'in tyiin¹³gi la jee²¹² jileei²¹.

'In jo jmoo¹ 'e gó² tyi' 'ii 'in tyúi¹ coon¹³ jna'

49 Joon gajin² Wó³ gasii²¹i Jesús:

—Tifo², nigajøø²¹ø'ø jaain²¹ 'in ngí¹ to² 'wooi¹ espíritu gó² coon¹³ 'e sii²¹ 'næ. Joon gauntsaa¹³moo'o tsu jo ngii¹ coon¹³ jna'.

50 Joon gajin² Jesús gasii²¹i 'ido:

—Jo untsaa¹³naa' tsu jileei²¹ 'in jo jmoo¹o 'e gó² tyi' 'ii 'in uncaain²¹ coon¹³ jna'.

Jiin²mo Jesús Jacobo coon¹³ Wó³

51 Mo gati² li tsei² Jesús fu ñafú² ga'ii²¹o fu¹ tsáa¹a fu Jerusalén tá²-a taain²-tsi.

52 Joon gasii¹in tsá² tya'a nifugi. Joon ngalíin² coon²¹ fuu²¹ 'e náa¹ co' Samaria gamii¹i li ján².

53 Pe tsá² seein²¹ Samaria do jo ga'ii²¹i Jesús tsu galili³o 'e tsáa¹ 'ido fu Jerusalén.

54 Mo gani² tsá² tya'a Jacobo coon¹³ Wó³ 'elo joon gasii²¹i:

—Ña'ñu¹u', ¿ja 'iin²¹²u'un wa'a siin²¹na'a júu³ 'e xii¹a goon²¹ po³ jí² fu yu' fu juncwii² tya'a? Joon ityee²¹mo coon²¹ tya' jilee²¹i 'in tsá² no la gaj-maa¹a jaain²¹ tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² cali¹ 'in sii²¹ Elías.

55 Joon gajøøi² Jesús 'ii joon gajin²in:

—'Naa'a jo ñí²ii' coonti xiiala líii¹ espíritu jeei¹³ 'naa'.

56 Jna-a, 'in Ruu²¹na Tsá², jo góo³oo wa'a 'e 'iin²¹²na fu juncwii²¹ tya' tsá² xuli¹i jmáa³aa tiin¹³mo tsá².

Joon gangalín² coon fuu²¹ pi³ li xiia'.

'Ee 'ná² jmaa¹ a wa'a 'iin²¹² tsá² ngí¹ coon¹³ Jesús

⁵⁷ Mo gangalín² fu¹ táai² jaain²¹ tsañ^{uu}¹ nijin² gasii²¹i Jesús:

—'Iin²¹² na ní³ii coon¹³ 'n^u doñixia' ca cwoo²¹o.

⁵⁸ Joon gañii¹ Jesús:

—Jileei²¹ cwii¹ sá² tóo²-o tsa' xá² joongi jileei²¹gi ton¹ sá² sii²-i pe jna-a Ruu²¹ na Tsá² jo 'óo³oo xiia' li cwuu²¹na.

⁵⁹ Joon gajin² Jesús gasii²¹i jaain²¹gi:

—Na¹ coon¹³ jna.

Pe 'idogi gajin²in:

—Cwó³du'u cata ní³ii jéi¹ ni'áai¹duu ñ^u³uu.

⁶⁰ Joon gajin² Jesús:

—Já¹du' cwo'aa¹i 'in jo tsáai¹-tsi jna 'in 'li²¹² do. Pe 'n^u-u cwoo²du'u, cwocwo²¹o júu³ tyá² tya' xiiala mi ty^u² Dios to² tsá².

⁶¹ 'In xeei²¹gi gajin²in:

—Ña'ñ^u¹u' 'iin²¹² na ní³ii coon¹³ 'n^u pe jéi¹ cwoo²du'u ni'i³ii júu³ tsá² néi¹ in^{uu} tyiia.

⁶² Pe Jesús gajin²in:

—Ts^u lawa jaain²¹ tsá² 'in ga'láa² 'wii²¹² núu²un júu³ tya' Dios pe jo gacón² cwáain¹ coon²¹ tún². Jo tí²i 'ii²¹ Dios 'ii li ty^u² Dios to².

10

Sii'in Jesús setenta tsá² 'e tsacwo¹ júu³ tyá²

¹ Mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo joon gatyiin¹² Jesús coon²¹gi setenta tsá² tún¹. Joon gasii¹in ti' gáí¹ tí' gáí¹ tyaní¹i 'e tsacwoo¹ júu³ tyá² la caain²¹ fuu²¹ li 'ná² tsáa¹a.

2 Joon gasii²¹i:

—'E la ja²mo, líi¹ fúui¹ tsá² seein²¹ 'in 'ná²gi núu² júu³ 'e 'iin²¹²mo Dios tsá². Pe xü tsá² seein²¹ 'e li² tsalín² tsajmáa² júu³. 'Wii¹³ joon mí²ii¹ tyani Dios 'in 'iin²¹²in tsá² wa'a sín¹gi tsá² 'in cwó¹gi 'e júu³ lo.

3 Cwoliín²naa'. Tyán²aan' cwáain¹ tsü shí³na 'naa' lawa joo'saa²¹ yuun²¹ jee²¹² 'yíia¹ tsiinuu²¹.

4 Jo 'ee cón²oon' jon' mora² jon'gi tuloo²¹ taa¹³ cuu² jon'gi mí¹³ii¹. Joon jo un'ii²¹² yaanaa' foo¹³naa' tsá² tya'i fu¹.

5 Mi cwotaa²¹naa' tsi inüü jée¹ foo²¹oo' 'in tsá² do: “Míi²¹i tyani Dios 'e uncwaa³i inüülo.”

6 Wana 'in tsá² do røø²¹ 'ii²¹ tya'a i'ii²¹mo coon²¹ 'e tyú² la li 'e nuu¹. Wana jo la joon jo tíi² 'e júu³ tyú² do.

7 Do-o jóon¹³oo', dogi jon cøø²øø' joongi 'úu²uu' jilaa²¹ 'e cwoo¹ 'naa' tsü jileei²¹ tsá² 'in jmoo¹o to² tíi²mo 'e 'uun²¹un dø¹ø. Jo ngí²ii¹ la tyi 'nú¹.

8 Wana xiia' fu li gatyalín²naa' 'ii²¹ tsá² 'naa' cø²øø' jilaa²¹ 'e cwo²o 'naa'.

9 Un'láa²naa' tsatsaa¹³ 'in seein²¹ do. Joon síi¹³ii': “Tya'an nijó¹ 'e tyü² Dios to² 'naa'.”

10 Pe wana gatyalín²naa' coon²¹ fuu²¹ li jo 'ii²¹i tsá² 'naa' cwo'woo²¹naa' tya'i fu¹ joon fóo¹³oo' la lo:

11 “Cagi 'laa²¹ sá² góo²oo' lo 'e taa¹³ míi²¹i; xüü²ü'ü lo lawa coon²¹ li² 'e jmoo²¹o'lo tya' 'e gó² tyii'. Pe cwoliñ²ii' 'áa¹mo nijatyéen¹in 'e tyü² Dios to² 'naa'.”

12 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' —jin² Jesús—, mi 'ín² fu juncwii²¹ líi¹gi wúu¹ iní² 'in tsá² seein²¹ fuu²¹ do lagi tya' tsá² seein²¹ fuu²¹ Sodoma.

Tsá² néei¹ fuu²¹ 'e jo nuu¹³

13 'Fuu²¹²_{uu} 'naa' tsá² néei¹ Corazin. Fuu²¹²_{uu} 'naa' jon tsá² néei¹ Betsaida. Wa'a la caain²¹ fuu²¹ Tiro coon¹³ Sidón wa galí² coon²¹ milagro 'e nicalí² jee²¹² 'naa' ca la mo jéi¹ la mo 'iin²¹²in unsíi² 'e 'i¹-tsi. Joongi 'e tyii¹ coon²¹ 'mi² lí¹ tyiia²¹² joon gaíi²i fó² mootyí¹i lawa coon²¹ lí² 'e gajo²o-tsi.

14 Pe mi 'ín²in fu juncwii²¹ 'naa'²¹a líi¹ wúu¹gi móo³'naa' lagi 'in tsá² néei¹ Tiro coon¹³ Sidón.

15 Joongi 'naa'a 'in néei¹ Capernaum, çti líi²'naa' isaa²¹ 'naa' fu 'ñu¹fú²? Xu¹joon ixaa²¹moo' fu lí¹'ii²¹.

16 Jileei²¹ 'in nuu¹u júu³ tyii' —jin² Jesús sñ²¹i tsá² tya'a—, nuu¹o jon júu³ tyiia. Jileei²¹ 'in jo 'ii¹² 'naa' la joon jon jo 'ii¹i jna. 'In jo 'ii¹³ jna la joon jon jo 'ii¹i 'in gasii¹in jna.

Joon mi yuui¹³ gajin² Jesús 'elo gangalín²mo tsá² tya'a do.

Gacwolín²mo tsá² 'in gasii¹in Jesús

17 Joon gacwolín²mo 'in setenta tsá² do jløø¹³mo jin²in:

—Ña'ñu¹'u, cagi espíritu gó² galinuu¹³o to² tyuu¹³ jna'a coon¹³ 'e sii²¹ 'nu.

18 Joon gajin² Jesús:

—Jo²o. Gamóo³oo xiiala mo gatøø²¹i Satanás fu yu' fu juncwii²¹ lawa coon²¹ jí² cwaain²¹ 'ñá².

19 Jna gacwo²oo 'naa' 'ii²¹ 'e 'øø¹³øø' moo'woo²¹ mñ²¹ coon¹³ ticún³ joongi ilii²¹oo' jilaa²¹ wa' pi³ tya' tsá² 'lñi³. Joon jo tí² 'nii²¹ tyii'.

20 Mo tyú²uu' to² 'in 'wói¹ 'in 'lñi³ taai² alma tya'a tsá² joon 'woo²¹mo jon pe jo jmaa²aa' jløø¹³'naa'

'wii¹³ joon, pe jmáa^{2aa}' jløø¹³naa' tsu 'wii¹³ ni-gatyii¹³mo Dios 'naa' 'e cwolín²naa' ñu'fú².

Jløø¹³mo Jesús

²¹ La tsifu joon gajmaa¹ 'in Esíritu Tyú² tya' Dios galijløø¹³mo Jesús. Joon gajin²in:

—Cwóo^{3oo} 'maai¹³ Ña'ñu^{1u}'. 'Nu-u fii²¹² ni 'wó² joongi fu juncwii²¹. Cwóo^{3oo} 'maai¹³ tsu niga'máa^{2o'o} jilaa²¹ júu³ tyi'i 'e jo ñi² tsá² jmii¹-tsi coon¹³ 'in tsá² 'øøi²¹-tsi. Joon niga'ee^{12o'o} tyani tsá² 'woi¹ 'in líi¹ la líi¹ xuui²¹² 'in jo mo gauntsáa¹. Tsu la joon Ña'ñu^{1u} nigali'in²¹²mo'o.

²² Ñu^{2oo} nigacwo^{2o} jna jilaa²¹. Ce jiin¹³ jaain²¹ tsá² jo lí² licwii¹in Joon¹ Dios jiin¹³ 'ña'a Dios Jmii²¹ cwii¹in 'ii. La joongi jon ce jiin¹³ jaain²¹ jo lí² licwii¹in Dios Jmii²¹ jiin¹³ 'ña'a Joon¹on licwii¹in 'i coon¹³ jileei²¹ 'in 'iin²¹²in 'in Joon¹-o 'e licwii¹in 'ii.

²³ Joon gajøøi² Jesús tsá² tya'a. Joon jin²in gasii²¹ⁱ 'ido:

—Jløø¹³mo ce jileei²¹ 'in jøø² jilaa²¹ coon¹³ unni¹ⁱ 'e jøø² 'naa'.

²⁴ Tsu 'ela ja²mo fuu^{212uu} 'naa', líi¹ fúui¹ tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² cali coon¹³ jileei²¹ róøi¹³ nigali'in²¹²in jøø² jilaa²¹ 'e jøø² 'naa' nano. Pe jo gangoo^{1o}. Nigali'in²¹²in núu^{2un} ce jilaa²¹ 'e núu^{2uu} nano. Pe jo ganúu^{2un}.

Lawa jaain²¹ tsá² Samaria

²⁵ Joon garoon¹ jaain²¹ tifo² tya' ley. Joon gan-gasii¹²ⁱ Jesús. 'iin²¹²in jøø²do xiiala líi¹ Jesús. Joon gaunngii¹ⁱ:

—Tifo², ¿'ee 'ná¹ jmáa³aa itiin¹³na fu juncwii²¹ tyiia?

²⁶ Joon gañii¹ Jesús:

—¿'Ee to² tyu² ni jí² tya' ley? ¿Xiiala gafaa¹²a 'e ley do líi²u?

²⁷ Joon gañii¹i 'in tifo² tya' ley do:

—“Cwoli'née¹mo'o Ña'ñu¹u' Dios tyi'i la tóøi² alma tyi'i, joongi coon¹³ la tóøi² 'waa²¹ pi² tyi'i, joongi coon¹³ la tóøi² 'e 'i¹-'o'o. Joongi cwoli'née¹mo'o tsagóo²'o lawa'a woo²'o'o” —jin² tifo² tya' ley do.

²⁸ Joon gajin² Jesús:

—Tyú²-u nigafaa¹³a. Wana gajmaa¹³'a jilaa²¹ 'elo tiin¹³mo'o.

²⁹ Pe 'in tifo² tya' ley do 'iin²¹²in untyú¹mo 'ña'a joon gajin²in gasii²¹; Jesús:

—¿'in tsagóo³oo?

³⁰ Joon gajin² Jesús:

—Lawa jaain²¹ tsá² gajgáa¹i fu¹ tya'i fu Jerusalén 'e tsáa¹a fu Jericó. Joon gasain² 'uun²¹ 'ii. Joon ga'uun²¹o ce jilaa²¹a cagi sñin¹³in. Joongi gajmee²¹i líi¹ coon²¹ xuu jo gajnga²mo.

³¹ La coon²¹ jo ngaa²¹mo joon jaain²¹ untsá² gajgáa¹i 'e fu¹ do-o jon. Pe mo ganí² 'ido lí' tí' gangí¹i.

³² La joon jon jaain²¹gi tsá² levita gangí¹i fu do. Joongi coon²¹ tsáa¹ joon gangí¹i mo ganí²i.

³³ Pe jaain²¹ tsá² coon²¹ fuu²¹ 'in seein²¹ Samaria 'in gangí¹i fu do-o jon. Joon mo ganí² 'ido joon fúu² galí¹i.

34 Joon gangatyéen¹in li ráain² 'in tsañuu¹ do. Joon gajmaa¹o mí¹ li sicwuu²¹ tya' 'ido. Gasuun²¹ aceite coon¹³ vino. Joon gapaa²¹a 'mí² li sicwuu²¹ tya' 'ido. Joon gatyée¹mo 'ido bu³ tya'a. Joon gangajée¹i 'ido coon²¹ li cwói¹ ján². Joon ga'aa¹i.

35 Mo gajná² jmii²¹² do itsei² 'in tsá² do joon gatyii²¹xu cuu² gacwo²o fi²¹² 'e 'ná¹ do. Joon gasii²¹i 'ido: “Jøø² 'in tsañuu¹ no. Jøø²du' joon wana ga'ín¹gi¹ cuu² no icí³oo tyi'i mi li gaa¹³na.”

36 Joon gajin² Jesús gasii²¹i 'in tifo³ tya' ley do:

—ǵ'lin lí²u jee²¹² 'in gaai²¹ do galí¹i lawa jaain²¹ tsagoo¹o 'in tsañuu¹ 'in gajmeei²¹ 'uun²¹ do? —jin² Jesús.

37 Joon gajin² tifo² tya' ley do:

—'In tsá² coon²¹ fuu²¹ do 'in fúu² galí¹i 'in tsá² sicwuu²¹ do.

Joon gajin² Jesús gasii²¹i 'ido:

—Ngi², cwajmáa² ce tí² la joon.

Jesús tyín¹³in tya' Marta coon¹³ María

38 Joon ngoo²¹² Jesús la fu¹ 'yúu²i. Joon gatyí¹a coon²¹ fuu²¹. Joon do-o jaain²¹ tsamí² sii²¹ Marta gatøø¹ø fu tya'a.

39 Joon Marta do seein²¹ jaain²¹ ruu²¹i sii²¹ María. Joon 'ido-o gacwoo²¹ 'wii²¹² tí² Jesús 'e 'iin²¹²in núu² jilaa²¹ 'e jin² Jesús.

40 Pe Marta do lí¹ cwo²-tsi coon¹³ jilaa²¹ to² jmoo¹o. Joon gangatyéein¹³ li tyín¹ Jesús joon gasii²¹i:

—Ña'ñu¹u', ¿ti jo cu²xu-'o'o coonti 'in ruu²¹na no coonti tuui¹ jna 'ñii'a coon¹³ jilaa²¹ to² jmóo³oo? Sii¹³i cwouncoon¹³xu jna.

⁴¹ Joon gañii¹ Jesús:

—Marta, ¿'ee li' cu²-'o'o coon¹³ jilaa²¹ to² 'e jmoo²o?

⁴² Pe coon²¹ 'e sá² 'e tyiin²gi. María lo nigatyii¹³o coon²¹ 'e tyú²gi. Joon ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'in cwooi²¹ tyi² tya'a.

11

'E²e Jesús tsá² tya'a xiiala faa²¹ tsá² júu³ tyú²

¹ Cafu mo galí² gafaa²¹ Jesús júu³ tyú² joon mo ngayuuí¹³ gafaa²¹a joon jaain²¹ jee²¹² tsá² tya'a gasii²¹i Jesús:

—Ña'ñu¹u', 'e²'e jna'a xiiala faa¹³a'a júu³ tyú² la ga'e² Wó³ tsá² tya'a.

² Joon gajin² Jesús:

—Mi fó²oo' júu³ tyú² tyii' fá²aa' la lo:

Ña'ñu¹u' tyín¹u'un ñu'fú² tyi'i.

Jiin¹³ 'nu-xu 'in tyúí¹ la jee²¹² jileei²¹ 'in seein²¹.

Tyuu²¹ to² jna'a.

Fu ñu'fú² jilaa²¹ ilí² jiin¹³ la 'iin²¹²u'un.

Jmáa² jon ni cwoo¹³ juncwii²¹.

³ Cwo¹³o jna'a 'e liin¹ 'e tyée³e'e jmi²¹² no.

⁴ Joon 'iin¹u'un tsaá² tyii'i tsu la joon jon jna'a 'iin²moo'o tsaá² tya' jileei²¹ 'in gajmaa¹a 'e gó² tyii'i.

Un'øø¹u'u jna'a 'e jo 'naa¹³a'a tsaá².

⁵ Gajin²in jon Jesús gasii²¹i 'ido:

—Jmoo¹³du' cwáain¹ lawa jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'in 'aa¹i jaain²¹ tsá² seein²¹ tyú² coon¹³. Joon la 'woo¹ tyiia² n̄u¹ ngóo¹-o fu tya' 'ido. Joon gasi²¹i 'ido: “Jmáa² fee¹-o'o, tyí³ta'a 'ni¹ 'iñi¹ 'ná³aa.

⁶ Tsu jaain²¹ tsá² seen²¹na tyú² coon¹³ sá² coon²¹ li jaa¹²i. Joon gacwaa¹²i fu tyiia joon jo 'ee 'óo³oo coonti wa'a 'e cwo³oo.”

⁷ Joon 'in dogi gajin²in ca ti tsi in̄u li raain²¹: “Jo untyi²u jna tsu sijni¹ 'ná³u. Joongi yuun²¹ tyiia tee¹³mo coon¹³ jna cwuu²¹mo ni coo'mó². Jo lí² raan²¹na wa'a 'e lí² cwo³oo 'n̄u coonti.”

⁸ 'E la ja²mo fo³oo—jin² Jesús—fiin¹³ jo roon¹on 'e cwo²o 'ido tsu 'wii¹³ tsá² seein²¹ tyú² coon¹³on do ili² roon¹on cwo²xu 'ido la coon²¹ 'e jo untyi²gi 'ido 'ii. Joon cwo¹o jiin¹³ 'e 'ná¹xu.

⁹ 'E la joon fuu²¹²uu 'naa', mí²i tyani Dios tsu joon cwo²o 'naa'. 'Nee¹³naa' tsu joon tyee²¹moo'. Pó²oo' 'ooca'ná¹ tsu joon inaa²¹o.

¹⁰ Tsu jileei²¹ 'in mi¹ 'ii²¹mo. Joongi jileei²¹ 'in 'noo² tyiia¹³o. Joongi jileei²¹ 'in pó² 'ooca'ná¹ naa²¹o tya' 'i.

¹¹ 'Jmoo² joon² jaain²¹ 'naa' líi¹naa' tsacó¹³i, ¿ti cwó²oo' yuun²¹ tyii' coon²¹ cuun²¹² wa mo gami¹i 'iñi¹? ¿Ti cwo¹³naa' jaain²¹ mi²¹ wa mo móo¹i joo²¹ taai² jm²¹,

¹² owa cwo¹³naa' 'ee jaain²¹ ticún³ wa mo gami¹i coon²¹ mootú²?

¹³ Pe wana 'naa', 'in jo tyú¹naa' cwó²oo' yuun² tyii' 'e tyú² xiiati líi¹gi icwo²o Ña'n̄u¹u' tyiin¹ n̄u'fú² 'in Espíritu Tyú² tya'a tya' jileei²¹ 'in mi¹.

Cwo² tsá² tsaa² Jesús 'e coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in 'líi³

jmoo¹o

14 Seein²¹ jaain²¹ tsá² 'in ga'í² 'in 'líi³ alma tya'a. Joon jo cwo¹ faa'²¹ 'ido. Mo gatyii¹ Jesús 'in 'líi³ 'yuui alma tya'a galí²-i faa'²¹o. Joon líi¹ ganga'goo²¹-tsi tsá² 'elo.

15 Pe 'in líi¹³gi gajin'²in:

—'In tsañuu¹ lo 'wooi¹ 'in 'líi³ coon'¹³ 'ii'²¹ tya' Beelzebú 'in tyu'² to² 'ii.

16 'In xeei'²¹gi gali'iin'²¹²in coon²¹du cwáain¹ xiala líi¹ Jesús joon gamii¹i coon²¹ milagro.

17 Pe ñii¹ Jesús 'ee 'i¹-tsi 'in tsá² do. Joon gasii'²¹i 'ii:

—Lawa coon²¹ fuu²¹ 'e tún² 'ii'¹³ líi² joon tíi¹i jee²¹² yaa-i. 'E fuu²¹ do jo taa'²¹a. Joon wana tíi¹ tsá² la 'oo'²¹ ruu'²¹i tsi inuu jo taa'²¹a.

18 ¿Xiiala ilí² tyu'² Satanás to² wa'a téen¹in jiin'¹³ la 'ña'a? Pe 'naa' fó²oo' 'e 'wóo³na 'in 'líi³ coon'¹³ 'ii'²¹ tya' Beelzebú.

19 Wana jmáa³aa la joon, ¿'iin coon'²¹ cwo¹ 'ii'²¹ tsagoo²oo' wa'a 'wooi¹ 'ido 'in 'líi³ taai² alma tya' tsá²? Coon'¹³ to² 'e jmoo¹ 'ii-o cwoliñi¹ tsá² 'e li' cii'¹² fó²oo'.

20 Coon'¹³ 'ii'²¹ tya' Dios 'wóo³na espíritu gó² —jin'² Jesús—, joon coon'¹³ 'e joon 'øøi'²¹-tsi tsá² 'e nigacwa¹ 'ii'²¹ tya' Dios jee²¹² 'naa'.

21 'Lawa jaain²¹ tsañuu¹ pí²-tsi joongi 'oo¹o ñi³ wa'a un'øøi¹ 'ña'a joon jøø²o tya'a. Jilaa'²¹ 'e si'móo¹ tya'a jo lí² coon¹ tsá² coonti.

22 Pe wana tyíia¹ jaain²¹ 'in pí²gi-tsi lagi 'ii joon lii'¹i 'ii. Joon 'woo²¹-o jilaa'²¹ ñi³ tya'a 'e gajmaa¹

'e jo cu²-tsi. Joon gajmaa¹ mai²xu ce jilaa²¹ 'e ga'wo²o tya' 'ido.

23 'Jileei²¹ 'in jo faa²¹ tyú² tyiia 'laa²¹a faa²¹a tyiia. Joongi jileei²¹ 'in jo jéei¹ tsá² 'e uncaain²¹ coon¹³ jna jmaa¹a 'e 'eei¹ tsá² jna.

'Ee¹³ Jesús tsá² xiiala líi² espíritu gó²

24 Faa²¹gi Jesús jin²in:

—Mo cwo^í¹ espíritu gó² tya' tsá² ngi¹o la caain²¹ cwoo¹³ tyuu²¹ 'noo²¹o li ján². Joon mo jo tyii¹a joon 'i¹-tsi: “Nii¹³moo fu tyiia li gajúu³uu.”

25 Mo gatyee¹²i joon ní²in 'in tsañuu¹ do lawa coon²¹ 'nú¹ 'e líi² joongi sii¹i tyú².

26 Joon tsa²¹o tsate²e dyá¹gi espíritu 'in 'líi³gi. Joon jilee²¹mo itsataa²i tya' 'in tsañuu¹ do. Joon líi¹ galigoo²¹gi seein²¹ 'in tsañuu¹ nano lagi mo jéei¹.

'Ejløø³mo la jai²

27 La 'íi²¹² siin¹² Jesús faa²¹a 'elo jaain²¹ tsamí² jee²¹² 'in tsá² do ga'oo¹o jin²in:

—iLí¹ tyú¹-i 'in ningatyéein¹ 'nə joongi 'in gacwo¹ tuu²¹ cu²'u!

28 Jesús-gi gajin²in:

—iPe líi¹gi tyú¹ 'in ganúu² joongi nuu¹³o júu³ tya' Dios!

Tsá² gó² mii¹i coon²¹ milagro

29 La 'íi²¹² joon líi¹ ngafúui¹ tsá² la cu² li' li siin¹² Jesús joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² gafaa²¹a sii²¹i 'ido:

—Tsá² gó² 'in seein²¹ nano mii¹i coon²¹ li² milagro. Pe jiiin¹³ coon²¹ li² ilisá² tya' 'in tsá² no jiiin¹³

la li² gacwoo¹ jaain²¹ tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² cali¹ sii²¹ Jonás.

30 Lawa Jonás, 'ii jaain²¹ lawa coon²¹ li² 'e galí² tya' tsá² seein²¹ Nínive. La joongi jna 'in Ruu²¹ na Tsá², jna-a lawa coon²¹ li² tya' tsá² seein²¹ nano.

31 Mi 'iin² fu juncwii² ilí² 'ii²¹ tya' tsá² seein²¹ nano jaain²¹ 'in tyu² to² coon²¹ fuu²¹ náa¹ li' cwoo²¹ tooin²¹² li' yuui² ñi¹ niroon²¹ nijmáa¹ a 'ii²¹ tya'a tsu 'ii gajó² li wiingi ni cwoo¹³ fu juncwii²¹ 'e januu² du jilaa²¹ 'e jmi¹-tsi Salomón. Joon 'elo seen²¹ mo jaain²¹ 'in feei¹ gi lagi Salomón.

32 Jileei²¹ tsá² seein²¹ fuu²¹ Nínive do mi 'iin² fu juncwii²¹ niroon²¹ mi jmáa¹ Dios 'ii²¹ tya' tsá² seein²¹ nano. Joon icwoo¹ tsaa² tya'a. Tsu tsá² seein²¹ Nínive do gaunsi²¹ mo 'e 'i¹-tsi mo galí² Jonás do júu³ tyú² tya' Dios. Joon nano lo-o seein²¹ jaain²¹ 'in tyú¹ gi lagi Jonás.

Jí² coo²¹ tya' tsá²

33 'Ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'in dyi² coon²¹ jí² joon sii²¹; coon²¹ li 'uui²¹ jon'gi na' coon²¹ cwóo¹. Sii²¹; tsá² coon²¹ yu'-u joon jnéei² tya' tsá² 'in taai².

34 Unni² tsá² 'e lí lawa coon²¹ jí² coo²¹ tya' tsá² wana tyú² unni² tsá² la joon jon røøi³ coon¹³ 'e tyú² la tøøi². Joon ngi¹ li jná². Pe wana gó² unni² tsá² la joon jon gó² la tøøi². Ngi¹ o li nuu²¹.

35 Tíi² mo'o ñi²; 'e tyú² 'e jo ngi²; li nuu²¹.

36 Wana røø²¹ u coon¹³ 'e jí² do jiin¹³ capi² jo 'ii²¹ gi nuu²¹ la joon jon nijøø² o'o coon²¹ tyaa² lawa mo coo²¹ jí² jnéei² tyi'i.

Jíi²mo Jesús tsá² fariseo

37 Mo gatséi¹ gafaa²¹ Jesús 'elo jaain²¹ tsá² fariseo gatøø¹o Jesús fu tya'a 'e dø¹²ø. Ga'í² Jesús joon gacwoo²¹ tí' mesa.

38 Ganga'goo²¹-tsi tsá² fariseo do mo gani²ⁱ 'e jo gauntiin¹²in Jesús 'e run²un cwoo²¹ jiin¹³ la tñisi² la nu'gi dø¹²ø.

39 Pe joon gajin² Jesús:

—'Naa', tsá² fariseo, ruun¹³naa' jiin¹³ lí' caluu coon²¹ vaso coon¹³ wúun¹ pe 'naa'gii' lí' tsi sirøø²¹moo' coon¹³ jilaa²¹ 'e niga'uun²¹²uun' joongi coon¹³ jilaa²¹ 'e nigatyáa^{2aa}' coon¹³ 'e gó².

40 ¡Tsá² bón¹ 'naa'! ¿Ti jo ñí²ii' 'in gajmaa¹ lí' caluu 'ii-gi jon gajmaa¹ lí' tsi?

41 La joon cwoo²¹xuu' tsá² tañí² 'e dø¹²ø 'uunñi² tyii' la joon jilaa²¹a nilí² tyú² tyii'.

42 'Fúu² 'naa' tsá² fariseo, cwo²naa' Dios diesmo tya' jilaa²¹ 'oosee²¹² coon¹³ jilaa²¹ 'oo² ruda coon¹³ jilaa²¹ nii²gi 'oonuu²¹, pe coonti jo unjí² 'naa' 'e jmaa^{2aa}' 'e tyú² tya' tsá² jon'gi 'iin²¹²naa' Dios. 'Elo-ogi 'ná¹ jmaa^{2aa}' la jéei¹gi. Pe la joon jon jo 'iin²-'oo' 'e jmaa^{2aa}' 'e xiaa²¹gi do.

43 ¡Fúu² 'naa' tsá² fariseo, 'iin²¹²naa' ní²ii' lí' tíi² cwa² 'in tyiin²mo inuu cwo¹ tyii' sii²¹ sinagogas! Joongi 'iin²¹²naa' 'e li'gøø¹²mo tsá² 'naa' mo ngí²ñi' jee²¹²'nú¹.

44 ¡Fúu² 'naa' tifo² tya' ley coon¹³ 'naa' tsá² fariseo! Lí' cii¹²i jmoø^{2oo}' 'e 'é²ee' tsá² no. Líi¹naa' la lí' 'e 'aan¹ roon¹ jo jnéé³in do-o. Jilee²¹mo tsá² ngí¹mo lí' ni do-o mo jo lí²i.

45 Joon gañii¹i jaain²¹ tifo² tya' ley jin²in:

—Tifo², jilaa²¹ 'e fó²o no lawa'a 'e fu²u jna'oo'o.

46 Joon gajin² Jesús:

—iFúu² 'naa' jon tifo² tya' ley! Coon¹³ tñisi² tyii' cwó²oo' tsá² coon²¹ laa²¹² 'e jo roon²¹ jiin¹³ jaain²¹. Joon jogi 'iin²¹²naa' uncóon¹³oon' jiin¹³xu.

47 'iFúu² 'naa', jmoo²¹oon' ni'aan¹ tya' tsá² 'in nigacwo² júu³ tyú² calií 'in nigangaai¹² 'lií²¹² tsacøøi¹³ tyii' calií!

48 La no-o 'øøi²¹-tsi 'e røø²¹ sñi¹³naa' coon¹³ 'e gajmaa¹ 'lií²¹² tsacøøi¹³ tyii'. 'li-o nigajngaa¹²i joon 'naa'gñi' jmoo²¹oo' ni'aan¹ tya'o.

49 Joon ñí² Dios mo nigajin²in: “Sñi³na tsá² cwo² júu³ tyú² tyiia coon¹³ 'in líi¹³gi tsá² tya'a joon 'in líi¹³ ijnga²mo 'in líi¹³gi 'øø¹mo.”

50 'Wii¹³ joon tsá² seein²¹ nano nityii²¹o cwáain¹ tya' tsá² 'in nigacwó² júu³ tyú² tya' Dios 'in nigajúin¹ ca mo nigaroon¹ cwo¹³ juncwii²¹.

51 Ityi² jmi¹ 'øøi² ca Abel joongi ca tí² Zacarías 'in nigajngaa¹³i 'oo² cwo¹ do. 'Wii¹³ joon fo³oo icon¹ Dios cwáain¹ tya' 'in nigajúin¹ la joon 'in seein² nano icon¹ cwáain¹ tya'a.

52 'iFúu² 'naa' tifo² tya' ley! Tsu ñí² 'naa' xiiala li cwii¹in tsá² Dios pe yaaigñi' jo mo jmaa²aa' jogi cwó²oo' 'e licwii¹in 'in xeei²¹ Dios.

53 Mo gasñi²¹ Jesús 'ii 'elo 'in tifo² tya' ley do coon¹³ tsá² fariseo líi¹ gatí² 'nii²¹-tsi 'ido tya'a. Joon ga'láa² 'wii²¹² gauntyí² coon¹³ júu³ 'láai² líi¹.

54 Coon²¹ cwáain¹ wa'a isá² coon²¹ júu³ 'e xiiala i'nñi¹ ni do.

12

'E¹²e Jesús tsá² 'e jo jmoo^{1o} la jmoo^{1o} tsá² tajuui²¹

¹ La jee²¹² joon galicaain²¹ tsá² fúui¹ lii¹ ca 'øøi²¹ tsaruu²¹i la jaain²¹ la jaain²¹. Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² sii²¹i tsá² tya'a:

—Lii³ jmaa^{2aa}' coon²¹ tún² 'e 'i¹-tsi tsá² fariseo no. Jmoo¹-o lawa 'in tyú¹mo 'ii.

² Tsu jiiin¹³ coon²¹ júu³ 'uui²¹ 'e sá² wa'a jo liñi¹ tsa². Jon'gi jiiin¹³ coon²¹ 'e si'mó¹ wa'a jo li sá² júu³.

³ Joongi la joon jon wa'a 'e nifaa²¹ tsá² linuu²¹ inuu joon lijmi²¹². Joongi jilaa²¹ 'e sii¹ tsá² 'uui²¹ 'e jni¹ 'nú¹ inúu² cayu¹ 'nú¹.

'In jo cwooi¹ 'gøøi²¹ tsá²

⁴ Faa²¹gi Jesús:

—La lo-o fuu²¹²uu 'naa' 'wii¹³ tyú²-u seen²¹na coon¹³ 'naa'. Jo foo¹³naa' 'in jngai¹³ tsá² pe mi yuu¹³ joon jo 'e sá²gi jmaa^{1a}.

⁵ Fuu²¹²oo 'naa' 'in cwooi¹ jmaa^{2aa}' 'gøø²¹naa'. Jmaa^{2oo}' 'gøø²¹naa' 'in mi yuui¹³ jngai² tsá² tyu^{2o} jon to² 'e tsaliin² li 'li³. Jmaa^{2oo}' 'gøø²¹naa' 'ii.

⁶ '¿Ti jo 'nii¹ tsá² 'ñeei² tón¹ coon¹³ jee²¹² tún² wi³? Pe Dios-gi jo 'iin²-tsi ce jiiin¹³ jaain²¹ tón¹ do.

⁷ Ca jilaa²¹ jnú² tsí³ mootyí²'ii' nigaun²¹'ii²¹ Dios la ca mi³ la ca mi³-i. Jo jmaa^{2aa}' 'goo²¹ tsu tyiin¹gi 'naa'a lagi tón¹ fúui¹gi.

'Ná¹-a røøi¹ tsá² 'e cwii¹in Jesucristo tyani tsá²

Faa²¹gi Jesús:

⁸ —'E fuu²¹²uu 'naa', jileei²¹ 'in jin²in 'iin jna tyani tsá², jna-a jon, 'in Ruu²¹na Tsá², ifo³oo jon 'e cwii¹na 'ii tyani ángeles tya' Dios Jmi²¹.

9 Pe jileei²¹ 'in jo røø²¹ cwii¹in jna tyani tsá² la joon jon jna jo røø¹na 'ii tyani ángeles tya' Dios.

10 'Doñi'iin 'in gafaa²¹a 'laa²¹ tyiia 'e Ruu²¹na Tsá², lí²-i 'iin²mo tsaa² do tya'a pe jileei²¹ 'in faa²¹ júu³ 'laa²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios jo lí² 'iin²gi 'e tsaa² do tya'a.

11 'Mi tsajéi¹³ tsá² 'naa' in^{uu} cwo¹ si tyani 'in jmoo¹ 'ii²¹ 'ee si tyani tsaa'to² 'ee jo cuu¹³-oo' xiiala ifó²oo' si xiiala ingí²ii' 'ee.

12 Mi tí² 'ii²¹ joon i'ee²¹² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'naa' xiiala 'ná² fó²oo'.

Fo' 'í¹ mo sá² cuu²

13 Jaain²¹ jee²¹² tsá² do gasii²¹i Jesús:

—Tifo², sii¹³ ruu²¹na cwocwoo¹-o jiin¹³ tyiia³ 'e gatii²na.

14 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Tsañuu¹, ¿iin gajin² 'e líi¹na tsaa'to² si 'in jmoo¹ jmai'xu jee²¹² 'naa' 'ee?

15 Gajin²o jon:

—Tyaan²duu' cwáain¹ joongi un'øøi¹³ yaanaa' wana caní² 'iin²¹²naa' cuu² tsu fu juncwii²¹ tya' tsá² jon' wa'a jilaa²¹ 'e 'oo¹ tsá².

16 Joon gasii²¹i 'e cwáain¹ lo:

—Galiseein²¹ jaain²¹ tsá² sá² cuu². Joon cwo¹³ 'wó² tya'a líi¹ 'láai² garoo²¹ 'e gajñii²¹ do.

17 Joon 'in tsá² sá² cuu² do ga'i¹-tsi: “¿'Ee ijmáa³aa coon¹³ jilaa²¹ 'e garoo²¹ tyiia lo? Jo 'ó³gii xiia' li to³oo.”

18 Joon ga'i¹-tsi jin²in: “Liñí³oo xiiala ijmáa³aa. Cii¹³moo jilaa²¹ 'nú³uu lo. Joon ijmaa¹³aa 'e fee¹gi.

Joon do-o i'máa³aa jilaa²¹ 'e roo²¹ tyiia coon¹³ jilaa²¹ 'e 'óo³oo.

19 Joon ifuu²¹²uu 'ñii'a: Alma tyiia, cwo'i²i 'woo²¹o tsu 'láa²mo 'e nisi'mo²o. Taa²¹o tya' 'láa²mo jiin²¹. 'iin²¹in, tyee²¹. Unjløøi¹³ 'wo'o."

20 Pe Dios gasii²¹ 'ii: "Tsañuu¹, 'in jo 'øøi²¹-tsi 'nu. Nano-o ijuun²¹mo'o. Joon jilaa²¹ 'e 'oo²o'o, ¿'iin lí² tya'?"

21 La joon tsangii¹i 'in tsá²'in 'iin²¹² 'e sá² tya' 'ña'a 'láa¹ líi¹ pe joon tañí²mo tyani Dios 'i —jin² Jesús.

Un'øø²mo Dios jóon¹on

22 Mo ngayuui¹³ joon²¹ gasii²¹ Jesús tsá² tya'a:

—'E joon fuu²¹²uu 'naa'. Jo cuu¹³-'oo' coon¹³ jilaa²¹ 'e cøø²øø' taa²¹²naa' fu juncwii²¹ jon'gi coon¹³ siin²'iin' 'e cii²ii'.

23 Fu juncwii²¹ tya' tsá² 'e tyiin²gi lagi 'e dø¹² tsá². Joongi 'e cuerpo tya' tsá² tyiin²gi lagi siin¹³ tsá² 'e tyi²i.

24 Tyaan²duu' cwáain¹ lawa jaain²¹ tyalaa²¹ jo ñii¹i jon'gi roo¹ tya'a jon'gi 'oo¹ lí' 'má¹ jon'gi tyuu²¹ sá² lí to²o. Pe Dios cwoo¹ 'e gø¹²ø. Joon 'naa', tyiin²gi 'naa' lagi ton¹.

25 ¿'iin jee²¹² 'naa' 'e 'áai¹gi cu¹²-tsi gajmeei¹ 'ña'a coon²¹ ñii²gi coon¹³ 'e cu¹²-tsi do?

26 Wa jo lí² jmaa²aa' ce jiin¹³ 'e xugi coon¹³ 'e cu¹²-'oo', ¿'ee lí' cu¹²-'oo' coon¹³ jilaa²¹ 'e fee¹gi?

27 Tyaan²duu' cwáain¹ xiiala cwáain¹ lí³ 'e jo 'ee to¹ jmoo¹o. 'Ela ja²mo fuu²¹²uu 'naa', ca 'lii²¹² røøi¹³ Salomón jo galisá² siin¹³ 'e 'ya²gi tya'a lagi 'e lí³ do.

28 Wana ijmá¹ Dios 'e 'ya²gi 'oonuu²¹ 'e sá² nano jee²¹² tyiia²¹ joongi mi jná² tsa'oo²¹ ijún² coon¹³ jí²

'e ja²mo ityi² Dios 'naa' 'mi². ꞑTsá² 'in jo tsáai¹-tsi 'naa'!

²⁹ Jo ngi²ꞑi² 'e cu²-'oo' 'e 'nó²oo' 'e cøø²øø' joongi 'e 'ú²uu'.

³⁰ Tsꞑ tsá² 'in jo tsáai¹-tsi Dios 'in seen²¹ fu juncwii²¹ ngi¹o 'noo²¹o jilaa²¹ 'elo, pe 'naa' seen²¹mo jaain²¹ Ñú²ꞑꞑ 'in ñi¹ jilaa²¹ 'e 'ná²gi tyii'.

³¹ 'Áai¹gi tyú² wa'a 'e cwooi¹³naa' yaanaa' 'e tyu² Dios to² 'naa' joon i'ii¹³mo jilaa²¹ 'elo.

Jilaa²¹ 'e tyú² fu ñꞑ'fú²

³² Faa²¹gi Jesús:

—Tsá² tyiia, jo jmoo²gi² 'goo²¹-'oo'. Tsꞑ ꞑꞑꞑ 'naa' pe Ñú²ꞑꞑ 'áa¹mo 'yáai²-tsi cwo¹o 'naa' to² 'e 'oo¹o.

³³ 'Ní²ꞑi² jilaa²¹ 'e sá² tyii' joon cwó²oo' 'in sityéin¹ jmi²¹². Jmaa²aa' la joon coon²¹ tuloo²¹ tyii' 'e jo litsáai¹ joon 'áai¹gi ilisá² tyii' fu ñꞑ'fú² 'e jo tya¹. Jileei²¹ 'uun²¹ jo lí² tsataai² do jon'gi joo¹³ fu² lí² ngii¹.

³⁴ Xiia' li 'óo²oo' jilaa²¹ 'e 'yaa¹21-'oo' do-o jon i'i¹-'oo'.

'Ná²-a náa¹ tyú² tya' tsá²

³⁵ Faa²¹gi Jesús:

—'Ná²-a tyá²aa' tyú² tyii'. 'Ná²-a téen³naa' coon¹³ jí² 'e coo²¹.

³⁶ Jmáa²aa' lawa tsaleei¹³ 'in sijéen¹³in fi²¹²i. Mi cwaa¹i fi²¹²i li cui² cwo²¹ tsá² joon pó² 'ooca'ná¹ do tsifu lí² no²¹o 'ooca'ná¹.

³⁷ 'Áa²mo tyú² 'ii²¹-tsi 'in tsa'leei¹³ do 'in jo cwuu²¹i mi cwai² fi²¹²i. Tsꞑ júu³ ja²mo fuu²¹²uu

'naa', 'in fii²¹²i do ityá² tyú² siin³ 'ido joongi iunji²mo 'ido. Joon ityú² to² cwá¹ tsá² li si² mesa 'e dø²ø. Joon cwaa²¹o dø²ø.

38 Fiin¹³ la 'woo²¹ tyiia² núú¹ cwaa²¹i si la ngóo¹ ca jná² 'ee tyú² 'ii²¹-tsi tsa'leei¹³ wana 'in jnaa¹-tsi mi tyee¹³i fii²¹²i do.

39 Joon cwoliñi²ⁱⁱ 'elo, wana jaain²¹ tsá² fii²¹² 'nú¹ ini¹ 'ee 'ii²¹ cwée¹i 'uun²¹ nijmaa¹o li²o. Joon jo ná¹ 'núú¹ 'e jmá² 'ido 'uun²¹.

40 La joon jon 'naa' cwotyá^{2aa} tyú² tyii' tsu coon²¹ wa jo 'i¹-'oo' ijó¹ 'in Ruu²¹i Tsá² —jin² Jesús.

Lawa tsa'leei¹³ 'in tyú¹ coon¹³ 'in jo tyú¹

41 Joon gaunngi¹i Tú³ sii²¹i Jesús:

—Ñãa'ñu^{1u}, ¿ti gafaa^{13a} 'e cwáain¹ lo jiin¹³ tyi-jna'a owa'a tyá' ce jileei²¹ tsá² 'ee?

42 Jin² Jesús:

—¿'lin tsa'leei¹³ 'in tyú¹ joongi 'in 'øøi²¹-tsi mo tyú² fii²¹²i to² 'e tyaa¹ cwoo²¹ jileei²¹ tsá² taai² inuu 'e cwoo¹ 'e dø²ø mi tí² 'ii²¹?

43 'Áa¹mo tyú¹ 'in tsa'leei¹³ mi tyeei¹² fii²¹²i tyee¹³mo 'ido jmaa^{1a} la to² nigatyú^{2u}.

44 'E la ja²mo fo^{3oo}, 'in fii²¹² do nityaa^{1o} cwoo²¹ 'ido jilaa²¹ 'e 'oo^{1o} 'e tyú² 'ido to².

45 Pe wana 'in tsa'leei¹³ do 'i¹-tsi 'e li'ii²¹² mogi fii²¹²i do tyee¹²i joon 'láa² 'wii²¹² jí²in 'in tsa'leei¹³ catyaa²¹ do. Joongi 'láa² 'wii²¹² gø²ø joongi 'uun²¹o. Joon li'ín²mo.

46 Joon 'in fii²¹² do ijó¹ coon²¹ jmii²¹² 'e jo sijée¹³in tsa'leei¹³ tya'a do. Jon'gi ñi¹ 'ee 'ii²¹. Joon lí¹

i'e²e 'ido wúu¹. Joon idye²mo 'ido fu li 'ii²¹ coon¹³ jileei²¹ 'in jo nuu¹²u.

47 'Jileei²¹ tsa'leei¹³ 'in ñii¹o jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in fii²¹²i pe jo tyaa¹ tyú² jon'gi unji²i i'e²o wúu¹ joongi ijmee¹³mo liili¹.

48 Pe jileei²¹ tsa'leei¹³ 'in jo ñii¹ pe jmoo¹-o jiin¹³ 'e tíi²i xugi wúu¹ iní² 'ii. 'In nigacwo²o Dios 'láai²gi imí¹ jon Dios 'láai²gi. Joon 'in jo cu²-tsi coon¹³ liili¹ imí¹ 'ido 'láai¹gi.

Gajó¹ Jesús wa'a jmáa¹a tún² 'ii¹³ tsá²

49 Joon faa²¹gi Jesús:

—Gagoo²¹² jna ga'uu²na jí² ni cwoo¹³ fu juncwii²¹. Joon tsei² nisijaan¹oo wa'a icoo²¹.

50 'Ná²-a tsangí¹na coon²¹ 'e la jai². Joon lí² móo³oo wúu¹ ca gatséi².

51 ¿Tí lí²naa¹ 'e gagoo²¹²oo 'e sín¹ tsá² róo² coon¹³ tsaruu²¹i nicwoo¹³ fu juncwii²¹? Fo³oo 'e jo la joon. Jiin¹³ gagoo²¹²oo wa'a jmáa³aa 'ii¹³ tya' tsá².

52 Tsu nano la ngóo¹ 'naai¹³ 'in tsá² coon²¹ inuu ilín² tún² 'ii¹³. Wana néei¹ 'ñeei² tsá² tsi coon²¹ inuu gaai²¹ ili'ee²¹i 'in gái¹ do, joon 'in gái¹ do ili'ee²¹i 'in gaai²¹ do.

53 'In jmii²¹ do niseein²¹ gó² coon¹³ jón¹on. La joon gó² seein²¹ jón¹on coon¹³ jmii²¹. Joon sáa³gi seein²¹ gó² coon¹³ jamí¹i. Jamí¹i la joon jon seein²¹ gó² coon¹³ sáa³a. Joon 'yiiiaunsáa³a niseein²¹ gó² coon¹³ tsaunloo²¹ tya'a. Joon tsaunloo²¹ tya'gi niseein²¹ gó² coon¹³ 'yiiiaunsáa³a.

Tí²mo tsá² coon²¹ cwáain¹ xiiala ngóo¹ tiempo

54 Gasí²¹i jon Jesús tsá²:

—Mo moo^{2oo} róon² jní¹ lí' li yuuin^{'12} ñi^{'1} joon jin^{'2} tsá² ijó¹ jmí¹. Joon 'e la joon lí².

⁵⁵ Joon mo 'íi¹ tyí² lí' tooin²¹² lí' yuuin^{'13} ñi^{'1} joon jin^{'2} tsá² ilityí² 'yíia²¹ no. Joon 'e la joon lí².

⁵⁶ 'Naa', jíí¹naa' tsá² 'in jo untiin^{'13} 'e 'é²ee' tsá²! Tyú^{2-#} nii^{'2} 'naa' xiiala lí² juncwii²¹ joongi cwoo^{'13} fu juncwii²¹. ¿Xiiala jo ñí²ii' 'ee jii²¹ taan²¹²naa'?

Cwoján² mii^{'13} 'e seen²¹ un coon^{'13} tsá² 'in 'eei^{'1} 'n#

⁵⁷ Faa^{'21} gi Jesús:

—¿'Ee lí' jo jmaa^{2aa} 'ii^{'21} la 'oo^{'21} yaanaa' coon^{'13} coon²¹ 'ii^{'21} 'e tyú²?

⁵⁸ Wana 'in jmoo^{1o} tsaa² tyi'i joon cwóo^{21o} coon^{'13} on tyani tsaa'to² pe 'n#-# jmaa^{21a} coon^{'21} tún² coon^{'13} on la 'íi²¹² cwolín^{2naa} tya'i fu. Joon jo tsajéei¹ 'n# tyani 'in jmoo^{1o} 'ii^{'21}. T# 'in jmoo^{1o} 'ii^{'21} dogi nijaan^{'21} in 'n# miyóo¹³.

⁵⁹ Joon miyóo¹³ dogi tsajéei¹ 'n# 'n#ñí³. 'E la ja² mo fo^{3oo} jo júu^{13u} do ca gatyi²¹ⁱ 'e róø^{2u} tya'a joon gatsee²¹ coonti.

13

'E tyiin^{2gi} 'e unsíi² tsá² 'e 'i¹-tsi

¹ Jee²¹² jmí²¹² joon gatyalín² tsá² síi^{'21i} Jesús xiiala gajngaa^{'12i} Pilato tsá² seein²¹ Galilea. Joongi xiiala gacaai^{'21} Pilato jmí¹ 'óø²ⁱ 'in tsá² do jmí¹ joo^{'21} núu³ 'e gajngaa^{'13i} 'in tsá² do tya' 'e un'goo²¹ Dios.

² Joon gajin^{'2} Jesús:

—¿Tí 'i¹-'oo' 'e jilaa²¹ 'elo nigangíi¹ 'in tsá² seein²¹ Galilea do tsu 'áai¹gi røøi²¹ tsa² lagí 'in tsá² ca tyaaí²¹ do 'in seein²¹ Galilea?

³ Pe jna fo³oo jon' la joon. Joon wana 'naa' jo unsíi²naa' 'e 'i¹-'oo' la joon jon ijuun²¹mo 'naa'.

⁴ ¿Tí líi²naa' 'e 'áai¹gi røøi²¹ tsa² 'in dyajñéei² tsá² gajúin¹ do mo gacíi¹²¹ 'e po² níi¹³ tya' Siloé? ¿Tí 'áai¹gi røøi²¹ tsa² 'ido lagí jileei²¹ 'in néei¹ Jerusalén?

⁵ Pe jna fo³oo jon' la joon. Joon la joon wana 'naa' jo unsíi²naa' 'e 'i¹-'oo' la joon jon i'íin²mo 'naa'.

Júu³ tya' 'mocwarí³ 'e jo 'oofuu²¹ tsí³

⁶ Joon gajin² Jesús 'e cwáain¹ lo tya' 'in tsá² do:

—Jaain²¹ tsañuu¹ ni'oo¹o 'mocwarí³ sijná² cwoo¹³ 'wó² tya'a. Joon ngajóø² wana tsí³ cwarí³. Pe jo 'ee gatsaa²¹a ce jiiin¹³ coon²¹.

⁷ Joon gasíi²¹i 'in tsá² jóø² cwoo¹³ 'wó² tya'a do: “Jóø²du', ningóo¹ 'ni¹ jiiin²¹ góo³oo ga'naa¹³aa cwarí³ 'e² 'mó² lo pe jo mo gatsaa³aa. Tyuu¹³ coonti 'e 'mó² no tsu lí' tí' jmoo¹gi jín¹ cwoo¹³ 'wó².”

⁸ Pe 'in tsá² jóø² cwoo¹³ 'wó² do gañii¹i: “Ñi'fii²¹i', cwojan¹du' coon²¹ jiiin²¹gi. Joon nogí tyí³aa jla¹ cwoo¹³ joon to³oo 'oo³.

⁹ Jongaa²¹mo wana nicwo¹, wana jo gacwo¹ joon tyu¹³oo.”

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsamí² 'in tuu²¹ moo'wó¹ mo jmíi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²

¹⁰ Coon²¹ jmíi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Jesús 'yuui cwo¹ 'e²e tsá².

11 Joon do-o 'yuui jaain²¹ tsamí² ningóo¹ dyajná² jiin²¹ 'e 'yuui jaain²¹ espíritu gó² alma tya'a 'e niga-jmaa¹ a tuu²¹ moo'wó¹. Joon jo lí² siin¹² 'ña'a røø²¹ coonti.

12 Mo ganí² Jesús 'ii joon gatø¹²ø. Joon gajin²in:

—Tsamí², ni'láa²mo'o 'e jmoowúu¹ tyán²'an no.

13 Joon gataan¹ cwoo²¹o tya' 'ido. Joon la tsifu joon ganii¹³mo 'ña'a 'in tsamí² do røø²¹. Joon ga'láa² 'wii²¹² cwo²o 'maai¹³ Dios.

14 Pe 'in tsá² tyu² to² cwo¹ sinagoga do gatí² 'nii²¹-tsi tsu 'wii¹³ gaun'láai² Jesús 'ido mo jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². Joon 'in tyu² to² cwo¹ do gasii²¹² tsá²:

—Sá²-a jñuu² jmi²¹² 'e lí² to². Lí²-i jalín² tsá² jee²¹² jmi²¹² joon ilí² mí¹ tya'a. Joon jo jalín² jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

15 Joon gajin² Jesús:

—'Naa' líi¹naa' tsá² 'in jo untiin¹³ jiin¹³ 'e 'é²ee' tsá². ¿Ti jo sii¹³naa' doñi'in jee²¹² 'naa' si joo²¹ si bu³ 'ee cwotya'iin²¹ xu mo jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²?

16 Joongi 'in tsamí² lo jún² 'lii²¹² Abraham-mo 'ii. Joon ningóo¹ dyajna¹ jiin²¹ jmoo¹ 'in 'lii³ tsaa¹³ 'in tsamí² no. ¿Ti jo lí² un'láai² coon²¹ jmoowúu¹ tyaan¹ mo jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²?

17 Mo ngayuui¹³ gajin² Jesús 'elo jileei²¹ tsá² 'in 'eei¹ 'ii ga'aa¹o fa'ii²¹. Pe jileei²¹gi tsá² jløø¹³i coon¹³ jilaa²¹ 'e fee¹ 'e gajmaa¹ Jesús.

Cwáain¹ tya' jún² jon² tasa

18 'E joon gajin² Jesús:

—¿Xiiala cwooi²¹ lí² li tyu² Dios to²? ¿Joon 'ee coon¹³ 'e lí² jmaa¹ coon²¹ røøi²¹ coon¹³ joon?

19 'E lí² la lí² jún² jon² tasa 'e jñi² tsá² cwoo¹³ 'wó² tya'a. Joon do-o cwaain²¹ ca galí² 'mó² fee¹. Cagi ton¹ jmaa¹ sñi² ni cwáa¹ 'mó² do.

Júu³ cwáain¹ tya' tyiian³

20 Joon gajin² Jesús:

—¿Xiiala cwooi²¹ 'e jmáa³aa 'e litsáai¹-tsi tsá² li tyu² Dios to²?

21 'E lí² lawa tyiian³ 'e gacaai²¹ tsamí² 'ni¹ cwaa¹³ fu² 'iñi¹. Joongi ca galí² con² 'e fu² 'iñi¹ la tøøi²¹.

Cwáain¹ tya' 'ooca'ná¹ cuu¹³

22 Gangóo¹gi Jesús fu Jerusalén. Ngíi¹ fuu²¹ coo¹³ joongi fuu²¹ pi³. La caain²¹ joon li ga'ee¹e.

23 Joon gaunngíi¹xu tsá² 'ii:

—Ña'ñu¹'u, ¿ti xu-u 'in itiin¹³?

Joon gañii¹i Jesús:

24 —Tyán²duu' cwáain¹ xiiala ngíi²¹²naa'. Tyán²duu' cwáain¹ 'e ngíi²¹²naa' li' 'ooca'ná¹ li cuu¹³ tsu 'e la ja²mo fo³oo: líi¹ fúui¹ tsá² 'iin²¹²in tsataai² pe jo lí².

25 Tsu mi yuui¹³ 'in tsafii²¹² 'nú¹ do iroon¹ jni¹i 'ooca'ná¹ joon 'naa' téen¹naa li' caluu pó²oo' 'ooca'ná². Joon ifó²oo': "Na² no, tsañuu¹." Pe 'ii-gi iñii¹i: "Jo ñi³ii 'iin 'naa'."

26 Joon 'naa' ifó²oo': "Niga'nee²¹e, nigatyee²¹e' coon¹³ 'nu. Joon 'nugi niga'e²'e jna'a tya'i fu¹ tyii'i."

27 Pe 'ido-gi niñii¹i: “Jna fo³oo: jo ñí³ii xiaa seen²¹naa'. Tíuuu¹duu' jna jileei²¹ 'naa' 'in jmoo²oo' jilaa²¹ 'e gó².”

28 Do-o cwotyí¹³ii' joongi cwocuu¹³naa' moojón²oon' mi máa¹³naa' Abraham coon¹³ Isaac coon¹³ Jacob coon¹³ jileei²¹ tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyá² calií. Do-o táa²mo li tyu² Dios to² joon 'naa'gií' taa²¹²naa' fu caluu.

29 Tsu ijaliín²mo tsá² fu li 'yeei²¹ ñi¹ joongi fu li' li yuui¹³ ñi¹. Joongi li' caai²¹ tsáa¹ li' li 'yeei²¹ ñi¹ joongi li' caai²¹ tooin²¹² li' li 'yeei²¹ ñi² ijaliín² tsá². Joon icwaa¹ dø²li tyu² Dios to² tsá².

30 Joon 'inlíi¹³ sicíin²¹ nano 'ii ijmaa¹a nifu, joongi 'inlíi¹³ 'in sijéi¹ nano 'ii ijmaa¹a li ciiin²¹.

Ci²i Jesús 'wii²¹² tya' Jerusalén

31 Jee²¹² jmí²¹² joon gatyalín² 'inlíi¹³ tsá² fariseo. Joon gajin²in síi²¹i Jesús:

—Lo-o júu¹³u nano tsu Herodes 'iin²¹²in jnga²mo 'nu.

32 Joon gañii¹i Jesús:

—Cwolín²naa' joon cwosí¹³ii' 'in gó² do: “Jøø²du' no. Jmí²¹² no joongi tsa'oo²¹ 'woo²na espíritu gó² alma tya' tsá². Joongi un'láa²na tsatsaa¹³. Joongi 'yíia¹ untyé¹moo to² tyiia.”

33 Joon níi³oo jiin¹³ la fu¹ 'yúu³na no coon¹³ tsa'oo²¹ joongi 'yíia¹. Tsu jiin¹³ fu Jerusalén lí² júun²in jaain²¹ tsá² cwo¹ júu³ tyá².

34 'iTsá² Jerusalén, tsá² Jerusalén, 'naa' jngaa¹³naa' jileei²¹ tsá² cwo¹ júu³ tyá² joongi tyá²uu' cuun²¹² jileei²¹ tsá² 'in gasii¹in Dios ijma²a 'naa' júu³ 'e fu¹ táa²naa'! ¡Joon jna-a gali'in²¹²na

'e uncaan²¹na 'naa' la jmoo¹o jaain²¹ tuiyá² 'e uncaain²¹ tuti² nã' cwáa¹a! ¡Pe jo gali'iin²¹²naa'!

³⁵ Jóø²du' 'naa' isiján¹ 'naa' ituu¹mo 'naa'. Joon fuu²¹²uu 'naa' 'e jo jóøi²gi 'naa' jna ca mi gacwá² jmñ²¹² ifó²oo': "Cwaa³mo 'in jó¹ coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ñu¹u'."

14

Gaun'láai² Jesús jaain²¹ tsañuu¹ 'in líi¹ jmoowúu¹ 'e yiian²¹ tya'a

¹ Galí² coon²¹ jmñ²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² 'e gangóo¹ Jesús nga'ee²¹ 'e fu tya' jaain²¹ 'in tyu² to² fariseo. Joon 'inlíi¹³ tsá² fariseo gacoon²¹ cwáain¹ do.

² Joon tyíin¹ jaain²¹ tsañuu¹ jee²¹² 'in tyan¹ jmoowúu¹ 'e yiian²¹ tya'a.

³ Joon gajin² Jesús sii²¹; tifo² tya' ley coon¹³ tsá² fariseo:

—¿Tí cwooi¹ un'láai² tsá² jaain²¹ tsatsaa¹³ mo jmñ²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² owa jo lí² 'ee?

⁴ Pe 'ido-gi gajoon¹ ti-i. Joon gataan¹ Jesús cwoo²¹o 'in tsatsaa¹³ do joon gaun'láa²mo. Joon gasii²¹; 'ido 'e tsee²¹mo 'ido.

⁵ Joon gasii²¹; Jesús tsá² fariseo do:

—¿'in jee²¹² 'naa' wana gatøøi²¹ bu³ tyii' si joo'tsáa² 'ee coon²¹ tsi too²¹, ti jo tyiin¹³naa' la tsifu fiin¹³ jmñ²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²?

⁶ Joon 'in tsá² do jo ñii² 'e ñii¹gi jiin¹³ coon²¹.

Tsá² 'in tøø²¹ø tsá² li cuui¹³ cwoo²¹ tsá²

⁷ Mo ganii²¹ Jesús jileei²¹ tsá² 'in gatø¹ tsá² li cuui¹³ cwoo²¹ tsá² 'noo²¹o li cwaa¹a li tyiin²gi joon gasii²¹; Jesús 'e cwáain¹ lo:

8 —Wana 'in gatø¹ 'nə coon²¹ li cuui¹³ cwoo²¹ tsá² jo ní²i 'e 'mosí¹ nifu tsə coon²¹ jo ngá¹mo cwéei¹² jaain²¹ 'in tyín²gi lagí 'nə.

9 Joon 'in gatø¹ 'naa' cwee¹i sii²¹i 'nə: “Cwóo¹³o 'ino 'mosí¹ tyín¹u'un no.” Joon la joon ráan²un coon¹³ fa'ii²¹. Cwaní²i 'mosí¹ ca li gatséi².

10 Li' cii¹³i jmaa²a. Mo tø¹ tsá² 'nə coon²¹ li cuui¹³ cwoo²¹ tsá² ní²i 'mosí¹ li tséi². La coon¹³ mi jó¹ 'in gatø¹ 'nə sii²¹i 'nə: “Ngii²¹² ní²i 'e 'mosí¹ nifu do.” La joon 'e tyú²gi tyi'i tyani 'in néei¹ coon¹³ 'nə.

11 Tsə jileei²¹ 'in jmaai²¹ cøøi¹³ yaai, 'ii li tséi¹ joon jileei²¹ 'in jmaai²¹ yaai li tséi² 'ii nifu.

12 Gasii²¹o joon 'in tsañə¹ 'in nigatø¹ 'ido:

—Mo 'iin²¹²u'un tø²¹ø tsá² cwo²xə'ə 'e dø¹ 'ido jo tø²¹ø 'in seein²¹un tyú² coon¹³ jon'gi ruu²¹u jon'gi tsá² néei¹ co' li tyín¹u'un wa' 'in sá² cuu². Tsə ici²o tún¹ icwó²¹o do.

13 Jo jmaa²a la joon, pe mo 'ee coon²¹ jmii²¹² jmaa²a tø²¹ø jileei²¹ tsá² tañí²mo coon¹³ jileei²¹ 'in 'wo² sí¹-tsi coon¹³ tsajluui¹³ coon¹³ tsatiui².

14 La joon tyú²-ə 'i¹-o'o tsə 'ii jo lí²gi tyí² tyi'i 'e cwo²¹o do. La joon ityii²¹² tyi'i mi jii¹ jileei²¹ 'in jo røøi²¹ tsaa².

Júu³ cwáain¹ tya' coon²¹ jmii²¹² 'e gajmaa¹ jaain²¹ tsá²

15 Mo ganúu² jaain²¹ 'in néei¹ gøø²¹ coon¹³ Jesús 'e do joon gajin²in sii²¹i 'ii:

—'In jløø¹³mo 'in dø¹ 'iñi¹ li tyə² Dios to² tsá².

16 Joon gajin² Jesús:

—Jaain²¹ tsañ^u¹ gajmaa¹a coon²¹ jmⁱⁱ²¹² li gø¹² tsá². Joon gatø¹¹ fúui¹ tsá² 'e dø¹¹o do.

17 Joon mo gatí² 'ii²¹ 'e dø¹¹ tsá² gasii¹in tsa'leei¹³ tya'a 'in ngajmaa¹³a júu³ 'in tsá² nitø¹¹ø do. Jin²in: “Naná¹-a tyá².”

18 Joon jilee²¹mo ga'láa² 'wii²¹² mⁱⁱ¹i jmⁱⁱ²¹² 'aa²¹². 'In ni fu do gajin²in: “Jmáa² feei¹-'o'o jo ní³ii. No-o tá²gi galoo²¹²oo coon²¹ cwoo¹³ 'wó². Joon 'ná¹ ní³ii nijøø²øø.”

19 'In xeei²¹gi jin²: “Feei¹du-'o'o 'wii²¹² tyiia. Niløø²na 'néei² jmuui¹ joo²¹. 'Inijøø²duu wa'a tí²i jí¹i.”

20 'In xeei²¹gi jin²: “La gangayuu¹³mogi cui² cwóo³oo joon jo lí² ní³ii.”

21 Joon mo gangai² 'in tsa'leei¹³ do, ngajmaa¹²a júu³ ñi¹fii²¹²i do. Joon lí¹ gatí² 'nii²¹-tsi tsafii²¹² do. Joon gasii²¹i tún¹ 'ido: “Jmoonoo cwoo¹³'o jee²¹² 'ná¹ 'e fuu²¹ lo. Cwotee²e jileei²¹ tsá² tañí² coon¹³ tsá² 'wo² sí¹í¹-tsi coon¹³ tsajluui¹³ coon¹³ tsatiui².”

22 Mo ca'loo¹gi x^u joon gajin² 'in tsa'leei¹³ tya'a do: “Nigajmáa³oo to² gaty^u²¹u do. Joon sá²gi li cwá² tsá².”

23 Joon gajin² 'in tsafii²¹² do gasii²¹i tún¹ tsa'leei¹³ tya'a: “Cwoo¹³'o tya'i fu¹ ca tí² fuu²¹ coonti. Cwote²e tsá² tyitsaai²¹² 'in xeei²¹gi cwongí¹, tsu cworøøi²¹ tyiia lo coonti.

24 Tsu fo¹³oo ce jiin¹³ jaain²¹ 'in gatø¹²oo nifu jo idø¹gi jiin¹³ coon²¹ 'y^u'oo² 'e 'uunñi² sá² tya' jmⁱⁱ²¹² tyiia lo,” jin² 'in tsafii²¹² —gajin² Jesús.

Wa'a ingí¹ tsá² coon¹³ Jesús 'ná¹ t^u²¹ jilaa²¹ 'e

'oo¹o

²⁵ Fúu¹mo tsá² ngalín² coon¹³ Jesus. Joon gajjin¹³ Jesús ní¹i joon gajin²in:

²⁶ —Wana 'in 'iin²¹²in jó¹ coon¹³ jna 'ná¹-a li 'iin²¹²in jna. Wana jo 'iin²¹²in jna lí¹gi lagi jmii²¹ joongi lagi sáa³a, lagi tsamí² tya'a, lagi jóon¹on, lagi ruu²¹i, joongi ca fu juncwii²¹ tya'a 'ña'a jo lí² lín²'ido tsá² tyiia.

²⁷ Wa 'in jo náa¹ tyú² tya'a júuin² la ijúuin² jna jo lí² lín² tsá² tyiia.

²⁸ Wana jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'iin²¹²in jmaa¹²a coon 'ná¹, ¿ti jo jéi¹ tyí¹du cwáain¹ xiiati jiin¹² i'ín² wana 'yeei¹?

²⁹ Tsu wana jmoo¹²o tñifuu²¹ joongi gatsá² cúu¹u la jo mo 'yeei¹ 'nñu¹u joon i'láa² tsá² 'wii²¹² ungoø²mo 'i.

³⁰ Ijin²in: “In tsaññu¹ no ga'láa² 'wii²¹² jmaa¹²a joon jo lí² un'yeei¹gi.”

³¹ Wana jaain²¹ róøi¹³ 'iin²¹²in jmáa¹a 'ní³ coon¹³ jaain²¹gi róøi¹³, ¿ti jo cwá²a nifu joon i'i¹-tsi wa'a ilíin² dyái¹ mil 'láa² tya'a ilii¹i 'in dyái² mil 'láa² tya' 'in róøi¹³ jaain²¹gi do?

³² Joon wana jo lí², la 'ii²¹² 'e taain²¹² wíin²gi 'in tsá² róøi¹³ jaain²¹gi do joon isín¹mo tsá² tya'a mñi¹i júu² røø²¹.

³³ La joon jon jmoo²¹ joon jaain²¹ 'naa' 'in jo tuu¹ jilaa²¹ 'e 'oo¹o jo lí² lín² tsá² tyiia.

Mo jo ñi²gi ñi²

³⁴ "Ee tyú²-u ñi² pe wana jo ñi²gi xiiala cwooi¹ 'e liñi²gi tún¹.

35 Jo 'e to² 'in³ gi tya' cwoo^{'13} 'wó² jon'gi tya' poo^{'212} 'oo^{'2}. Ligon dya^{'2} a tsá^{'2}. Jileei^{'21} 'in núu^{'2} cwon^{'13}o.

15

Júu³ cwáain¹ tya' joo'saa^{'21} si'in^{'212}

1 Jileei^{'21} tsá^{'2} cón^{'2} 'laa^{'13} 'e 'nii^{'1} tsá^{'2} coon^{'13} tsá^{'2} røøi^{'21} tsaa^{'2} gangatyéen^{'1} in li siin^{'12} Jesús 'e núu^{'2} júu^{'3} tya'a.

2 'Wii^{'13} joon tsá^{'2} fariseo coon^{'13} tifo^{'2} tya' ley 'laa^{'21} gafaa^{'21} a tya' Jesús jin^{'2} in:

— 'In tsañ^{'13} lo 'ii^{'21} mo jileei^{'21} 'in røøi^{'21} tsaa^{'2} joongi gøø^{'21} o coon^{'13} 'ido.

3 Joon gasii^{'21} i Jesús 'ii 'e cwáain^{'1} lo:

4 — 'In jee^{'212} 'naa' wana 'aa^{'1} i cíein^{'13} joo'saa^{'21} joon tsa'in^{'212} jaain^{'21} jee^{'212} 'ii, çti jo tiui^{'21} 'in catyaa^{'2} do jee^{'212} nuu^{'21} joon tsa'nee^{'12} i 'in jaain^{'21} gi do ca gatsee^{'21} i?

5 Joon mo gatsee^{'21} i gauntseen^{'1} y^{'13} 'nóo^{'1} on jløø^{'13} mo.

6 Joon mo gatyee^{'12} i tya'a gauncaain^{'21} tsá^{'2} seein^{'21} tyá^{'2} coon^{'13} coon^{'13} tsá^{'2} néei^{'1} co' li tyín^{'1} in. Joon gasii^{'21} i: “Jløø^{'13} naa' jmaa^{'2} aa' coon^{'13} jna tsu nigatsee^{'13} moo 'in joo'saa^{'21} 'in ga'in^{'1} tyiia do.”

7 La joon jon fuu^{'212} uu 'naa' mo joo^{'21} -tsi jaain^{'21} tsá^{'2} røøi^{'21} tsaa^{'2} jløøi^{'13} gi 'áai^{'1} fu ñ^{'13} fu 'wii^{'13} 'ii lagi 'in noventa y nueve tsá^{'2} 'in jo 'oo^{'1} o tsaa^{'2}, 'in jo 'ná^{'2} jaa^{'21} -tsi.

Júu³ cwáain¹ tya' cuu^{'2} si'in^{'212}

8 Faa^{'21} gi Jesús:

—Wa' jaain²¹ tsami² 'in 'oo¹o dyá² cuu² joon ganga'in¹ coon²¹ cuu² do, ¿ti jo dyi'¹i coon²¹ jí² joon 'ya'¹a inuu do? Coon²¹ tún² 'noo'¹o ca gatsaa'²¹a.

⁹ Joon mo gatsaa'²¹a joon uncaain²¹ tsá² seein²¹ tyú² coon¹³on coon¹³ tsá² 'in néei¹ co' li tyín¹in. Joon sii'²¹i 'ido: “Jløø'¹³naa' jmaa²aa' coon¹³ jna tsu nigatsaa'²¹oo cuu 'e nga'in¹.”

¹⁰ La joon jon fuu²¹²uu 'naa', jløø'¹³mo ángeles tya' Dios mi jaa'²¹-tsi xufiin¹³ jaain²¹ tsá² 'in røøi²¹ tsaa².

Júu³ cwáain¹ tya' jaain²¹ simii'²¹ 'in gatiui²¹ jmii'²¹

¹¹ Gajin²in jon Jesús gasii'²¹i tsá²:

—Lawa jaain²¹ tsañuu¹ 'aa¹i gáí¹ simii'²¹ tya'a.

¹² Joon jaain²¹ 'in xaai²¹gi do gasii'²¹i jmii²¹: “Ñu'², cwo'²o jna jiiin¹³ tyiia tya' cwoo'¹³ 'wó² 'e gatii'²na.” Joon gajmaa¹a jmii²¹ do jmai'²xu jee²¹² 'ii jilaa'²¹.

¹³ Xu-u ngoo²¹gi joon 'in xaai²¹gi do gajmaa¹² caain²¹ jilaa'²¹ 'e 'oo¹o. Joon gangóo¹ coon²¹ fuu²¹ li wíin². Joon do-o ga'íin² cúu¹u jilaa'²¹ coon¹³ 'e gó².

¹⁴ Joon mo gatsá² cúu² do ga'í² coon²¹ 'oo² 'e fuu²¹ li ngóo¹on do. Joon gatsá² un'aa²i.

¹⁵ Joon ganga'náa² to² jmáa¹a coon¹³ jaain²¹ tsá² seein²¹ 'e fuu²¹ do. Joon 'idogi gasii¹ ni 'ido li roon¹ 'wó² tya'a 'e tsa'áa¹i ní¹.

¹⁶ Joon 'áa¹mo gali'iin²¹²in unrøø²i tu'²u coon¹³ jilaa'²¹ 'e gø'² ní¹ do. Pe jiiin¹³ jaain²¹ jo 'in cwo¹.

¹⁷ Joon ga'i¹-tsi: “Jøøi'¹³ tsa'leei'¹³ 'in jmoo¹o to² tya' nu'³uu saai²¹gi 'e gø'²ø joon jnagi fu lo júun³na 'oo².

18 Nii¹³ moo fu li tyín¹ ñu³uu. Joon fuu²¹²uu: Ñu³, fee¹ niga'lee²¹na tyani Dios joongi tyani'i.

19 Joon jo cwooi¹ 'e jmaa²gi'i yuun²¹ tyi'i jna. Jmaa¹³ cwáain¹ lawa jaain²¹ tsa'leei¹³ tyi'i jna."

20 Joon gangaa¹³mo fu tya jmii²¹.

'Wíin²gi 'ná¹ tyee¹²i li siin¹² jmii²¹ mo ganí²in jmii²¹ 'ii. Galifee¹mo-tsi 'wii²¹² tya'a. Joon gangóo¹o cwiin¹ ngajeen² ni 'ido. Joon ga'ii³mo 'ido. Joon garin¹in joongi gacu¹u 'oo² 'ido.

21 Joon gasii²¹i jóon¹ 'ii: "Ñu³, niga'lee²¹moo tyani Dios joongi tyani'i. Jo tii²gii 'e fo²'o yuun²¹ tyi'i jna."

22 Pe jmii²¹ dogi gasii²¹i tsa'leei¹³ tya'a: "Tyi² goon' jmoono coon²¹ 'mi² 'e tyú²gi la jee²¹² jilaa²¹, joon tyiin¹³goon' yuun²¹ tyiia lo. Joongi toon²¹goon' ñi³ unnii²¹² cwoo²¹o. Joongi 'øøi¹³ goon' mii²i.

23 Joon cwotée¹ee' jaain²¹ joo²¹ xuui²¹² 'in na'ooiin¹³. Joon jngaa¹³naa', cwotyé³e' joongi cwojmoo²¹o' jmii²¹².

24 Tsu 'in yuun²¹ tyiia lo líi²na 'e nijuun²¹mo pe nano nigacwa²mo tún¹. 'In ninga'íin¹³mo pe gatsee²¹moo'o tún¹." Joon ga'láa² 'wii²¹² jmaa¹a jmii²¹².

25 'La jee²¹² joon 'in jóon¹ 'in nifee¹gi jee²¹² to² taain¹. Joon mo gatyee¹²i tyan' co' 'núu¹u joon ganúu² nináa¹ súuin¹³.

26 Joon gatø¹ø jaain²¹ 'in tsá² do joon gaunngii¹i 'ee jmii²¹² nináa¹.

27 Joon gajin² 'in tsá² do: "Nigacwa²mo ruu²¹mo'o. Joon gatyu² ñu²'u to² gajngaa¹²i

jaain²¹ joo²¹ 'ooiin¹³ tsu gacwa²mo tyú¹mo jo tsaa^{13a}.”

²⁸ Joon gatsá² 'nii²¹-tsi 'in ruu²¹i nifeei¹gi do. Joon jo 'iin²¹²in tsa'ii²¹ fu tsi. Joon gacwo¹¹ jmi²¹ 'e gami¹i tyani 'ido 'e tsa'ii²¹.

²⁹ Pe gajin² 'in simii²¹ gasii²¹i jmi²¹: “Niñii²¹o'o joo¹³ jiiin²¹ 'e nigajmáa³aa to² tyani'i. Pe jiiin¹³ coon²¹ 'naa¹³ jo mo cwoo¹³o jna jiiin¹³ jaain²¹ chivo-pi' 'e jmáa³aa jmi²¹² coon¹³ tsá² seein²¹na tyá² coon¹³.”

³⁰ Pela no 'e gacwai² 'in yuun²¹ tyi'i no. Nga'ín¹in cúu²u coon¹³ tsamí². Joon gajngáa¹³u'un 'in joo²¹ 'ooiin¹³gi no.”

³¹ Joon gajin² jmi²¹ do: “Yuun²¹ tyi', coon²¹ tøø²mo tyín¹u'un coon¹³ jna. Joon jilaa²¹ 'e 'ó³oo lo 'e tyi-o'o.

³² Joon nano tyiin²mo jmoo²¹o' jmi²¹² joongi jløø¹³na' tsu 'in ruu²¹u 'e líi²na najuun²¹mo pe cwa²mo tún¹. Líi²na 'e ninga'ín²mo joon nigatsee²¹moo'o tún¹.”

16

Júu³ cwáain¹ tya' tsa'leei¹³ 'in gajmaa^{1a} 'e gó²

¹ Gajin²in jon Jesús sii²¹i tsá² tya'a:

—Galiseein²¹ jaain²¹ ñi'fii²¹² sá² cuu² joon seein²¹ jaain²¹ 'in tyu² to² tsa'leei¹³ tya'a. Joon gajma^{2a} tsá² 'in ñi'fii²¹² do júu³ 'e 'in tsá² tyu² to² do 'áai¹ 'iin²in cuu² tya'a.

² Joon 'in ñi'fii²¹² do gatø¹ø 'ido. Joon gasii²¹i: “¿Tí jo² 'e sii²¹ tsá² jna cwáain¹ tyi'i? Joon¹²du'u

cwáain¹ to² jmoo²o tsu jo jmáa²gi¹ to² coon¹³ jna. Jo cwooi tyu²gi¹ to² tsa'leei¹³ tyiia no.”

³ Joon ga'i¹-tsi 'in tsá² tyu² to² do: “¿Ee ijmaa³aa? Tyí¹mo ñi'fii³ii jna jee²¹² to² tya'a. Jo 'waa²¹ pí² 'óo³oo wa'a jmáa³aa to² jee²¹² tyiia²¹ joon 'óo³oo fa'ii²¹ wa'a mí³ii caridad.

⁴ Ñi³oo 'ee jmáa³aa 'e 'ii²¹mo tsá² jna inuu tya'a mo jo to² 'óo³gii.”

⁵ Joon gatø¹ø ti' jaain²¹ ti' jaain²¹ 'in røøi²¹ tya' ñi'fii²¹²i. Joon gaunngii¹i 'in nifu: “¿Xiati røø²¹u tya' ñi'fii²¹i'?”

⁶ 'Idogi jin²: “Røø²¹moo cíein¹³ barril aceite.” Joon 'in tsá² tyu² to² do sii²¹i 'ido: “Lo-o saan¹³aan mo'jí² tyi'i. Ní²du' jmoonoo joon jmáa² coon²¹ 'e coon²¹ tsa²gi.”

⁷ Joon gaunngii¹i 'in xeei²¹gi tún¹: “'Nugi, ¿xiiagi ti røø²¹u?” 'Idogi jin²in: “Cíein¹³ 'motuu¹ trigo.” Joon gasii²¹i: “Lo-o saan¹³aan mo'jí² tyi'i. Jmáa² coon²¹gi jiiin¹³ ochenta.”

⁸ Pe galili²i ñi'fii²¹² do 'e líi¹ 'øøi²¹-tsi 'in tyu² to² do coon¹³ 'e gajmaa¹a do. Tsu li²gi tsá² 'in jo tsaa²-tsi Dios coon¹³ 'e jmoo¹o la jaain²¹ la jaain²¹ lagi 'in tsaa²-tsi Dios.

⁹ 'Fuu²¹² jna 'naa' —jin² Jesús— jmáa² 'naa' 'in liseein²¹ tyú² coon¹³ 'naa' coon¹³ 'e 'oo²oo' fu juncwii²¹. Joon mi tyá¹ jilaa²¹ 'e sá² fu juncwii²¹ iseen²¹mo 'in 'ii²¹ 'naa'. In'ii²¹ 'naa' li taan²¹²naa' coon²¹ tøø²mo.

¹⁰ 'Wa jmoo¹ tsá² 'e tyú² fiin¹³ capii³ 'e 'oo¹o, ijmaa¹o 'e tyú² jon wa'a sá² 'láai². Pe wana coon²¹ too² tya' capii³, icon²¹o jon too² tya' 'e 'láai².

11 Wana jo jmoo^{2oo} tyá² coon¹³ jilaa²¹ 'e sá² fu juncwii²¹ lo 'e jo tyiin² xiiala líi^{2naa} icwo^{1o} Dios 'naa' 'e sá² 'e tyiin² la jai².

12 Wana jo gajmaa^{2aa} røø²¹ coon¹³ 'e sá² tya' 'inxeei²¹ jo cwooi¹ cwo^{1o} 'naa' 'e tyii' yaanaa'.

13 'Ce jiiin¹³ jaain²¹ tsa'leei¹³ jo lí² jmaa^{1a} to² tyu² gáí¹ ñi'fii²¹². Tsubi nili'ee¹ mo jaain²¹ joon 'in jaain²¹ gi do nili'nee²¹ mo si ilityúu¹ mo coon¹³ jaain²¹ joon coon¹³ 'in jaain²¹ gi do gó^{2o} liseein²¹. Jo lí² 'iin²¹² tsá² Dios la jee²¹² 'iin²¹² in cuu².

14 'In tsá² fariseo do 'in líi¹ 'iin²¹² in cuu² núu^{2o} jilaa²¹ 'elo. Joon gaungøø¹ mo Jesús.

15 Joon gajin² Jesús sii²¹ 'ido:

—Ngii²¹ naa' coon¹³ 'e tyá² jee²¹² tsá² pe ñi¹ Dios 'ee líi^{2naa}'. Jilaa²¹ 'e 'øøi²¹ -tsi tsá² 'e tyiin² 'e joon 'e 'ee¹ mo Dios.

'Ná² untsiin¹ ley tya' Moisés

16 Jin² Jesús:

—Ca mo jó¹ Wó³ gaty^u^{2u} to² 'e ley tya' Moisés coon¹³ 'e júu³ tya' tsá² cwo¹ júu³ tyá² cali. Ca 'yia¹³ joon galisá² júu³ tyá² xiiala mi tyu² Dios to² tsá². Joon jilee²¹ mo cwo¹ pí² tsataai²¹² li tyu² Dios to².

17 'Tyan¹ gi to² jo tsín¹ jiiin¹³ coon²¹ letra tya' ley la coon²¹ gi 'iin² coonti jilaa²¹ yu¹ fu juncwii²¹ coon¹³ cwo¹³ fu juncwii²¹.

Jesús 'e^{2e} tsá² 'e tsaa² fee¹ wa'a 'øøi¹ tsá² tsamí² tya'a

18 'Wana jaain²¹ tsañuu¹ 'ee¹ mo tsamí² tya'a joon cui² cwo²¹ coon¹³ 'in xeei²¹ fee¹ tsaa²

'noo¹on. Joon wana cui² tsá² cwoo²¹ coon¹³ 'in tsamí² do la joon jon fee¹ tsaa² 'noo¹on.

Cwáain¹ tya'jaain²¹ tsá² sá² cuu² coon¹² Lázaro

19 Gajin²in jon Jesús gasii²¹i tsá²:

—Lawa jaain²¹ tsá² sá² cuu² 'in tyi¹ jmaai¹³ siin³ tyú² joongi 'ya²gi. Joon la coon²¹ jmii²¹² jmaa¹a jmii²¹² coon¹³ 'e 'ya²gi liili¹.

20 Galiseen²¹mo jon jaain²¹ tsá² tañí² 'in sii²¹ La². La tøøi² ngúu¹u sirøøi²¹ 'mi². Joon gacwó²o ni wó² 'ooca'nú¹ tya' 'in tsá² sá² cuu² do.

21 'In tsá² tañí² do 'iin²¹²in røøi²¹ tu²u coon¹³ jilaa²¹ 'e xuu²¹ 'wii²¹² mesa li gø² 'in tsá² sá² cuu² do. Joon cagi² tsii²¹ jalín² li tyíin¹in 'e 'lu²u li jgoo²¹ tya'a.

22 Coon²¹ jmii²¹² gajuun²¹mo 'in tsá² tañí² do. Joon ángeles gatøø²mo 'ii 'e cwaa¹ coon¹³ Abraham fu ñu¹fú². La joon jon gajúun²mo 'in tsá² sá² cuu² do. Joon ga'aa¹mo tsá² 'ii.

23 'In tsá² sá² cuu² do 'áai¹ ganí²in wúu¹ li tsalín² 'in najúin². Joon gasaa¹³a unní¹i. Joon wíin² ganí²in Abraham coon¹³ La².

24 Joon ga'oo¹o jin²in: “Nuu¹u' Abraham, fúu² cwolín²un jna. Síi²in La² no cwoun'lá²xu unniicwoo²¹o coon¹³ jmii²¹. Joon cwojaa²¹², cwouncwii²¹xu unniisii¹³ii tsu líi¹ móo³oo wúu¹ jee²¹² jí² lo.”

25 Pe joon gajin² Abraham: “Yuu²¹ tyi', cwotii¹³du-'o'o 'áai¹ tyú² 'íi¹-'o'o mo gateen²¹²un fu juncwii²¹. Joon La² logi 'áai¹ gó² gangii¹. Joon nano tyú² seen²¹ lo. Joon 'nugi² moo²o wúu¹.

26 Coon²¹gi 'e sá² lo. Sá² goon²¹ juu¹³ cwó² jee²¹² jna'a coon¹³ 'nɯ. Jileei²¹ 'in 'iin²¹²in tsalín² fu no jo lí². La joongi jileei²¹ 'in 'iin²¹²in jalín² li' lo jo lí².”

27 Joon gajin² 'in tsá² sá² cuu² do: “Míi³ɰ tyani'i jon, ñɯ³ Abraham, sɰ²¹u La² no fu tya' ñɯ³ɯɯ.

28 Seen²¹mo 'ñéei²gi ruu²¹na. Cwofee¹i la joon jon jo cwo²o wa'a jalín² lo 'a li tyafo² ní² tsá² wúu¹.”

29 Pe joon gajin² Abraham gasii²¹i 'ido: “Oo¹-o 'ido jilaa²¹ 'e nigajin² Moisés coon¹³ tsá² cwo¹ júu³ tyá². Li²-i unjii²¹o 'ido júu³ tya' 'ii.”

30 Joon gañii¹ 'in tsá² sá² cuu² do: “E ja²mo, ñɯ³ Abraham, pe wana tyíia¹ jee²¹² 'ii jaain²¹ 'in nigajúin² ija²a-tsi.”

31 Joon gajin² Abraham: “Wana jo 'iin²¹²in núu³ júu³ tya' Moisés coon¹³ tsá² cwo¹ júu³ tyá² jon'gi inúu²un júu³ tya' jaain²¹ 'in nigajiin¹ jee²¹² 'lii²¹².”

17

Tsaai¹³ wa'a un'leei²¹ tsá² tsaruu²¹i

1 Gajin²in jon Jesús gasii²¹i tsá² tya'a:

—'Láa²mo sá² 'e jmoo¹ un'leei²¹ tsá² pe fúu² 'in tsá² jmoo¹ un'leei²¹ 'in xeei²¹ do.

2 'Áai¹gi tyá² tya'a wa'a 'ñɯ¹ tsá² coon²¹ too¹ lúu¹u joon pín¹in tsi jmi'ñi¹³ la coon²¹ jo jmáa¹a i'leei²¹gi 'in xuui²¹² lo.

3 Un'øøi¹duu' yaanaa' coon²¹ tún².

'Wana jmaa¹a ruu²¹u 'e gó² tyi'i joon fu²u: “Jo jmaa²gi'i.” Joon wa gaunsii²i 'e 'i¹-tsi jmáa² feei¹-o'o 'wii²¹² tya'a.

4 X_ufiin¹³ dyía¹ naa¹³ la coon²¹ jmii²¹² gajmaa^{1a} 'ido 'e gó² tyi'i pe joon dyía¹ naa¹³ cwooi¹ sii²¹ 'n_u: “Jo jmáa³gii.” Cwooi¹ jmaa²o'o feei¹-o'o 'wii²¹² tya'a.

Xiiala ilitsáai¹gi-tsi tsá²

5 Joon gajin² tsá² tya' Jesús sii²¹ 'ii:

—Jmáa² 'e lijai²gi-tsii'i 'n_u.

6 Joon gajin² Jesús:

—Wux_u tsáai¹du'-oo' fiin¹³ la ti camí¹³ jún² jon² tasa lí²-i fú²uu' 'e 'mó² fee¹ lo: “Ráain²du'u no cwojñí²i 'wo'o tsi jmi'ñi¹³.” Joon ninúu²o 'e 'mó² do júu³ tyii'.

Jilaa²¹ 'e 'ná¹ jmá² tsá² 'e tyiin²

7 'Wana 'in jee²¹² 'naa' seein²¹ jaain²¹ tsa'leei¹³ tyii' 'in jaai¹³ jee²¹² to², ngajii²¹i si nga'aai¹ joo²¹ 'ee, x_ufo'o fú²uu': “Ngii²¹², ní²i, tyee³ 'í¹.”

8 Jon' la joon tíi² faa²¹ tsá². Tyú²gi isii²¹ tsá² 'ii: “Tyá¹ tyú² 'e d_oo¹³o. Cwoo¹³-o'o tyá¹ tyú² d_oo¹³o joongi 'e duu¹³uu joon mi yuui¹³ joon 'uu¹²u, c_oo¹²o.”

9 ¿Ti cwooi¹ cwo¹o 'maai¹³ tsa'leei¹³ tya'a mo jmoo¹o jiiin¹³ to² 'e ty_u²u?

10 La joon jon 'naa', mi yuui¹³ jmaa²aa' jilaa²¹ to² ty_u² Dios 'ná¹ fó²oo': “Tsa'leei¹³ tyio'o jna'a 'in jo 'ee to² ti ts_u nigajmoo²¹o'o jiiin¹³ 'e 'ná¹ jmoo²¹o'o.”

Jesús un'láai² dyéi¹ tsá² 'in líi² jmoowúu¹ jg_oo¹i²¹

11 Mo gangóo¹ Jesús la fu¹ 'yuui fu Jerusalén. Gangí¹in la caain²¹ li sii²¹ Samaria coon¹³ Galilea.

12 Mo gatyí¹a coon²¹ fuu²¹ pi³. Joon ga'wooi²¹ dyéi¹ tsá² 'in líi¹ jmoowú¹ jgøøi²¹. Pe wíin² ga-jaan¹ li siin¹²in Jesús.

13 Joon ga'oo¹o jin²in:

—Jesús, Tifo², fúu² cwolín²un jna'a!

14 Joon mo gajøøi² Jesús 'ii joon gajin²in:

—Cwolín²naa' cwo'ee¹³naa' untsá² yaanaa'.

Joon la 'ii²¹² ngalín² fu¹ joon ga'láa²mo.

15 Joon jaain²¹ jee²¹² 'ii do mo ganí²i 'e ga'láa²mo joon gaci¹³o cwoo¹o 'maai¹³ Dios coon¹³ júu³ tá² líi¹.

16 Joon gasii²¹i wojní¹i tyani Jesús. Joon gaxiia¹ ní¹i gajun²un ca ti ni 'wó² 'e cwoo¹o 'maai¹³ Jesús. Joon 'in tsá² lo seein²¹ li sii²¹ Samaria.

17 Joon gajin² Jesús:

—¿Ti jo ga'láai² ce ji dyéi¹ do? ¿'Náai¹³gi 'in ñúi²gi do?

18 ¿Ti jiin¹³ ino-o tsá² coon²¹ fuu²¹ nigaci¹³o cwoo¹o 'maai¹³ Dios?

19 Joon gasii²¹i 'in tsañuu¹ do:

—Ráan²un no. Cwei². Niga'láa²mo'o tsu jo²o gali²u'u.

E² Jesús tsá² xiiala mi cwá² 'e tyu² Dios to² tsá²

20 Tsá² fariseo gaunngii¹i Jesús líi²¹² mi cwá² 'e tyu² Dios to². Joon gajin² Jesús:

—Mi cwá² 'e tyu² Dios to² joon² wa'a coon²¹ 'e lí² jøø² tsá².

21 Jo lí² wa'a jin² tsá² 'elo si 'e do-o 'ee. Tsu nigali²-i 'e tyu² Dios to² jee²¹² 'naa'.

22 Joon gasii²¹i Jesús tsá² tya'a:

—Nicwaa²¹² jmi²¹² mi li 'iin²¹²naa' jøø²øø' 'e jmi²¹² 'e jna-a, 'in Ruu²¹na Tsá², 'láa² 'wii²¹² tyu^{2u} to². Joon jo lí² jøø² 'naa'.

23 Joon isii²¹ tsá² 'naa': “Lo-o siin¹²in”, si “Do-o siin¹³in”, 'ee. Pe jo cwolín²naa' coon¹³on.

24 Tsu lawa coon²¹ jí² cwaain² 'ná³ 'e jná² joo²¹ ca ti' cataain²¹ li' caluu fu juncwii²¹ la joon jon jna 'in Ruu²¹na Tsá² mi cwá² jmi²¹² tyiia.

25 Pe jéi¹ nifu 'ná¹ mó³oo wúu¹ lili¹. Joon tsá² seein²¹ nano 'in jo 'e 'ii²¹ jna.

26 Jiin¹³ la galí² jmi²¹² mo seein²¹ Noé la joon jon ilí² jmi²¹² mi gó² jna 'in Ruu²¹na Tsá².

27 'Gø¹²ø tsá² joongi 'un² tsá² joongi cui² cwoo²¹ tsá². Joon gacwooi¹ tsá² jamí¹ⁱ 'e cui² cwoo²¹ ca jmi²¹² mo ga'í² Noé fu tsi barco do. Joon gajó² coon²¹ jmi¹ joon jilee²¹ mo gajúun² mo jon.

28 La joon galí² mo seein²¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Lot. Gø¹²ø joongi 'un²un. Joon galó² joongi 'ni¹ⁱ. Jñii¹ tsá² joongi jmoo¹³ tsá² 'ná¹.

29 Pe mo gacwo'í¹ Lot 'e fuu²¹ Sodoma Dios gasii¹in coon²¹ jmi¹ 'e lí² jí² caai¹³ cuun²¹² 'e coo²¹. Joon gatsee²¹ mo jileei²¹ 'in néei¹ fuu²¹ do.

30 La joon ilí² mi jnee²¹na 'in Ruu²¹na Tsá².

31 'Mo ti jmi²¹² joon wana 'in téein² yu' 'ná¹ joon 'oo¹o jilaa²¹ si'mo² inuu tya'a jo cwoxaa¹ ja'woo¹²o. Joon wa' 'in téein²¹ jee²¹² tyiia²¹ jo cwojaa²¹i fu tya'a.

32 Cwotii¹³-'oo' 'e galí² tya' tsamí² tya' Lot.

33 Jileei²¹ 'in 'iin²¹²in tiin¹³ fu juncwii²¹ tya'a i'ín²mo joon. Pe jileei²¹ 'in 'ín² fu juncwii²¹ tya'a

tiin¹³mo joon.

34 "E la ja²mo fo³oo: 'E 'woo¹ joon wana teei¹³ gáí¹ tsá² ni coo'mó² yatée³ee jaain²¹, 'in jaain²¹gi jan¹.

35 Gái¹ tsamí² taai²¹² tsii¹i caain²¹, yatée³ee jaain²¹ 'in jaain²¹gi jan¹.

36 Gái¹ tsañu¹ taain²¹² jee²¹² to² yatée³ee jaain²¹ 'in jaain²¹gi jan¹.

37 Mo ganú² tsá² tya'a 'elo joon gaunngii¹:

—¿Xiiala li ilí² 'elo, Ña'ñu¹u'?

Joon 'ii-gi gajin²in:

—Jileei²¹ 'in jo cwoi¹ 'ña'a 'e tyu² Dios to² 'ii i'ín²mo.

18

Júu³ cwáain¹ tya' jaain²¹ tsamí² nñí² coon¹³ tsá² jmoo¹ 'ii²¹

1 Joon gasii²¹ Jesús tsá² 'e cwáain¹ lo 'e 'ee¹ xiiala 'ná² faa²¹a tsá² júu³ tyú² joon jo cu²-tsi coon¹³ Dios.

2 Joon gajin²in:

—Lawa coon²¹ fuu²¹ galiseein²¹ jaain²¹ tsá² jmoo¹o 'ii²¹. Jo tsa²-tsi Dios jon'gi un'goo²¹ tsá².

3 Fuu²¹ do-o jon seein²¹ jaain²¹ 'yia'nñí² 'e coon²¹ tøø²mo tsafee¹²i 'in tsá² jmoo¹o 'ii²¹ do. Tsamii²¹ 'e jmaa¹ 'ido 'ii²¹ coon²¹ mii¹³ 'e seein²¹ coon¹³ 'in 'eei¹ 'ii.

4 Wóo²-o 'áai¹ nangóo¹ 'e jo 'iin²¹²in 'in tsá² jmoo¹o 'ii²¹ do 'e jmáa¹ 'ii²¹. Joon mo galicii²¹gi ga'i¹-tsi: "Jo tsa²-tsii Dios jon'gi tsá² un'góo³oo pe

tsu 'wii'¹³ untyí²in 'in tsamí² lo jna jmaa³oo 'ii'²¹ tya'a

⁵ la coon'²¹ jo untyín²gi jna.”

⁶ Joon gajin'² Jesús:

—Núu²duu' 'e 'øøi'²¹-tsi tsá² júu³ tya' 'in tsá² jmoo¹o 'ii'²¹ 'e gó² do.

⁷ ¿Ti líi²naa' 'e li'íi'²¹²-i Dios un'øø'¹i tsá² tya'a, 'in nigatyii'¹²in, 'in nimí¹i tyaní¹i la 'woo¹ la jmi¹?

⁸ Fuu²¹²uu 'naa' 'e la jmoonoo-ijmaa^{1a} 'ii'²¹ tya' 'ido. Pe jna-a, 'in Ruu'²¹na Tsá² mi yíi³aa, ¿ti liseein²¹gi tsá² ni cwoo'¹³ juncwii'²¹ 'in tsaá'²gi-tsi jna?

Júu³ cwáain¹ tya' jaain²¹ tsá² fariseo coon'¹³ jaain²¹ 'in cón² 'laa'¹³ 'e 'ni¹ tsá²

⁹ Gasíi'²¹i jon Jesús coongi cwáain¹ tya' 'inlíi¹³ 'in jmaai'²¹ yaai 'e tyú¹-i joon un'woo¹i tsá² catyaaí²gi. Joon jin'²in:

¹⁰ —Gái¹ tsañuu¹ ngalín² fu cwo'¹. Ngafaa'^{13a} júu³ tyú². Jaain²¹ jee²¹² 'ii líi¹i tsá² fariseo, 'in jaain²¹ dogi líi¹i tsá² cón² 'laa'¹³ 'e 'ni¹ tsá².

¹¹ 'In tsá² fariseo do siin'¹²in, joon gafaa'^{21a} la lo: “Ña'ñu'^{1u} Dios, cwóo³oo 'maa²u'un tsu² jo líi¹na la líi¹ 'in tsá² catyaaí² do. Jo líi¹na la 'in jmoo¹o 'uun²¹, lagi 'in jo nuu'¹³. Jo líi¹na la líi¹ tsá² 'in fee'²¹i tsamí². Ce jiiin'¹³ capii'³ jo líi¹na la líi¹ 'in cón² 'laa'¹³ 'e 'ni¹ tsá² lo.

¹² Tú² fu 'gø¹³øø tyiaañi'¹ la coon²¹ semóo¹³. Joon cwo'³oo 'nu coon²¹ 'e jee²¹² dyá² 'ii'¹³ 'e gajna'^{2aa}.”

13 Pe 'in tsá² cón² 'laa¹³ 'e 'nñi¹ tsá² do wíin² ga-
jaan¹. Joon jo tá²-tsi saa¹²a unní¹i fu yu' juncwii²¹.
Jiin¹³ 'e gajmaa¹a tyuun¹ nitsi¹-o. Joon gafaa²¹a:
“Ña'ñu¹' Dios, cwolifee¹mo-'o'o 'wii²¹² tyiia tsu
'áa¹mo røø²¹na tsaa².”

14 'E la ja²mo fo³oo 'e nigauntyú¹mo Dios 'in tsá²
cón² 'laa¹³ tya' 'e 'nñi¹ tsá² do pe 'in jaain²¹ do jiin¹³
la lí²mo lí²i. Tsu jileei²¹ 'in jmaa²¹i yaai cøø¹³gi
xujoon li'weei²¹gi 'ii pe jileei²¹ 'in un'weei²¹ yaai
joon licøø¹³gi.

Uncwaa³i Jesús xuui²¹²

15 Jajée¹mo tsá² xuui²¹² tya'a li siin¹² Jesús 'e
taan¹ cwoo²¹ tya' 'ido. Pe joon mo ganí¹ tsá² tya'a
ga'láa² 'wii²¹² 'øø¹³mo jileei²¹ 'in jajée¹ xuui²¹² do.

16 Joon gatø¹ Jesús 'in xuui²¹² do. Joon gajin²in:
—Cwóo²oo' cwojalín² xuui²¹² tyaní³ii joon jo
'øø²¹²naa' tsu li tyu² Dios to² lín² jmai² 'in lí¹in la
'ii-o jon.

17 'E la ja²mo fo³oo jileei²¹ 'in jo cwoo¹ 'e tyu²
Dios to² 'ii lawa jaain²¹ xuui²¹² jo lí² tsataai² li tyu²
Dios to².

Jaain²¹ tsá² sá² cuu² fee²¹i Jesús

18 Jaain²¹ 'in tyu² to² gaungii¹i Jesús:
—Tífo² tyú¹i, ¿'ee 'ná² jmáa³aa 'e tiin¹³na
juncwii²¹ tyiia?

19 Joon gasii²¹ Jesús 'ii:
—¿'Ee lí¹i fu²'u jna 'in tyú¹i? Jaan²¹mo 'in tyú¹i
seein²¹gi, jiin¹³ 'ña'a Dios.

20 Ñí³o'o jiin¹³ la to² tyu² Moisés: “Jo foo¹³o
tsamí². Jo jngáa¹u'un tsá². Jo jmaa²¹a 'uun²¹. Jo

jmaa²a júu³ tajuu²¹. La joon jo con²¹on tsá² tóo² ce jiin¹³ jaain²¹. Cwoli'gøø¹²¹mo'o ñu²¹u coon¹³ saa²¹a.”

²¹ Joon gajin² 'in tsañuu¹ do:

—Jilaa²¹ 'elo nigalinuu¹³uu ca la mo xuu²¹²mo.

²² Moganúu² Jesús 'elo joon gajin²in:

—Coon²¹gi 'e 'ná² jmaa²¹a. 'Ní³i jilaa²¹ 'e 'oo²-o'o joon cwo²¹o tsá² tañí². Joon lí¹gi ili'oo²-o'o ñu¹fú². Mi yuui¹³ joon na¹ coon¹³ jna.

²³ Pe mo ganúu² 'in tsanuu¹ do 'elo 'áai¹ fa'í³ gajmaa¹a tsu¹ 'áa¹mo sá² cuu² tya'a.

²⁴ Mo gani² Jesús xiiala fa'í³ jmaa¹a joon gajin²in:

—j'Áa¹mo tyan¹ to² cwóoi¹ tsá² sá² cuu² yaai wa'a tyu² Dios to² 'ii!

²⁵ 'Áai¹gi tyan¹ to² tya' jaain²¹ camello 'e ngíi¹ too²¹ lí ngíi¹ ñi¹ tya' moocúu³ lagi jaain²¹ tsá² sá² cuu² tsa'ii¹in ñu¹fú².

²⁶ 'In ganúu² 'elo gajin²in:

—¿Xiiagi la itiin¹³ tsá²?

²⁷ Joon gajin² Jesús:

—Jilaa²¹ 'e jo lí² jmaa¹a tsañuu¹ lí²-i jmá¹ Dios.

²⁸ Joon gajin² Tú³:

—Ña'ñu¹u, jna'a nigatuu²¹²oo'o jilaa²¹ 'e 'oo²¹o'o joon nijalii²¹i'i coon¹³ 'nu.

²⁹ Joon gajin² Jesús:

—'E la ja²mo fo³oo, 'e doñi'iin si tuu²¹ 'núu¹u si tiui² sáa³a jmí²¹ 'ee si ruu²¹i 'ee si tsamí² tya'a 'ee si jóon¹ 'ee 'wii²¹² tya' cwáain¹ 'e tyu² Dios to²

³⁰ lí¹gi 'ii²¹i fu juncwii²¹ lo. Joon mi júun²in 'ii²¹mo jon coon²¹ juncwii²¹ tya'a 'e ta²a coon²¹ tøø²mo.

Jesús jmoo¹o júu³ 'e ti li júun²in

³¹ Jesús gatø¹ø coon²¹ ji dyatuuin¹ tsá² tya'a joon gasii²¹i 'ido:

—Nano tsa²¹a' fu Jerusalén. Do-olí² tsín¹ jilaa²¹ 'e gafaa²¹a tsá² gacwo¹ júu³ tyú² calií cwáain¹ tya' 'in Ruu²¹na Tsá².

³² Ijaan²¹in tsá² 'ii tyani tsá² jalín² wíin². Joongi niungøøi¹ tsá² 'ii. Joon ijmee²¹i tsá² 'ii. Joongi i'ñi¹ tsá² tya'a.

³³ Joongi ipóoi² tsá² 'ii. Mi yuui¹³ joon ijnga²mo tsá² 'ii. Pe mi ti² 'ni¹ jmii²¹² ijiin¹o jee²¹² 'lii²¹².

³⁴ Pe 'idogi coonti jo ga'øøi²¹-tsi. Jo ñi¹ 'ee 'e sii²¹ Jesús 'ii. Lawa coon²¹ júu³ 'e jo ñi¹ xiiala 'ee i'øøi²¹-tsi.

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsá² tiui² seein²¹ Jericó

³⁵ Xuu 'ná²gi 'e tyí¹a Jesús fuu²¹ Jericó. Jaain²¹ tsá² tiui² tyíin¹in caai¹ fu¹ mii¹ caridad.

³⁶ Mo ganúu²un ningíi¹i tsá² fúui¹ lii¹ joon gaunngii¹i tsá² 'ee-gi galí².

³⁷ Joon gajin² tsá² 'e Jesús tsá² Nazaret 'in ngíi¹i no.

³⁸ Joon ga'oo¹o 'in tsá² do jin²in:

—¡Jesús, Joon¹ David, fúu² cwolín²un jna!

³⁹ Pe 'in tsá² do 'in ngalín² nifu gasii²¹i 'ido:

—Ca tii², jo to²'o mii¹³.

Joon jo cwofaa²¹gi 'ido. Pe 'ii coon²¹ 'ii¹³gi tá² 'oo¹o:

—¡Joon¹ David, fúu² cwolín²un jna!

⁴⁰ Joon gajan¹ Jesús joon gatyú²to² 'e tsatee²¹² tsá² 'ido. Joon mo gatyí¹a tyan² joon gaunngii¹i Jesús 'ii:

41 —¿'Ee 'iin²¹²u'un ijmáa³aa tyi'i?

Joon gañi¹ 'in tsá² tiui² do:

—Ña'ñu¹u', 'iin²¹²na ijóø³oo.

42 Joon gajin² Jesús:

—Jóø²o'o tsu 'wii¹³ nigaliija²mo líi²u.

43 Joon la tsifu joon 'in tsá² tiui² do gajóø²o. Joon gangóo¹o coon¹³ Jesús cwo²o 'maai¹³ Dios. Joon jileei²¹ tsá² 'in gajóø² 'elo la joon jon gacwo²o 'maai¹³ Dios.

19

Jesús coon¹³ Zaqueo

1 Joon ga'í² Jesus fuu²¹ Jericó.

2 Joon do-o niseein²¹ jaain²¹ tsá² sá² cuu² 'in ni sii²¹ Zaqueo. 'Ii tyu² to² jileei²¹ 'in cón² 'laa¹³ 'e 'ni¹ tsá².

3 'In Zaqueo lo 'iin²¹²in jóø²i Jesús. 'Iin²¹²in licwii¹in pe jo lí² tsu líi¹ pi³ 'ii. Joon líi¹ fúui¹ tsá² taai². La 'ii²¹² ngíi¹i Jesús 'e fuu²¹ do

4 joon gangóo¹ Zaqueo do cwiin¹in nifugi 'e 'iin²¹²in jóø²i. Joon gasoo² coon²¹ yu 'mó² si² co² fu¹ li 'ná² ngíi¹i Jesús.

5 Joon mo gangíi¹i 'ido joon gajóø² fu yu'. Joon gajin²in:

—Zaqueo, cwúui¹ jmoonno tsu no 'ná¹ níi³ii nijáan³aan fu tyio'o.

6 Joon gajngáa¹i Zaqueo jmoonno. Joon líi¹ jløø¹³i ga'ii²¹i Jesús.

7 Mo gani² 'in tsá² fariseo do jilaa²¹ 'elo joon ga'láa² 'wii²¹² gafaa²¹a 'laa²¹ tya' Jesús joon jin²in 'e Jesús nigajaan¹ tya' jaain²¹ tsá² róøi² tsa².

8 Joon Zaqueo do gajmaa¹a siin¹²in joon gasii²¹i; Jesús:

—Jóø²du, Ña'ñu¹u', cwo³oo tsá² tañii² coon¹³ tsa² jiin¹³ 'e 'óo³oo. Joon wana nigajmáa³aa 'uun²¹ coon¹³ júu³ tajuu²¹ nicii³oo tyún² 'ii¹³gi líi¹.

9 Joon gajin² Jesús:

—No-o gatyía¹ 'e tiin¹³ tsá² taai² inuu lo. No-o ilíin² 'in tsañuu¹ lo jún² tya' líi²¹² Abraham.

10 Tsu jna, 'in Ruu²¹na Tsá², gagoo²¹²oo 'e 'naa²¹na tsá² joongi 'e jmóo³oo tiin¹³ tsá² 'in røøi² tsaa².

Júu³ cwáain¹ tya' dyá² cuu² cwanáa¹

11 La 'ii²¹² núu²un tsá² júu³ tya' Jesús faa²¹a 'e júu³ lo joon gasii²¹i coon²¹ cwáain¹ tsu tyan¹ niteein¹ co' Jerusalén. Tsu 'in tsá² fúui¹ ngí¹ coon¹³ Jesús do tya'i fu¹ líi²i 'e ti li tí² 'e tyu² Dios to² tsá².

12 Joon gasii²¹i Jesús 'ido:

—Lawa jaain²¹ tsá² 'in líi¹ tsafeei¹. Joon gangóo¹ coon²¹ fuu²¹ wíin² i'ii²¹i to² røøi¹³ 'e fuu²¹ wíin² do. Joon mi yuui¹³ joon cii¹²i fuu²¹ goo¹o.

13 Pe la nu'gi cwo¹ii¹i gatø¹ø dyéi¹ tsa'leei¹³ tya'a. Joon gajoon²¹o la jaain²¹ la jaain²¹ 'ido jmaai¹³ coon²¹ cuu² 'e tyíin² líi¹. Joon gasii²¹i 'ido: “Jmaa²aa' to² coon¹³ 'e cuu² lo ca mi cwaa²¹na.”

14 Pe tsagoo¹o do 'ee¹mo 'ii. Joon gasii¹in júu³ ca li ngóo¹on 'e jin²: “Jo 'iin²¹²na'a wa'a lín² 'in tsañuu¹ lo røøi¹³ tyii'i.”

15 Pe ga'ii²¹mo to² røøi¹³ do. Joon ganga²mo fu goo¹o. Joon mo gatyee¹²i joon gatø¹ø tsa'leei¹³

tya'a 'in ngacwo²o cuu² do. 'In²¹²in litsáai¹-tsi xiiati nigajna²a la jaain²¹ 'ido.

16 'In gatyía¹ nifu gajin²in: “Ñi'fii²¹i', 'e cuu² do nigacwáa¹mo dyá²gi.”

17 Joon 'in róøi¹³ do gajin²in: “Áa¹mo tyú². Jaain²¹ tsa'leei¹³ tyú¹mo 'nɯ. Nano, 'wii¹³ 'e nigalityú¹mo'o coon¹³ 'e xɯɯ, cwóo³oo 'e tyɯɯ¹²u to² jee²¹² dyá² fuu²¹.”

18 'In xeei²¹gi gatyía¹ joon gajin²in: “Ñi'fii²¹i', 'e cuu² do nigacwáan¹mo 'ñá²gi.”

19 La joon jon gasii²¹i 'in róøi¹³ do 'ii: “Nɯ-gi lí² tyɯɯ¹²u to² 'ñá² fuu²¹.”

20 Joon 'in xeei²¹gi gatyía¹. Joon gajin²in: “Ñi'fii²¹i', lo-o roon¹ 'e cuu² do. Ga'máa³oo gaci¹ii coon²¹ póo¹.

21 Gali'gøø²¹moo 'nɯ tsɯ jaain²¹ tsá² 'waa²¹-tsi 'nɯ. Joon ñi³oo 'e cón¹³o'o 'e jo gacwo²o. Joon coon¹²on li jo gajñi¹²in.”

22 Joon gajin² róøi¹³ do: “Tsa'leei¹³ 'in gó² 'nɯ. Coon¹³ jú³ tyiio'o jmoo²o 'ii²¹ tyi'i. Ñí²i 'e lí¹na jaain²¹ tsá² 'waa²¹-tsi. Joon cón³oon li jo 'e gacwóo³oo. Joongi cón³oo coon²¹ li jo 'e gajñii²¹²ii.

23 ¿'Ee li jo gata²a cuu² banco joon lí² 'ii¹³na láai²gi xɯ mi tyee¹²na tyiia?”

24 Joon gajin² róøi¹³ do sii²¹i 'in téein² do: “Tyí²ii' 'e cuu² no. Joon cwó²oo' 'in 'oo¹ dyá² no.”

25 Joon gajin² 'in téein² do: “Pe ñi'fii²¹i', ni'oo¹o 'ido dyá² cuu².”

26 Joon gañii¹ 'in róøi¹³ do: “Fuu²¹²uu 'naa': jileei²¹ 'in 'oo¹o lí¹gi, la joon lí¹gi icwóo³oo. Pe

jileei²¹ 'in jo 'oo¹o li' 'woo¹³gii 'e ca pi³ 'e 'oo¹o.

27 Joon jileei²¹ 'in 'eei¹ jna, 'in jo 'iin²¹² in jmaa³aa róoi¹³ tya'a cwotee²duu' lo joon jngaa¹³naa' tyani³ii lo.”

Jesús tsa'ii²¹ fu Jerusalén

28 Mo ngayuui¹³ gajin² Jesús 'elo joon gangóo¹ la fu 'yúu¹i fu Jerusalén.

29 Xuu 'ná²gi tyí¹a fuu²¹ Betfagé coon¹³ Betania co' moo²¹ sii Olivos. Joon gasii¹in gái¹ tsá² tya'a.

30 Joon gasii²¹i 'ido:

—Cwolín²naa' 'e fuu²¹ pi³ náa¹ tyán² do. Joon mi tyalín²naa' joon ityee²naa' jaain²¹ bu³ neei²¹². Ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'in mo cwó². Sii¹³ 'nii²¹² tya'a joon tó²øø' fu lo.

31 Joon wana 'in gajin²in: “¿'Ee li'i sii¹³ii' 'nii²¹² tya'a?” Joon fú²uu': “'Néi²ta cata Ña'ñu¹u'.”

32 Joon ngalín²mo tsá² tya'a. Joon gatsee²¹mo jiin¹³ la lí² 'e nigajin² Jesús.

33 Joon teen²¹²mo si¹i 'nii²¹² tya' bu³ do joon gaunngii¹i 'in tsá² fi²¹² do:

—¿'Ee li'i sii¹³ii' 'nii²¹² tya' bu³ no?

34 'Idogi gañii¹i:

—Ña'ñu¹o' 'néi²ta cata.

35 Joon gatøø²¹o 'ido tyani Jesús. Joon gaunfuu²¹ siin¹³in moo'wóo¹ bu³ do. Joon gatyée¹e Jesús moo'wóo¹ bu³ do.

36 La 'ii²¹² ningóo¹ Jesús joon ganii¹³ tsá² siin¹³in tya'i fu¹.

37 Mo gatí² lixaa¹ moo²¹ Olivos jileei²¹ tsá² jo² líi² 'in ngalín² coon¹³on ga'láa² 'wii²¹² ga'oo¹

jløø¹³i. Joongi gauntyúu¹i Dios coon¹³ jilaa²¹ mila-
gro 'e nigani²i.

38 Joon jin²in:

—i'In cwaa³mo Róøi¹³ 'in jó¹ coon¹³ júu³ tya'
Ña'ñu¹u! ;Tyú²-u 'íi¹ ñu'fú²! ;'In tyú¹mo Dios!

39 Joon 'inlíi¹³ tsá² fariseos 'in téein² jee²¹² 'in tsá²
do gasii²¹i 'ido:

—Sii¹³ tsá² ngi¹ coon¹³ 'nu 'e jo cwota²a lí¹ mii¹³.

40 Joon gajin² Jesús:

—'E la ja²mo fo³oo, wana 'inlo 'e jo to²o mii¹³
cagi 'e cuun²¹² roon¹ lo ito²o mii¹³.

41 Mo gatyí¹a tyan² gajóø²ø Jesús fuu²¹
Jerusalén joon gatyí²i 'wii²¹² tya'a.

42 Jin²in:

—Wuxu^u 'øøi²¹-'oo' fiin¹³xu. Jmii²¹² no-o jmii²¹²
tyii', 'in jmá¹ 'ii²¹ róø² tyii' nigacwéi¹. Pe nano 'e
si'mo². Joon jo lí² jóø²øø¹.

43 Pe ijó² coon²¹ jmii²¹² 'e gó² tyii' mi jalín² tsá²
'in 'eei¹ 'naa'. Joon ijmáa¹a coon²¹ po³ cwoo¹³ ñí¹
cu² li' li' nées¹naa'. Joon nitsatái² joon nijmeei²¹
'naa' la 'uui².

44 Joon ifiin² 'e fuu²¹ lo ti ni'wó². Itsajngaa¹³i
tsá² néei¹ li tsi joon jo isái²gi jiin¹³ coon²¹ cuun²¹²
'e sifúu¹ tsu jo galiñii² 'naa' mo gajó² Dios itiin¹³
'naa'.

Untyú² Jesús 'e cwo¹ fee¹ si² do

45 Joon ga'ii²¹ Jesús tsi inuu cwo¹ fee¹ si²
Jerusalén do joon ga'láa² 'wii²¹² ga'øø¹i 'in 'nii¹
coon¹³ jileei²¹ 'in ló¹.

46 Joon gajin²in gasii²¹i 'in taai² do:

—Ni jí² tya' Dios jin²: “Nú³uu 'elo li tsalín² tsá² tsafee¹³i Dios pe 'naa'gii' nigajmaa²aa' lawa coon²¹ too²¹ xá² tya' 'uun²¹.”

⁴⁷ La coon²¹ jmii²¹² ga'ee¹ Jesús inuu cwo¹ fee¹ do. Pe tsá² tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley la joon jon 'in tyu² to² fuu²¹ do 'noo²¹o xiiala ijngaa¹³i Jesús.

⁴⁸ Pe jo 'e tyii²a xiiala ijmáa¹a tsu jilee²¹mo tsá² taai² jløø¹³mo núu²o.

20

To² 'e 'oo¹ Jesús

¹ Coon²¹ jmii²¹² 'yuu²i Jesús fu tsi inuu cwo¹ fee¹ 'e 'e²e tsá². Joon cwo¹ júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá². Joon gatyalín² 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley coon¹³ tsacøø¹³.

² Joon gajin²in sii²¹i Jesús:

—Jmáa²du'u júu³, ¿'ee coon¹³ to² 'e jmoo²o jilaa²¹ 'elo? ¿'iin gacwo² 'nu 'e to² do?

³ Joon gañii¹i Jesús:

—La joon jon jna unngii¹duu 'naa'. Ñii²duu':

⁴ ¿'iin gasii¹in Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹? ¿Ti gasii¹in Dios 'ii owa'a tsá² 'ee?

⁵ Joon ga'láa² 'wii²¹² jo cwo²o júu³ ruu²¹i jee²¹² 'ii. Jin²in:

—¿'Ee faa²a'? Wana faa²a' 'e Dios gasii¹in, joon iñii¹i: “¿'Ee li' jo 'ii¹³naa' júu³ tya'a?”

⁶ Joon wana faa²a' 'e tsá²-a jilee²¹mo tsá² ityuu¹²i jna' cuun²¹² tsu tsáai¹-tsi tsá² 'e faa²¹ Wó³ do cwáain¹ tya' Dios.

⁷ Joon gañii¹i jin²in:

—Jo nee²e'e 'iin gasii²in Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹.

⁸Joon gajin² Jesús:

—La joon jon jna jofó³oo 'ee coon¹³ to² 'e jmó³oo 'elo.

Júu³ cwáain¹ tya' tsá² jñi¹ wuunjøø³

⁹Joon galáa² Jesús 'wii²¹² gafaa²¹a. Joon gasii²¹i tsá² 'e cwáain¹ lo:

—Lawa jaain²¹ tsañuu¹ 'in gajñi¹ wuunjøø¹³ cwoo¹³ 'wó² tya'a. Joon gacwo²o 'áai¹ tsá² xee²¹mo. Joon gangóo¹ li xiia²¹. Wóo² gali¹i.

¹⁰Joon la jee²¹² joon gatí² jii²¹ 'e garoo²¹ mi² wuunjøø¹³ do. Joon gasii¹in jaain²¹ tsa'leei¹³ tya'a 'e tsamii¹i tya' 'in jmoo¹o to² do jii¹³ 'e gatíi² tya' fii²¹² cwoo¹³ 'wó² do. Pe 'idogí gajmee²¹mo 'ido. Joon gasiin¹³mo 'ido tún¹ jo 'ee gacwo²o coonti.

¹¹Joon 'in tsá² fii²¹² do gasii¹in jaain²¹gi tsa'leei¹³ tya'a. La joon jon 'ido gajii²i. Gajmee²¹mo 'ido. Joon gasiin¹³mo jon jo 'ee gacwo²o coonti.

¹²Joon 'in tsá² fii²¹² do gasii¹in 'in xeei²¹gi. Pe 'idogí la joon jon gajmee²¹i. Joon ga'wooi¹ caluu.

¹³'Mo gangíi¹ 'elo 'in tsá² fii²¹² 'wó² do ga'i¹-tsi: “¿'Ee jmáa³aa no? Isíi³na yuu²¹ tyiia 'in 'iin²¹²na 'áai¹. Joon mi ní²i yuu²¹ tyiia foowa nijmaa¹o nuu¹³un.”

¹⁴Pe joon mo gani²i 'in tsá² jmoo¹o to² do 'ido joon gasii²¹i ruu²¹i: “In lo-o 'in 'ii²¹ 'e sá² tya' jmii²¹. Cwojngaa¹³na' 'ii joon jna'o' ilíin²na' fii²¹² 'wó² do.”

¹⁵Joon gatyii¹mo caluu joon gajngaa¹³mo.

Joon gaunngii¹i Jesús:

—¿'Ee cwooi¹ jmaa¹o 'in fii²¹² cwoo¹³ 'wó² do coon¹³ 'in tsá² do?

¹⁶ Itsaa¹o joon tsajngaa¹³i 'in tsá² jmoo¹o to² do. Joon cwo²o 'in xee²¹mo cwoo¹³ 'wó² do.

Mo ganúu²un 'in tsá² taai² do 'elo joon gajin²in:

—jJo cwo¹ Dios ingii¹ 'elo!

¹⁷ Joon gajøø²i Jesús 'ii. Joon gajin²in:

—¿'Ee cwooi¹ 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ taa¹³ jí² tya' Dios? 'E jin²:

'E cuun²¹² 'e nigapí² tsa² jmoo¹³ 'ná¹ 'e joon galí² cuun²¹² nifu.

¹⁸ Doñi¹in gatøøi²¹ ni cuun²¹² do li'no²o 'ii. Joon wana gatoo²¹ 'e cuun²¹² do tya' tsá² fu² ilín².

Júu³ tya' cuu² 'e cón² tsá² li 'nii¹

¹⁹ 'E jmii²¹² joon 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley 'iin²¹²in saan¹in Jesús do. Tsu nii¹o 'e cwáain¹ 'e nagafaa²¹ Jesús do cwáain¹ tya' 'ii-o. Pe 'gøø²¹mo tsá².

²⁰ Joon gasii¹in tsá² lawa tsá² tyú¹ 'e tsasii¹³i coon¹³ júu³ tajuu²¹ lawa júu³ jai² wa ilí² cwoo¹o tsaa² coon¹³ júu³ tya'a. Joon ijaan²¹in tyani 'in 'oo¹ to².

²¹ Joon gaunngii¹i:

—Tifo², ne²oo¹o 'e fo²o joongi 'e²e júu³ jo². Jmoo²o 'ii²¹ røø². Jo con²on cwáain¹ wa tsá² sá² cuu² si tsá² tañí² 'ee. Jiin¹³ fu¹ tyú² tya' Dios 'e²e.

²² Sii¹³ jna'a, ¿ti cwooi¹ tyí²i 'laa¹³ tya' tsaa²to² tyín¹ Roma? ¿Cwooi¹ owa jo cwooi¹ 'ee?

²³ Pe galili³i Jesús jilaa²¹ 'e gó² 'e 'i¹-tsi 'ido. Joon gasii²¹i 'ido:

—¿'Ee li'i jmaa²aa' lawa coon²¹ nilá² coon¹³ júu³ tajuu²¹?

²⁴ La 'ée¹duu' jna coon²¹ cuu², nee²¹e'. ¿'lin ni² 'inlo? ¿'Ee tyan¹ 'e sii²¹ 'in taai² lo?

Joon gañii¹i 'in tsá² do:

—Tya' tsaa'to² tyín¹ Roma.

²⁵ Joon gajin² Jesús:

—Cwoo²oo' tsaa'to² jiin¹³ 'e tíi² joon cwoo²oo' Dios jiin¹³ 'e tya'o.

²⁶ Joon jo gali¹i wa'a 'e teei²¹ Jesús jiin¹³ coon²¹ tsaa² coon¹³ jilaa²¹ 'e faa²¹a jee²¹² tsá². Li' cii¹²i, ganga'goo²¹o-tsi tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e faa²¹a. Joon gajaan¹ tii².

Unng#¹i tsá² xiiala mi jiin¹ tsá²

²⁷ Mo ngayuui¹³ joon 'inlíi¹³ tsá² saduceos gangaliin¹ ngajóøi² Jesús. Tsá² saduceos jin²in 'e jo jo² jiin¹gi tsá² mo najúun²in. Joon gajin²in sii²¹i Jesús:

²⁸ —Tifo², Moisés gataan¹ ni jí² tya'a 'e júu³ lo: “Wana jaain²¹ tsañuu¹ júun²in joon gatúu² tsamí² tya'a 'ña'a jiin¹³ jaain²¹ jóon¹ jo seein²¹. Ruu²¹i 'in najóin¹ 'ná² cu²i cwoo²¹ coon¹³ 'in tsamí² 'ña'a do. Joon liseein²¹ yuun²¹ cwáain² tya' ruu²¹i najóin¹ do.”

²⁹ La joon gali² dyái¹ ruu²¹i seein²¹. 'In nifu gacu²mo cwoo²¹. Joon jo 'in yuun²¹ liseein²¹ tya'a. Gajúun¹mo 'ido.

³⁰ Joon 'in tí² gái¹ do gacu²mo cwoo²¹ coon¹³ 'yíia'ní² do. La joon jon gajúun¹mo. Jo 'in yuun²¹ seein²¹ tya'a.

31 Joon 'in gatí² gaai²¹ gacu²mo cwoo²¹ coon¹³ 'ido. La joon jí dyái¹ do gajúun¹mo. Ce jiin¹³ jaain²¹ yuun²¹ jo liseein²¹gi tya'a.

32 La joon jon gajúun¹mo 'in tsamí² do.

33 Joon mi jiin¹in, ¿'iin jee²¹² 'in dyái¹ do icwaai²¹ tsamí² tya' 'ido?

34 Joon gañii¹i Jesús:

—Mo taain²¹² tsá² 'e fu juncwii²¹ lo tsañu¹ coon¹³ tsamí² cu²mo cwoo²¹.

35 Pe jilee²¹ 'in tyaliin¹ juncwii²¹ cataain²¹ joon jiin¹in jee²¹² 'li²¹² do jo cuui¹³gi cwoo²¹ ruu²¹i jon'gi cwooi¹gi tsá² jóon¹on wa'a icui² cwoo²¹.

36 Jon'gi lí² juuin²¹gi tsu nalí¹i lawa'a ángeles. Jóon¹ Dios 'ii tsu 'wii¹³ nigajiin¹o.

37 Cagi Moisés 'ña'a gajmaa¹a júu³ 'e jiin¹ 'li²¹². Mo gajó² 'e 'mó² pi³ 'e coo²¹ do gaunsii²¹ Ña'ñu¹'u' Dios tya' Abraham coon¹³ tya' Isaac coon¹³ tya' Jacob.

38 Pe Dios jon' Dios tya' 'li²¹², Dios tya' tsá² jiin¹ 'ii tsu tyani Dios seen²¹mo jilee²¹mo.

39 Joon 'inlí¹³ tifo² tya' ley gasii²¹ 'ii jin²in:

—Áa¹mo tyú² foo²¹o, Tifo².

40 Joon jo gatá²gi-tsi 'e unngii¹gi.

¿Tí jún² tya' 'li²¹² David Cristo?

41 Joon gajin² Jesús:

—¿Xiiala lí² 'e jin² tsá² 'e Cristo jún² tya' 'li²¹² David?

42 'Ña'a David do gajin²in jee²¹² jí² Salmo: "Ña'ñu¹'u' Dios gajin²in sii²¹i Ña'ñu¹'u': Ní² lí' caa²¹na tsáa¹

43 ca mi tyée¹³ na jileei²¹ 'in 'eei¹ 'nũ 'wii²¹² t̃i¹³ⁱ.”

44 ¿Pe xiiala lí² Cristo ilí² jóon¹ David tsũ 'ña'a David gaunsii²¹ 'ii Ña'ñũ¹ 'ũ'?

Jesús cwo²o tifo² tya' ley tsaa²

45 Jilee²¹ mo tsá² núu² un mo gasii²¹ Jesús tsá² tya'a:

46 —T̃i¹ moo' coon¹³ tifo² tya' ley. Ti¹-tsi ngii¹ coon¹³ siin³ cwaa²¹. Joon 'iin²¹² in 'e feei²¹ tsá² 'ii coon²¹ tún². Joongi 'noo¹ o 'mosí¹ si² nifu icwaa²¹ fu tsi inũũ cwo¹. Joon 'iin²¹² in 'mosí¹ tya' tsá² in tyiin² mo li gø¹² tsá².

47 Joon tyii²¹ o 'nú¹ 'yii'a'ñi² joon faa²¹ a júu³ tyú² 'e cwaa²¹ wa'a coon²¹ on tsá² too². Pe 'ái¹ gi wúu¹ inii²¹ 'ido.

21

Cuu² gacwo¹ 'yii'a'ñi²

1 Tsi inũũ cwo¹ gani² i Jesús tsá² sá² cuu² 'in to² cuu² tsi caja li to² tsá² cuu².

2 Gani² mo jon jó¹ jaain²¹ 'yii'a'ñi² tsá² tañí² 'áai¹ 'in gato² tún² cuu² yáun².

3 Joon gajin² Jesús:

—'E la ja² mo fo² oo 'in 'yii'a'ñi² tsá² tañí² lo nigacwoo¹ o láai² gi la jee²¹² jileei²¹.

4 Tsũ jileei²¹ 'in catyaa² do cwoo¹ o jiiin¹³ 'e sáai² tya'o. 'Inogi tañí² mo 'áai¹ pe nigacwoo¹ o jiiin¹³ 'e sá² tya'a.

Jesús tyaa¹ júu³ i 'in² tsá² 'e cwo¹ do

5 'In líi¹³ tsá² s̄i¹i jee²¹² yaai xiiala jnéi² 'e cwo¹ fee¹ do tsu 'áai¹ 'ya²gi jilaa²¹ cuun²¹² coon¹³ jilaa²¹ 'e cwo¹ tsá² 'yaai¹-tsi. Joon gajin² Jesús:

6 —Nijóø³øø coon²¹ jm̄i²¹² mi fiin²¹ jilaa²¹ 'e jóø²øø'. Jiin¹³ coon²¹ cuun²¹² jo 'e sá²gi ni 'e ruui²¹ do.

Li² ilí² la nu'gi mi i'ín² juncwii²¹

7 Joon gaunngi¹i tsá² Jesús:

—Tifo¹, ¿li² ilí² jilaa²¹ 'elo? ¿Noo coon²¹ li² mi lí² jilaa²¹ 'elo?

8 Joon gajin² Jesús:

—Tíi¹moo' jon. Jo cwóo¹³naa' yaanaa' 'in coon²¹ 'naa' tóo². Tsu líi¹ fúui¹ 'in jaliin¹ 'in jin² s̄i²¹i 'naa': “Jna-a Cristo.” Joongi jin²in: “Nano gatí² 'ii²¹ ilí² sá² 'ii²¹.” Pe 'naa' jo unjii²'ii' júu³ tya'a.

9 Joon mi núu¹³uu' 'e faa²¹ tsá² tya' 'nii²¹ joongi 'e tíi²i tsá² jee²¹² yaai jo foo¹³naa'. Tsu 'e joon 'ná¹ ilí² nifu. Pe 'ná¹gi ityí¹ 'ii²¹ ilí² la joon.

10 Joon gafaa²¹gi Jesús:

—Coon²¹ fuu²¹ itéen¹in coon¹³ fuu²¹ xiia'. Coongi fuu²¹ xiia' ijmáa¹ 'nii²¹ coon¹³ fuu²¹ dogi.

11 Joongi ijøø²¹ 'wó² líí². Joon líi¹ i'í² 'oo² coon¹³ jmoowúu¹ la caain²¹ coonti. Joongi yu' juncwii²¹ imoo²oo' jilaa²¹ 'e fo² coon¹³ li² 'e coo¹³gi.

12 'Pe la nu'gi insaan²mo tsá² 'naa'. Joon 'øø¹mo tsá² 'naa'. Joon tsajée¹i 'naa' li lí² sá² 'ii²¹ tyii' fu cwo¹. Joon itaa²¹i 'naa' 'nuñi³. Joon tsajée¹i 'naa' tyani røøi¹³ coon¹³ tsá² 'oo¹ to² tsu 'wii¹³ jo²o líi²naa' jna.

13 Coon¹³ 'e la joon lisá² coon²¹ 'ii²¹ 'e foo²oo' 'e tyá² 'wii²¹² tyiia.

14 Tyá²-oo' mi ngíi² joon, jo cuu¹³-oo' 'ee ifoo²oo' cwáain¹ tyii-oo' la jéei¹.

15 Tsu jna-a icwóo³oo júu³ joongi 'e jmi¹-oo' ce jiin¹³ jaain²¹ tsá² lí² líi¹ 'naa' jon'gi lí² faa²¹ 'laa²¹ tyii'.

16 Pe 'naa' i'níi²mo tsá² 'naa'. Cagi 'ñu³uu' coon¹³ ruu²¹naa' coon¹³ tsá² seen²naa' tyá² coon¹³ i'níi² 'naa'. Ijnga²mo tsá² 'inlíi¹³ 'naa'.

17 Joon jilee²¹mo tsá² seen²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ ni li 'eei¹ 'naa' 'wii¹³ jo²o líi²naa' jna.

18 Pe jiin¹³ coon²¹ jñu¹ tsi tyí²ii' i'íin².

19 'Wii¹³ 'e taa²¹-oo' joon itiin¹³naa' juncwii²¹ tyii'.

20 'Mi jóø²naa' 'láa² la 'uui fuu²¹ Jerusalén joon lí² ñii²¹oo' 'e ti lí 'íin²mo.

21 Joon jilee²¹ 'in néei¹ fu Judea 'ná¹ cwiin²¹o fu moo²¹. La joon jon jilee²¹ 'in néei¹ fuu²¹ Jerusalén 'ná¹ 'woo²¹mo do. Joongi jilee²¹ 'in taain²¹² jee²¹² to² jo li jaliin¹in.

22 Tsu jmi²¹² joon jmi²¹² 'e ní² tsá² wúu¹. Jee²¹² jmi²¹² joon itséin¹ jiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios.

23 Líi¹ fúu² tsamí² 'in tyéein¹ yuun²¹ si 'in cuu²¹ tuu²¹ 'ee. Tsu líi¹ wúu¹ 'in néei¹ la caain²¹ fuu²¹ do. Jmáa¹a Dios 'ii²¹ tya' 'in tsá² do.

24 'Inlíi¹³ ijúun³in coon¹³ ñí³. 'Inlíi¹³gi in-saan²mo tsá² joon tsajée¹ la caain²¹ fuu²¹ li wíin². Joon tsá² jaliin² wíin² ityu² to² Jerusalén ca mi tyeei¹ jmi²¹² tya' tsá² 'in jo seen²¹ Israel.

Xiiala ilí² mi jó² 'in Ruu²¹i Tsá²

25 'Joon ñi¹ coon¹³ si²¹ coon¹³ núu¹ icwoo¹o li². Joon ni cwoo¹³ 'wó² téin² tsá² 'goo²¹-tsi. Xéi²-tsi tsá² coon¹³ 'e 'iin² jmi¹ñi¹³ coon¹³ 'e jnóo¹ jm²¹.

26 Joon nityu²u-tsi tsá² coon¹³ 'e fo² mi 'i¹-tsi jilaa²¹ 'e gó² ijó² fu juncwii²¹. Tsu jilaa²¹ 'ii²¹ tya' juncwii²¹ 'ii²¹ yu¹ ilí² jleei¹.

27 Mi yuui¹³ joon imáa¹³naa' 'in Ruu²¹i Tsá² jó² jee²¹² jní¹ coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ tya'a coon¹³ jilaa²¹ 'ya²gi tya'a.

28 Joon mi 'láa² 'wii²¹² lí² jilaa²¹ 'elo tyá²-'oo' joon sáa¹³aa' mootyí²ii' tsu jmoonoo itiin¹³naa'.

29 Gasii²¹o jon Jesús 'e cwáain¹ lo:

—Jó²duu' jilaa²¹ 'mó² cwarí³ coon¹³ jilaa²¹gi nii¹ 'mó².

30 Mo gañii²ii' ganii¹³ 'mo² 'mó² sii²¹ ñii²oo' yaanaa' 'e nijatyéin¹ jii²¹ jmí¹.

31 La joon jon mi moo²oo' ilí² jilaa²¹ 'elo niñii²oo' 'e nijatyéen¹mo 'e tyu² Dios to².

32 'E la ja²mo fo³oo, jilaa²¹ 'elo nilí² la nu¹gi ijúun²in tsá² 'in seein²¹ nano.

33 Cwoo¹³ 'wó² coon¹³ juncwii²¹ 'ii²¹ yu¹ ityé²emo pe júu³ tyiia jo tyé²i coonti.

34 'Tí¹moo', jo unbaan¹naa' yaanaa' coon¹³ jilaa²¹ 'e gó². Jo ngii²ii' to² 'iin¹. Jo unbaan¹naa' yaanaa' 'e 'i¹-oo' jmaai¹³ 'e jmaai¹ to² tyii'. Tsu la joon jo xuu²¹naa' lawa nilá² mi cwá² 'e jm²¹² do.

35 Lawa coon²¹ nilá² lí¹ 'e jm²¹² do 'e taain¹³ jilee²¹ tsá² 'in néei¹ la caain²¹ cwoo¹³ juncwii²¹.

36 Tyaa²aa' tyú² tyii'. Foo²oo' júu³ tyú² coon²¹ tøø²mo. La ili² lá²naa' ili² lá²naa' jilaa²¹ 'elo 'e 'ná² ili². Joongi lí²-i tyalín²naa' tyani 'in Ruu²¹; Tsá².

37 Mo jmii²¹² ga'ee¹ Jesús inuu cwo¹ joon mo 'woo¹ ngajáan¹an fu moo²¹ sii²¹ Olivos.

38 Joon jilee²¹ tsá² jaliin¹ la coon²¹ mo 'aa²¹ fu cwo¹ fee¹ 'a núu²un júu³ tya'a.

22

'Noo² tsá² xiiala saan²¹in Jesús

1 Nigajatyéen¹mo tyan² jmii²¹² 'e gø¹² tsá² 'iñi¹ 'e jo tyiia¹³ jeei¹. 'øø¹²¹-tsi tsá² jmii²¹² 'e sii²¹ pascua.

2 Joon 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley 'noo¹on xiiala ijngaa¹³; Jesús pe 'gøø¹²¹mo tsá².

3 Joon ga'í² Satanás alma tya' Judas, 'in sii²¹o jon Iscariote. Jaain²¹ jee²¹² dyatuuin¹ tsá² tya' Jesús 'ii.

4 'Ido ngóo¹o ngafee¹³; 'in tyu² to² untsá² coon¹³ 'in tyu² to² 'in jøø² inuu cwo¹ do. Joon ngafee¹³; 'ido xiiala jmáa¹a cwáain¹ 'e 'í¹ Jesús ja'cwoo²¹.

5 'Idogi galijløø¹³mo. Joon gaunrøø¹ júu³ 'e cwó² Judas cuu².

6 Joon ga'ii²¹mo. Joon ga'láa² 'wii²¹² 'noo¹²on xiiala jaan²in Jesús mo ga'í² tii², mo jo tsá² seen²¹.

Lì gatséi¹ gø¹² Jesús coon¹³ tsá² tya'a

7 Joon gatí² jmii²¹² 'e gø¹² tsá² 'iñi¹ 'e jo tyiian¹³ jeei¹. Joon jngaa¹³ tsá² joo'saa²¹ jiiin¹³ la tii¹².

8 Joon gasii¹in Jesús 'in sii²¹ Tú³ coon¹³ jaain²¹gi 'in sii²¹ Wó³ joon gasii²¹; 'ii²¹:

—Cwolín²naa' joon cwotyá²aa' tyú² 'e tyé³e' 'e gatí² jmii²¹².

9 'Idogi gaunngi¹i:

—¿Xiia 'iin²¹²u'un tsatyaa²¹a'a tyú²? —gajin²in si²¹i Jesús.

10 Joon gajin² Jesús:

—Mi cwotaa²¹naa' 'e fuu²¹ joon jiin¹naa' jaain²¹ tsañuu¹ 'in tyiian¹ coon²¹ tsuu² si'o² jmii²¹. Cwolín²naa' caluu-u ca xiia²¹ 'nú¹ li 'í²i.

11 Joon fuu²uu' 'in fii²¹² 'nú¹ do: “La lo-o jin² tifo² tyii¹ si²¹i 'nū: ¿Xiiali cwo²¹o yii²¹a'a tyee²e'e coon¹³ tsá² tyiia tya' jmii²¹² 'e gati²?”

12 Joon ni'e² 'naa' coon²¹ tsi inuu fee¹ li ñii². Do-o tyaa²aa' tyú².

13 Joon ngalín²mo. Joon galí² jiin¹³ la nigajin² Jesús. Joon gatyaa¹ tyú² 'e dø¹ø mo gati² jmii²¹² do.

14 Mo gati² 'ii²¹, joon gacwó²o Jesús coon¹³ tsá² tya'a 'e dø¹ø.

15 Joon gajin² Jesús:

—i'Áa¹mo nagali'iin²¹²na jmáa³aa coon¹³ 'naa' 'e tyee²e' tya' 'e jmii²¹² lo la nu'gi ijúun²na!

16 Tsu fuu²¹²uu' 'naa' 'e jo jmáa³gii ca mi tí² 'ii²¹ 'e tyu² Dios to².

17 Joon gason¹on coon²¹ wúun¹xu si'o² vino joon gacwo²o 'maai¹³ Dios joon gajin²in:

—Jun² 'elo, joon jmaa²aa' jmai²xu jee²¹² 'naa'.

18 Tsu la lo-o fo³oo, jo jmii²¹² yaai¹³gii duu¹³uu jmi³ mi³ wuunjøø³ ca mi tyu² Dios to².

19 Mo ngayuui¹³ joon gason¹on coon²¹ 'iñi¹. Joon gacwo²o 'maai¹³ Dios joon gajmaa¹a ca'no³. Joon gacwo²o tsá² tya'a si²¹ 'ido:

—'E lo-o cuerpo tyiia ijoon¹³oo 'wii²¹² tyii'. Jmaa²aa' 'elo joon iti¹-'oo' jna.

20 La joon jon gajmaa¹a coon¹³ coon²¹ wúun¹xu do mo gayuu¹³ gagøø¹²¹ø. Joon gajin²in:

—'E wúun¹xu lo lawa coon²¹ 'ii²¹ 'e 'múui². Joon 'e jmi¹ 'óø³na lo 'e nituu²¹ 'wii²¹² tyii' 'e li² tya' 'e 'ii²¹ 'múui² do.

21 'Pe nano cwoo²¹ tsá² 'in i'nii¹ jna roon¹ coon¹³ cwóo³oo ni mesa lo.

22 Pe jna-a 'in Ruu²¹na Tsá² nilí²-i jiin¹³ la 'ii²¹ nigalisá². Pe 'áa¹mo fúu² 'in 'nii¹ jna.

23 Joon ga'láa² tsá² tya'a 'wii²¹² gaunngii¹i jee²¹² 'ii:

—¿'lin jee²¹² jna' 'in jmoo¹o 'e gó² lo?

Gasí²i jee²¹² 'ii 'iin 'in tyiin²gi jee²¹² 'ii

24 Mo ngayuui¹³ joon gasí²i jee²¹² 'ii 'iin 'in tyiin²gi jee²¹² 'ii.

25 Joon gajin² Jesús gasii²¹i 'ii:

—Jileei²¹ róøi¹³ 'in tyu² to² ni cwoo¹³ juncwii²¹ tyu²o to² ce caain²¹-tsi. Joongi jileei²¹ tsacøøi¹³ tya' 'ii lawa 'ña'o sii²¹ tsá² tyú¹.

26 Pe 'naa'gii' jo tíi²naa' jmaa²aa' la joon. Li² cii¹²i jmoo² 'naa'. Jileei²¹ 'in tyiin²gi jee²¹² 'naa' 'ná² síi¹³naa' lawa 'in xuui²¹²gi. Joon 'in tyu² to² 'naa' 'ná¹ jmaa¹o la jmoo¹o tsa'leei¹³. Jo cwooi¹ tyu²u to².

27 ¿'lin 'in tyiin²gi awa 'in tyiin¹ gø¹²ø si 'in gatyáa¹ tyú² 'ee? Pe jna-a 'yuu²na jee²¹² 'naa' lawa jaain²¹ 'in tyaa¹ tyá².

28 "Naa' nigangi²ii' coon¹³ jna coon²¹ tóøi² la li 'e móo³oo wúu¹.

29 'E joon jna cwo³oo 'naa' coon²¹ li ityuu²uu' to² la lí² 'e gacwo² Ñii¹³uu jna.

30 'E joon ilí² cøø²øø' joongi 'uu²uu' coon¹³ jna mi tyu³uu to². Joongi iní²ii' 'áan³ tyii' lawa tsacøøi¹³ 'e jmaa¹aa' 'ii²¹ tya' 'in dyatun¹ poo²¹² tsá² seein²¹ Israel.

Jmoo¹ Jesús júu³ 'e jo røø¹i Tú³ 'e cwii¹in 'ii

31 Gajin²in jon Ña'ñu¹u':

—Simóoi¹³, Satanás nigamóoi¹ 'naa' 'e jøøi¹² 'naa' la mo untyú² tsá² trigo 'e coon²¹ cwáain¹ 'naa'.

32 Pe jna nigamí³ii tyani Dios 'wii²¹² tyi'i 'e jo tú²u 'e jo² cwolín²un. Joon mi jaa²¹-o'o cwotyii¹²a-tsi 'in tsaruu²¹u.

33 Joon gajin² Simóoi¹³ do:

—Ña'ñu¹u', naná¹a tyú² tyiia 'e ní³ii 'nuñ³ coon¹³ 'nu ca xafiin¹³ jún¹moo coon¹³ 'nu.

34 Joon gajin² Jesús:

—Tú³, fuu²¹²uu 'nu 'e jmii²¹² no-o la nu'gi i'ó¹ tuuitsáa² jo røø¹u 'e cwii¹un jna 'ni¹ naa¹³.

Ityé¹mo júu³ tya' Jesús

35 Joon gaunngii¹i Jesús:

—Gasí³na 'naa' jo 'ee tuloo²¹ tyán²aan', jon'gi cuu² tyán²aan', jon'on mii¹³ii' ga'øø¹³øø', ¿ti 'ee gali'ná¹gi tyii'?

'Ido-gi gajin²in:

—Jiin¹³ coon²¹ jo 'ee ga'naai²¹ tyi jna'a.

36 Joon gajin² Jesús:

—E ningóo¹ li' cii¹²i no joon jileei²¹ 'in 'oo¹ tu-loo²¹ 'ná² cwotyaan²¹o. Joongi 'in 'oo¹ cuu² 'ná² cwotyaan²¹. Joongi jileei²¹ 'in jo 'oo¹ ñí³ 'ná² cwo'nii¹ 'mi¹² tyíia² tya'a joon ló² ñí³ tya'a.

37 Tsu la ja² mo fo³oo, 'ná²-a tsangí¹na jilaa²¹ la li 'e tyaan²¹ ni jí² tya' Dios 'e jin²: “Sí²i la jee²¹² yaai 'e tsá² gó² 'ii.” Tí li tsín¹ jiiin¹³ la jin² jí² cwáain¹ tyiia.

38 Joon gajin² 'ido:

—Sá² tún² ñí³ lo.

Joon gañii¹ Jesús:

—Naleen¹ mo jon.

Ngó¹ Jesús li sii²¹ Getsemaní ngafee¹²i Dios

39 Joon gacwo¹í¹ Jesús. Joon jiiin¹³ la tñisi² tya'a gangóo¹ fu moo²¹ Olivos. Joon gangaliin¹ mo tsá² tya'a coon¹²on.

40 Mo gatyalín² do joon gasii²¹i Jesús 'ii:

—Mí²í¹ tyani Dios 'e jo xuu²¹naa²¹ tsaá² tyii'.

41 Joon gangawín² Jesús coon²¹ jiiin¹³ la wíin² mo tyu² tsá² cuun²¹². Joon gasii¹i wojní¹i. Joon faa²¹a júu³ tyá².

42 Joon gajin²in:

—Ñu², wana 'iin²¹²un un'øø²¹u jna 'e jo móo³oo wúu¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ná² lí². Pe jo lí² jiiin¹³ la 'iin²¹²na pe jiiin¹³ la 'ii²¹ tyi'i.

43 Joon gajnéi¹ jaain²¹ ángel jó¹ fu ñu¹fú² joon gacwoo²¹gi 'waa²¹ pí².

44 Joon ga'í² 'e nii²¹ wúu¹ líli¹. Joon gamii¹i 'wii²¹² tya'a coon¹³ 'láai²gi 'waa²¹ pí². Joon ga'yá² untyiia²¹ tya'a li la li jmi¹ 'e xuu²¹ ni 'wó².

45 Mo rón² joon ngaa¹²in li téein² tsá² tya'a. Joon gatsee²¹i 'ido cwuu²¹ mo coon¹³ jilaa²¹ fa'í³.

46 Joon gajin²in:

—ǂ'Ee li cwuu²¹naa'? Ráan²naa', fee¹²naa' Dios joon jo xuu²¹naa' tsaá² tyii'.

Tøø¹ tsá² Jesús 'ñúu¹i

⁴⁷ Faa²¹ gi Jesús siin¹² in mo gacwolín² tsá² fúui¹. Joon jaain²¹ jee²¹² ji dyatuuin¹ tsá² tya'a 'in sii²¹ Judas jó¹ nifu tya' 'in tsá² do. 'Ii ngatyeen¹ in li siin¹² Jesús ijun² un ju² Jesús.

⁴⁸ Joon gajin² Jesús:

—Judas, ¿ti ga'nii²¹² un jna, 'in Ruu²¹ na Tsá², coon¹³ 'e gajin¹ in ju³ uu?

⁴⁹ Jileei²¹ 'in téein² coon¹³ Jesús mo ganí² i jilaa²¹ 'e lí² gajin² in sii²¹ i Jesús:

—¿Jatii² i' coon¹³ ñí³ 'ee?

⁵⁰ Joon jaain²¹ jee²¹² 'ii gauncwuu²¹ i jaain²¹ tsa'leei¹³ tya' 'in tyu² to² untsá² nifú². Gatyu^{2u} cataain²¹ loocwo² li tsáa¹.

⁵¹ Joon gajin² Jesús:

—Cwoján^{2xu} la no. Jo caai¹³ gi' ino.

Joon gasúu² Jesús loocwo² 'ido joon ga'láa² mo tsifu.

⁵² Joon gajin² Jesús sii²¹ i 'in nijalín² 'e tøø¹ 'ii. Sii²¹ i 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tyu² to² 'in jóø² inuu cwo' coon¹³ tsacøøi¹³:

—Nañilín² naa' coon¹³ ñí³ coon¹³ 'mó² 'e tøø² øø' jna lawa jaain²¹ 'uun²¹.

⁵³ La coon²¹ jmi²¹² 'yuu² na jee²¹² 'naa' tsi inuu cwo¹ fee¹ do. Joon jo mo gaseen² naa' jna coonti. Pe jii¹³ lo-o 'ii²¹ tyii' mo ga'í² nuu²¹.

Jo róøi¹ Tú³ 'e cwii¹ in Jesús

⁵⁴ Joon gajée¹ i Jesús si'ñúu¹ mo fu tya' 'in tyu² to² untsá² nifú². Joon Tú³ ngaa¹³ i caluu Jesús wíin² giXu.

55 Joon do-o gajiin² coon²¹ jí² tún² tsa² tya² tyi¹ do. Joon do-o gacwó²o cu' li' li coo²¹ jí² do. Tú³-gi do-o jon tyín¹in.

56 Joon jaain²¹ tsamí² 'in jmoo¹o to² in~~uu~~ do mo ganí²i tyín¹ Tú³ co' jí² do joon gajaan¹ jóøi² 'ido. Joon gajin²in:

—Ngí¹ jon 'in tsañ~~uu~~¹ lo coon¹³ 'ido.

57 Joon jo garóø¹i Tú³, gajin²in:

—Tsamí², jo cwii¹na 'ido.

58 Mo galí² cñin²¹ giX~~u~~ joon 'in xee²¹mo gasii²¹i 'ii:

—'N~~u~~-u, jaain²¹ jee²¹² 'ii.

Joon gajin² Tú³:

—Jon 'i jna, tsañ~~uu~~¹.

59 Coon²¹ hora ngóo¹giX~~u~~ mo gajin² 'in xeei²¹ gasii²¹i 'ii:

—'E la ja²mo ngí¹ 'in tsañ~~uu~~¹ lo coon¹³on ts~~u~~ 'in sein²¹ Galilea lo.

60 Joon gajin² Tú³:

—Tsañ~~uu~~¹, jo ñí³ii 'ee 'e fo²¹o.

La tsifu joon, la 'í²¹² faa²¹gi Tú³ ga'oo¹ jaain²¹ tuuitsáa².

61 Joon jiin²¹ 'ña'a Jesús ní¹i gajóøi² Tú³. Joon gati²-tsi Tú³ jiin¹³ la nigajin² Jesús sñi²¹i 'ii: “La n~~u~~'gi i'oo¹ tuuitsáa² jo røø²¹u 'e cwii¹u jna 'ni¹ naa¹³.”

62 Joon gacwo'í¹ Tú³ joon gatyí²o xuui²¹²-tsi 'áai¹.

Ungøøi¹ tsá² Jesús

63 Jileei²¹ tsá² do 'in 'aa¹i Jesús gaungøøi¹ 'ii 'áai¹ joongi gajmee²¹mo líli¹.

64 Gajonii¹ unníi¹i 'ido joon gapoo²¹ ni² 'ido joon gasii²¹i 'ii:

—Faa¹³du', ¿iin pó² tyi'i?

65 Joongi 'láai² júu³ 'laa²¹ gafa²o tya' Jesús.

Ngó¹ Jesús tyani tsá² 'in tyiin²gi tya' tsá² Israel

66 Mo gajná² joon galicaain²¹ tsacøøi¹³ tya' tsá² Israel coon¹³ 'in tyu² to² untsá² coon¹³ tifo² tya' ley. Joon gangajée¹i Jesús li sicaain²¹ tsá² 'in tyiin²gi do. Do-o gaunngii¹i:

67 —Sii¹³ jna'a, ¿ti 'nu Cristo?

Joon gañii¹i Jesús:

—Wana fo³oo, jo jo² ilín²naa' júu³ tyiia.

68 Joongi wa'a unngí³ii 'naa' jo ñí²ii' jon'gi jo laa²¹²naa' jna.

69 Pe ca nano-o ca li ngoo²¹gi jna-a, 'in Ruu²¹na Tsá², ninii²¹²ii cáai¹ Dios Jmii²¹ li' tsáa¹.

70 Joon jilee²¹mo gaunngii¹i:

—¿Ti 'nu-u Jóon¹ Dios?

Joon gañii¹i Jesús:

—Jnagii 'i jiiin¹³ la nafaa¹³naa'.

71 Joon gajin²in jee²¹² 'ii do:

—Jo 'ee júu³ 'ná¹gi jna'. Yiiiana' jon ninuu²¹u' júu³ tya'a.

23

Jesús tyani Pilato

¹ Joon jilee²¹mo garoon¹ joon gangajée¹i Jesús tyani Pilato.

² Do-o ga'láa² 'wii²¹² jmoo¹o tsaa² tya' Jesús jin²in:

—Nigatsee²¹na'a 'in tsañuu¹ lo 'e¹e tsá² tyii'i 'e faa²¹ 'laa²¹ tya' 'in tsaa'to² tyín¹ Roma. Jin²'in 'e jo 'ná² tyii²'ii' 'laa¹³ 'e 'ni¹ tya' 'in tyu² to² nifu tyín¹ Roma. Joongi jin²'in 'e 'ii Cristo, 'e 'øøi²¹-tsi tsá² 'e jaain²¹ røøi¹³ 'ii.

³ Joon gajin² Pilato:

—¿Ti 'nu-u Røøi¹³ tya' tsá² Israel?

Joon gajin² Jesús:

—La joon nigafaa¹³gi'i.

⁴ Joon gajin² Pilato sii²¹i 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tsá² catyaa²gi:

—Jiin¹³ coon²¹ jo mo gatsaa³aa tsaa² tya' 'in tsañuu¹ no.

⁵ Pe 'idogi gafaa²¹a tá²gi jin²'in:

—Jileei²¹ 'in núu²un júu³ tya' 'ino 'iin²¹²in to² mii¹³. Joon ga'e¹o júu³ tya'a la caain²¹ Judea. Gal'áa² 'wii²¹² fu Galilea joon ca logi ga'ee¹ júu³ tya'a.

Jesús tyani Herodes

⁶ Mo ganúu²un Pilato 'elo joon gaunngii¹i wana sein²¹ Jesús fu Galilea.

⁷ Joon mo gajin² tsá² joon, joon gasii¹in tyani Herodes 'in tyu² to² Galilea. Joon jee²¹² jmi²¹² joon taain¹ fu Jerusalén.

⁸ Mo ganí²i Herodes Jesús jløø¹³mo 'áai¹ tsu ningóo¹ 'e gali'in²¹²in jóøi² Jesús. Ninuu¹o faa²¹ tsá² cwáain¹ tya'a. Joon ni'in²¹²in jóø² coon²¹ milagro 'e jmá¹ Jesús.

⁹ Lí¹ 'láai² 'e gangii¹i pe Jesús coonti jo 'ee gañii¹i.

10 Do-o jon téein² 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley. 'Ii jmoo¹o tsaa² fee¹ tya'a coon¹³ 'láai²gi liili¹.

11 Joon Herodes coon¹³ 'láa² tya'a gatyii²mo Jesús joongi gaunngøø¹mo. Joon gatyii²¹in Jesús coon²¹ 'mi² jii¹ la li siin¹³ røøi¹³. Joon gasii¹³mo tún¹ tyani Pilato.

12 Jmii²¹² joon røø²¹ gasii²i Pilato coon¹³ Herodes tsu la mo jéei¹³ 'ee¹mo ruu²¹i.

Nigalisá² 'ii²¹ ijnga²mo Jesús

13 Joon gauncaain²¹ Pilato 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tsacøøi¹³ joongi coon¹³ jileei²¹ tsá².

14 Joon gajin²in sii²¹i 'ido:

—'Naa'-a ñijee²¹naa' 'in tsañuu¹ lo foo²oo' 'e jmoo¹o 'ido to² tsá² mii¹³. Pe jna-a ga'no³oo tsaa² tya'a tyani²'ii' pe jo gatsaa³aa. Joon jøø²oo' 'e jo 'ee tsaa² sá² tya'a coonti jiiin¹³ la tsaa² jmoo²oo'.

15 La joon jon Herodes 'in nigasiin¹²mo tún¹ fu lo jo nigatsaa²¹a tsaa² tya' 'ido. Nijøø²oo' 'e jo 'ee tsaa² sá² tya'a wa'a 'e tii² júun²in.

16 'E³duu wúu¹ joon mi yuui¹³ joon láa²moo.

17 Pilato jiiin¹³ la tii²si² 'ná² láai² jaain²¹ tsá² 'yuui²¹² 'nañi³ jiiin¹³ jee²¹² jmii²¹² joon.

18 Joon jilee²¹mo ga'láa² 'wii²¹² ga'oo¹. Jin²in:

—jJngai¹²ta 'ino! Cwolaai²¹ Barrabás.

19 'In Barrabás do nigataan¹²in 'nañi³ 'wii¹³ nigajmaa¹a 'e tsá² fuu²¹ lo jmoo¹o 'nii²¹ coon¹³ tsaa²to² tyiin¹ Roma. Joon nigajnga²mo tsá².

20 Pilato do 'iin²¹²in láai² Jesús. Joon gasii²¹i tsá² tún¹.

21 Pe 'idogi ga'oo¹ tá²gi gajin²in:

—¡Táan¹in tsaá' crúu¹³! ¡Táan¹in tsaá' crúu¹³!

22 Joon mo gatí² 'ni¹ fu joon gajin² Pilato:

—¿'Ee 'e gó² nigajmaa¹a? Jna-a jo gatyí¹³aa jiiin¹³ coon²¹ tsaá² wa'a ijúun²in. 'E³duu wúu¹ joon mi yuui¹³ joon iláa²moo.

23 Pe 'ido-gi gañii¹i tá² lii¹. Gamñi¹i wa'a táan¹in tsaá' crúu¹³. Joon gatí² júu³ tya' 'in tsá² do coon¹³ 'in tyu² to² tya' untsá².

24 Joon Pilato do gajmaa¹a 'ii²¹ jiiin¹³ la gali'in²¹²in 'in tsá² do.

25 Joon galáa²mo jiiin¹³ Barrabás 'in 'yuui² 'nueñi³ 'wii¹³ gajmaa¹a 'nii²¹ joon gajngaa¹³i tsá². Joon gajaan²¹mo Jesús jiiin¹³ la nigamñi¹i 'in tsá² do.

Táan¹in Jesús tsaá' crúu¹³

26 La 'ñi²¹² ngalín² jée¹i Jesús 'e táan¹in crúu¹³ gasaan¹²in jaain²¹ tsañuu¹ 'e coon²¹ crúu¹³ tya' Jesús. Simóoi¹³ sii²¹ 'in tsá² do. Galiseein²¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Cirene. 'In jai¹³ fu coon²¹ fuu²¹ pi¹³ 'e ná¹ co' do. Joon joo²¹o caluu.

27 Joon fúu¹mo tsá² ngalín² coon¹³on coon¹³ tsamí² 'in ngalín² ci². Joon 'oo¹o tá² coon¹³ jilaa²¹ faí³ 'wii²¹² tya'a.

28 Joon gajóø²i Jesús 'ii joon gasñi²¹i 'ido:

—Tsamí² seein²¹ Jerusalén, jo cñi²¹ 'wii²¹² tyiia. Tyí¹³ii' 'wii²¹² tyii' yaanaa' joongi 'wii²¹² tya' yuun²¹ tyii'.

29 Tsu¹ nijó² jmñi²¹² mi jin² tsá²: “Tyúu¹mo 'in jo galiseein²¹ jóon¹on, joon 'in jiiin¹³ cafu jo gan-gatyéin¹ yuun²¹, 'in jiiin¹³ coon²¹ naa¹³ jo gacuu²¹ xuui²¹² tuu²¹ tya'a.”

30 Mi tí² 'ii²¹ joon ni'láa² tsá² 'wii²¹² faa^{21a} sii²¹ⁱ moo²¹ coon¹³ jilaa²¹ tii²¹ⁱ: “Cwoxaa² o joon cwojli¹³ u'u jna'a.”

31 Tsu wana gali² jilaa²¹ 'elo coon¹³ jna 'in jo røøi²¹ tsaa², ¿'ee coon¹³ ilí² coon¹³ tsá² goo^{2oo} 'in røøi²¹ tsaa² 'áai¹?

32 Jée¹ mo jon gáí¹ gi 'in røøi²¹ tsaa² ijngaa¹³ⁱ caain²¹ coon¹³ Jesús.

33 Mo gatyali² coon²¹ li sii²¹ Mootyí² 'Lii²¹² joon do-o gateein¹ Jesús tsaa¹ crúu¹³ coon¹³ 'in tsá² gáí¹ gi do. Jaain²¹ li tsáa¹ jaain²¹ gi li' tuuin²¹².

34 Joon la 'ii²¹² taain¹ Jesús tsaa¹ crúu¹³ joon gajin²ⁱⁿ:

—Ñu³, feei¹ jmaa² -'o'o 'wii²¹² tya' 'in tsá² no tsu joñi¹ 'i'ee 'e jmoo^{1o}.

Joon 'in 'láa² do gacoo^{1o} xiiala ijmáa^{1a} jmai^{2xu} jee²¹² 'ii siin¹³ Jesús.

35 Jileei²¹ tsá² téen^{2mo} jóø^{2ø} joon cagi tsacøøi¹³ ungøøi¹ Jesús jin²ⁱⁿ sii²¹ⁱ 'ido:

—Galáa^{2mo} 'in xeei²¹ 'ii. Joon cwoláai² 'ña'a wana si najai² 'ii Cristo, 'in nityii¹²ⁱⁿ Dios.

36 La joon jon 'láa² do ungøø^{1mo} Jesús. Gan-gatyéen¹ⁱⁿ ca tyan² joon gacwo^{2o} Jesús vino tin³.

37 Joon jin²ⁱⁿ:

—Wana 'nu Røøi¹³ tya' tsá² Israel laai²¹² 'wo'o.

38 Joon nigataan¹ tsá² coon²¹ júu³ ya' tyí¹ⁱ 'e jin²: “Inlo-o Røøi¹³ tya' tsá² Israel.” 'E júu³ do lí² jmí¹ griego coon¹³ jmí¹ latín coon¹³ jmí¹ hebreo.

39 Jaain²¹ 'in tsá² røøi²¹ tsaa² 'in táain² co' do gasii²¹ⁱ Jesús jin²ⁱⁿ:

—Wana 'nɥ Cristo laai²¹² 'wo'o joongi laai²¹² jna'a.

⁴⁰ Pe 'in jaain²¹ gi do gatyuu¹²; júu³ tya 'in jaain²¹ do. Joon gasii²¹ i 'ido:

—Jmaa² 'gøø¹²¹ u Dios tsɥ 'e røø²¹ na' tsaa².

⁴¹ Jna' 'e tii² mo' nee²¹ e' wúu¹ tsɥ tyii²¹² jna' tsaa² tyii-o' 'e nigajmoo²¹ o'. Pe 'in tsañɥ¹ lo jo 'ee gajmaa¹ a 'e gó².

⁴² Joon gajin² in sii²¹ i Jesús:

—Cwotii¹³ -'o'o jna mi 'ii¹³ u to² 'e gatii² u.

⁴³ Joon gañii¹ i Jesús:

—'E la ja² mo fo³ oo, no-o tyalii²¹ i' caan²¹ mo coon¹³ jna fu ñɥ'fú².

Júun² mo Jesús

⁴⁴ Ningóo¹ la tyiiañi¹ mo galinɥ²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ gata² ca gatí² 'in² 'ni¹ ca 'lóo².

⁴⁵ Joon ñi¹ galiniui²¹. Joon inɥ² cwo¹ fee¹ si² do li 'í¹ 'mi², ga'gii¹ tún² tsa² 'e 'mi² 'í¹ do.

⁴⁶ Joon ga'oo¹ Jesús jin² in:

—Nɥ³, ja'cwoo¹ o ityia¹³ alma tyia.

Joon mo ngayuui¹³ gajin² 'elo joon gajúun¹ mo.

⁴⁷ Mo gani² i 'in tyɥ² to² fi²¹² 'láa² do jilaa²¹ 'e galí² joon gacwoo¹ 'maai¹³ Dios jin² in:

—'E la ja² mo 'in tsañɥ¹ lo 'in tyúui¹ 'áa¹ mo no.

⁴⁸ Jileei²¹ tsá² 'in téen² in jøø² jilaa²¹ 'e galí² gangaliin¹ fa'í³ tyɥ¹ ni tsí².

⁴⁹ Pe jileei²¹ 'in cwii¹ in Jesús coon¹³ tsamí² 'in ni-gangi¹ coon¹³ on tí² Galilea wín² jaan¹ jøø² jilaa²¹ 'elo.

Ga'á² mo tsá² Jesús

50 Niseen²¹ mo jaain²¹ tsañuu¹ tyúí¹, jo tsaa² røøi²¹, 'in nisii²¹ Sé². 'In seein²¹ fuu²¹ sii²¹ Ari-mateali tyu² to² Judea 'ii. 'Ii jaain²¹ jee²¹² tsacøøi¹³ 'in tyu² to² tsá² Israel.

51 'In Sé² lo sijaan¹ o mi tyu² Dios to². La joon jo røø²¹ sii² i coon¹³ jilaa²¹ 'e gajmaa¹ a tsá² do.

52 'Wii¹³ joon gangajøøi² Pilato joon gangami¹; cuerpo tya' Jesús.

53 Mo ngayuu¹³ gaxaa²¹ i Jesús tsaa' crúu¹³ joon gaciin² in coon¹³ 'mi² taa²¹. Joon ga'áa² mo tsi coon²¹ aan¹ lí² tsaa' xá¹ li jo 'in mo ga'ái² jii¹³ jaain²¹.

54 'E jmi²¹² no cwoun'ló² tya' jmi²¹² 'e 'ii²¹ woo²¹ tsá². Joon ti li 'láa² 'wii²¹² 'e jmi²¹² do.

55 'In tsami² 'in ningii¹ coon¹³ Jesús fu Galilea gangalín² joon gajøø² o 'oo² too²¹ 'aan¹ joongi xiala roon¹ cuerpo tya' Jesús.

56 Joon mo ngaliin¹ fu tya'a joon gatyaa¹ tyú² jmi²¹ jmafuu²¹ coon¹³ noo²¹². Joon gajaan¹ o jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² jii¹³ la to² tyu².

24

Gajiin¹ in Jesús

1 Jmi²¹² ga'láa² 'wii²¹² semóo¹ 'in tsami² do gangalín² 'áa³ 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do. Tyaan¹ an jmi²¹ jmafuu²¹ 'e nigatyaa¹ tyú². Joon ngalín² mo tsami² catyaa² gi coon¹³ on.

2 Mo gatyalín² joon gatsaa²¹ 'e cuun²¹² jni¹ 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do jo si² gi 'áan³ tya'.

3 Joon ngataa² mo pe jo gatsaaa²¹ a cuerpo tya' Ña'ñu¹ 'u' Jesús.

4 La 'hí²¹² téein² jo ñi¹i 'ee jmaa¹a coon²¹ gagoo¹-o téein²¹ gáí¹ tsañuu¹ 'in tyi² 'mi² jhí¹ co' li téein².

5 Joon gata²a 'in tsamí² do ní¹i ni 'wó² gafoo²i lií¹. Joon gajin² 'in tsañuu¹ do:

—¿'Ee li¹ 'naa²¹naa' tsá² jiin¹ jee²¹² 'hí²¹²?

6 Jo 'yuui²gi lo. Najiin¹o. Cwotii¹³-'oo' la gajin²in mo gateein¹ Galilea.

7 Gajin²in 'e 'in Ruu²¹i Tsá² 'ná² tsee¹²i ja'cwoo²¹ tsá² røøi²¹ tsa² 'e taan²in tsa² crúu¹³. Joon mi tí² 'ni¹ jmí²¹² joon jiin¹o.

8 Joon gati²-tsi júu³ tya' Jesús.

9 Joon mo ngayuui¹³ gacií¹²i 'a 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do joon gasií²¹o ji dyajaain²¹ tsá² tya' Jesús do coon¹³ tsá² catyaaí²gi 'e nigalí².

10 'In ngacoon¹ júu³ tyani tsá² tya' Jesús do sii²¹ María Magdalena coon¹³ Juana coon¹³ María sáa³ Jacobo coon¹³ tsamí² catyaaí²gi.

11 Pe tsá² tya' Jesús do galí¹i 'e sixeei²¹²-tsi 'in tsamí² no. Joon jo jo² galí²i.

12 Pe gacwo'í¹ Tú³ joon gangóo¹ cwiin¹ fu 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do. Joon mo gajóø²ø joon ganí²i 'e 'mi² taa²¹ do roon¹ li' caai²¹. Joon ganga²mo fu tya'a tsa'goo²¹-tsi jilaa²¹ 'e galí².

Tsalín² tsá² Emaús

13 Jmí²¹² joon gáí¹ jee²¹² 'ii do ngalín² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Emaús 'e tí¹ jiin¹³ dyacon²¹ kilómetros jiin¹³ Jerusalén.

14 Ngalín² tyaa¹ júu³ jilaa²¹ 'e nigalí² do.

15 La 'hí²¹² tyaa¹ júu³ sí¹i 'e cwáain¹ do joon gan-gatyéin¹ Jesús. Joon ga'láa² 'wii²¹² ngí¹ coon¹³on.

16 Fiin¹³ jóø²o pe jo cwooi¹ licwii¹in 'ido.

17 Joon gaunngii¹i Jesús 'ii:

—¿'Ee 'e sîi¹³naa' li cwolín²naa' no? ¿'Ee li'i 'e ngii²in' jmoo²oo' faí³?

18 Jaain²¹ jee²¹² 'ii 'in sii²¹ Cleofas gañii¹i:

—La tóo²mo juncwii²¹ ñi¹i jilaa²¹ 'e nigali² Jerusalén jee²¹² jmii²¹² lo. ¿Ti jaain²¹ 'nɯ-ɯ 'in jó¹ fu do jo nagaliñi³in?

19 Joon gajin² Jesús:

—¿'Ee ngali²?

Joon gasii²¹i 'ido:

—La lí² 'e gali² cwáain¹ tya' Jesús tsá² Nazaret. Jaain²¹ tsá² cwo¹ júu³ tyú² joon to² fee¹ gajmaa¹a joon júu³ 'gøøi¹² gafaa²¹a tyani Dios coon¹³ tyani tsá² taain²¹² juncwii²¹.

20 Joon 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tsacøøi¹³ tyi' gajaan²¹mo 'ido 'e júun²mo 'ido joongi taan¹in tsaa' crúu¹³.

21 Jna'oo'o mo líi²na'a 'e ijmaa¹a tiin¹³ tsá² seein²¹ Israel. Joon no nangóo¹ 'ni¹ jmii²¹² 'e gajúun¹in.

22 Joon 'inlíi¹³ tsamí² nangalín² 'áa³ 'oo²¹ too²¹ 'aan¹.

23 Joon jo gatsaa²¹a cuerpo tya'a. Joon gajaliin¹ jajmaa¹²a jna'a júu³ 'e niganii²¹ ángeles 'in gasii²¹ 'ii 'e gajii¹in Jesús.

24 Joon 'inlíi¹³gi tsá² jna'a gangalín²mo 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do. Joon jin²o la li 'e jin² 'in tsamí² do, pe jo gangaa¹ Jesús.

25 Joon gajin² Jesús:

—iLí¹ jo tsáai¹-oo' 'naa'! 'Áai¹ un'íi²¹²gi yaanaa' 'e litsáai¹-oo' la gajin² tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú².

26 ¿Tí jo 'ná² nii²¹ Cristo wúu¹ la nu'gi i'ii²¹i to² tya'a ñu'fu²?

27 Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² tyaa¹ júu³ la jin² ni jí² tya' Dios. Ga'láa² 'wii²¹² coon¹³ jí² tya' Moisés joon mi yuui¹³ joon gatyaa¹gi júu³ cwáain¹ tya' 'e jí² catyiaa²gi tya' tsá² gacwo¹ júu³ tyá² calií. Gatyaa¹ júu³ jilaa²¹a 'e faa²¹ cwáain¹ tya' 'ña'a.

28 Mo gatyaliin¹ la fuu²¹ lí ngaliin¹ do joon gaj-maa¹a Jesús 'e tsáa¹gi la fu¹ 'yúu²i.

29 Pe 'ido-gi gamií¹ 'e jaan¹ Jesús, jin²in:

—Ján² coon¹³ jna'a tsu nica'loo¹. Joongi ti lí² linuu²¹.

Joon ga'ii²¹ Jesús 'e jaan¹ coon¹³on.

30 Joon nityiin¹in caain²¹ 'e dø¹²ø 'í¹i coon¹³ 'ido. Joon gason¹o 'iñi¹ joon gauncwaa³i. Joon gaj-maa¹a 'no³. Joon gacwo¹o 'ido.

31 La tsifu joon ganó¹ unní¹in 'in tsá² do. Joon galicwii¹mo Jesús. Pe coon²¹ gaguu¹mo.

32 Joon gasí²i jee²¹² 'ii:

—'E la ja²mo lí¹ tyá¹gi ga'í²-tsi' la jalii²¹' sá¹³i' tya'i fu¹ 'e tyaa²¹a' júu³ cwáain¹ tya' jí² tya' Dios.

33 Joon jo 'ee gaun'íi²¹²gi. Tsifu joon gangatáa¹i fu¹ fu Jerusalén. Joon do-o gatsee²¹i jí dyajaain²¹ tsá² tya' Jesús sicaain²¹ coon¹³ tsá² catyaa².

34 Joon gasií²¹i 'in tsá² néei¹ Jerusalén 'ii:

—'E la ja²mo nagajiin¹in Jesús. Joon niganii²¹mo Simóoi¹³.

35 Joon 'in tsá² gáí¹ do gatyaa¹ júu³ 'e ningangíi¹ tya'i fu¹ joon xiiala nigalicwii¹in Jesús mo gajmaa¹ Jesús tyia³ 'e 'iñi¹ do.

Jné¹mo Jesús jee²¹² tsá² tya'a

36 Téen² mogi faa²¹a 'e cwáain¹ do mo gajnéi¹ Jesús jee²¹² 'ii li téin². Joon gajin²in:

—Tyú²-u 'íi¹ jee²¹² 'naa'.

37 'Ido-gi gafoo²mo. Joon líi¹ 'goo²¹o. 'i¹-tsi 'e jaain²¹ tsa'mootyí² níi²in.

38 Pe gajin² Jesús:

—¿'Ee li'i jo tsáai¹-oo' coon¹³ almas tyii'?

39 Jóø²øø' cwóo³oo coon¹³ tíi³ii. Tsei² jna-a lo. Suu¹³ joongi jóø²øø' tsu jaain²¹ tsa'mootyí² jo ngú¹ sá² jon'gi moo¹ taai² la 'óo³ jna.

40 Mo gajin²in 'elo joon ga'ee¹ cwoo²¹o coon¹³ tíi¹i.

41 Pe 'ido-gi jo tsáa¹mogi-tsi coon¹³ 'e jløø¹³i coon¹³ 'e tsa'goo²¹-tsi. Joon gasii²¹ Jesús 'ii:

—¿Ti 'oo²xuu' 'uunñi² 'e døø¹³øø?

42 Joon gajin²in:

—'E lo-o ca'no³ joo²¹ taai² jmi²¹ 'e too² coon¹³ ca'no³xu wa' to².

43 Joon ga'ii²¹mo Jesús 'edo joon gagøø²¹o tyani 'ido.

44 Joon gasii²¹i 'ii:

—Jilaa²¹ 'e nagangii¹na jiin¹³ la nigafuu²¹²uu 'naa' mo gataain¹gii coon¹³ 'naa'. Fuu²¹²uu 'naa' jilaa²¹ 'ná¹ tséin¹ tyiia 'e taa¹³ ni jí² tya' Moisés coon¹³ jí² tya' tsá² gacwo¹ júu³ tyú² calii coon¹³ 'e jí² sii²¹ salmos.

45 Joon gajmaa¹ Jesús 'e gangaai²¹-tsi 'ido 'e jin² ni jí² do.

46 Joon gasii²¹i 'ido:

—La lo-o jin² ni jí² tya' Dios 'e Cristo 'ná¹ nii²¹ wúu¹ joongi júun²in, joon mi tí² jmí²¹² 'ni¹ 'ná¹ jiiin¹o jee²¹² 'líi²¹².

47 Joon coon¹³ jiiin¹³ 'e sii²¹ 'ii 'ná¹ cwo¹ tsá² júu³ la tóøi² juncwii²¹. 'E 'láa² tsá² 'wii²¹² tí' Jerusalén 'e cwo¹ júu³ 'e 'ná¹ ja²a-tsi tsá² tyani Dios joon 'íin²mo tsaa² tya'a.

48 Joon 'naa' líi¹naa' tsá² 'in jmaa¹a júu³ røø²¹ tya' 'e cwáain¹ lo.

49 Tyaa¹aa' cwáain¹, jna-a isí³na jee²¹² 'naa' jiiin¹³ 'e gajin² Ññ³oo. Pe jan²duu' Jerusalén lo ca ga'ii¹³naa' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios ijó¹ fu ññ³fú².

Nga²mo Jesús fu ññ³fú²

50 Joon gangajée¹i Jesús 'ido fu lí ngíi¹ tí² fuu²¹. Ca Betania ngalíin². Joon gasaa¹ Jesús cwo²¹o. Joon gauncwaa³i.

51 Joon mo ngayuui¹³ gauncwaa³i joon gatyii¹mo 'ña'a. Joon ganga²mo fu ññ³fú².

52 Joon 'ido mo ngayuui¹³ gaun'goo²¹ joon gangaliin¹mo fu Jerusalén jløø¹³mo.

53 Gangataai² cwo¹ fee¹ do cwo¹ 'maai¹³ Dios. Amén.

Juu³ ty² 'e gafaa^{'21} Dios tya' tsá²
New Testament in Chinantec, Quiotepec
(MX:chq:Chinantec, Quiotepec)

copyright © 1983 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Quiotepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Quiotepec [chq], Mexico

Copyright Information

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Quiotepec

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

3808f8d2-c323-5477-a114-0f18fe74613e